

AUSTRALIJOJOS LIETUVIUS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI Kaina/Price 1/9 Adelaide, 1954 m. gruodžio/Dec. 20 d. Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical. Nr. 25/26(162/163)

SVEIKINIMAS

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba sveikina Adelaidės ir Pietų Australijos lietuvius su Kalėdų šventėmis ir Naujais 1955 metais, kiekvienam linkėdama gailinančių vilčių, nes

"Iš kiekvieno kankinio kapo
Tau į kraują sruvena jėga,
Kuri, kartą potvyniu tapus,
Pasikels vėl kūrybos banga..."
(K. Bradūnas)

PAREIŠKIMAS

Dėl ALB Krašto Valdybos straipsnio "Australijos Lietuviams" (M. P. nr. 45). ALB Adelaidės Apylinkės Valdybos ir Tarybos Atstovų posėdyje, dalyvaujant Atstovui į Pasaulio Lietuvių Seimą ir Krašto Garbės Teismo Pirmininkui nufarta:

Kas liečia Melbourne vykstančius ginčus tarp Kapelono ir Apylinkės Valdybos, posėdžio dalyviai vienbalsiai pareiškė, jog tą ginčą kelti ALB Krašto Tarybos suvažiavime įvykstančiam Melbourne, š.m. gruodžio mėn. 29-31 d.d. būtų nesupratimas. Tuo keliu einant, nebūtų galima pasiekti gerų vaisių. Krašto Valdyba šį ginčo klausimą turėtų išbraukti iš dienotvarkės, o sudaryti Taikinimo Komisiją ginčiui išspręsti gražiau. Bet jei tai nepavyktų, klausimą perduoti Krašto Garbės Teismui.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

Coll.

Jonui Kalvaičiui

su šeima

dėl jo uošvės
M. RADZIULIENĖS
mirties nuoširdžią užuojautą
reiškia
Lietuvių Teis. Draugija

Australijos Rajono Vadui

A. KRAUSAI,

motinai mirus, gilią užuojautą
reiškia
ASS Melbourne Skyrius

Collegai teisininkui

Jonui Kalvaičiui p-niai P. Kalvaitienei

ir sūnums,

mirus uošvei, motinai, senelei
MARIJAI RADZIULIENEI,
nuoširdžią užuojautą reiškia
Marija ir Eduardas Jansonai

Senųjų Skautų Židinio Steigėjų,
Rajono Vadui Vyr. sktn.

A. KRAUSAI,

motinai mirus, nuoširdžią užuojautą
reiškia
Senųjų Skautų Židiny
"Liepsnojanti Lelija"

Lietuvių Bendruomenės Pertho
apylinkės pirmininkui

VINCUI KAIRAIČIUI

mirus, reiškiamė gilią užuojautą
poniai Petronėlei Kairaitienei,
dukrai Giedrei, sūnums Algimantui ir Donatui.

A. L. B. Pertho Apylinkės
Valdyba

Vyr. skautininkui

A. KRAUSAI,

mylimai motinai mirus, nuoširdžią
užjautą
Br. E. Pankevičiai

JAV-bių sutartis su Tautine Kinijos vyriausybe

JAV-bės pasirašė su Tautine Kinijos vyriausybe savitarpinės pagalbos sutartį. Pagal tą sutartį, JAV-bės ginsiančios Formozą ir visas Taut. Kinijos kontroliuojamas salas.

Iki šiol dėl Formozos gynimo buvo tik vienašališki JAV-bių atsakingų pareigūnų pareiškimai.

Raud. Kinijos min. pirmininkas, kalbėdamas apie šią sutartį, pareiškė, kad tai yra "panašus į karą". Esą, Formozą vistiek būsianti "išlaisvinta" ir Amerikai teks atsakyti už visas pasėkas.

KARALIŠKOJI KOMISIJA VĖL POSEDŽIAUJA

Karališkoji Komisija, kuri tyrinėja šnipinėjimo reikalus Australijoje ryšy su Petrovų išdavimais, vėl pradėjo posėdžius Sydnejuje. Numatoma, kad baigus liudininkų apklausinėjimus bus viešai paskelbti Rusijos laiški, kurie liečia šnipinėjimo reikalus bolševikų naudai.

* Australijoje lankosi JAV-bių Atominės Energijos Komisija, kuri apžiūrį uranijaus kasyklas įvairiose vietose.

Netikėtai mus apleido geras
mūsų 1919 m. laisvės kovų
draugas

VINCAS KAIRAITIS

Jo mirtis yra mums smūgis, nes netekome uolau darbuotojo, bendraminčio savame tarpe.

Pasilikusiai žmonai p. Kairaitienei, sūnums Algirdui ir Donatui ir dukrai Giedrai gilią užuojautą reiškia
Lietuvos Kariuom. Savanorių
Kūrėjų Pertho Skyrius.

ALB Krašto Garbės Teismo
Teisėjui

Jonui Kalvaičiui p-niai P. Kalvaitienei ir sūnums,

mirus uošvei, motinai, senelei
MARIJAI RADZIULIENEI,
nuoširdžią užuojautą reiškia
Krašto Garbės Teismas

Negailastinga mirtis š.m. lapkr.
mėn. 22 d. išplėšė iš mūsų tarpo
taurų tautietį, rūpestingą visuom.
darbuotoją, ištikimą, gerą
ir mylimą draugą

VINČĄ KAIRAITIŲ

Skaudaus liūdesio valandoje,
žmonai p-niai Kairaitienei, sūnums
Algirdui, Donatui Kairaičiams ir
dukrai Giedrai Kairaitytei reiškiamė
nuoširdžiausią užuojautą.

Klimaičiai

Netikėtai mirus

VINCUI KAIRAIČIUI,

jo šeimai reiškiau nuoširdžią užuojautą.

V. Kozakas

A. + A.

mirus

Marijai Radziulienei

liūdinčiai p.p. Kalvaičių šeimai
nuoširdžią užuojautą reiškia
Matiukų šeima

P. ir J. Kalvaičiams,

jų motutei mirus, nuoširdžią užuojautą
reiškia

Martinkų šeima

Kom. Kinijoje nuteista 11 Amerikos lakūnų

Raud. Kinijos oficialus pranešimas skelbia, kad 11 JAV-bių lakūnų buvo apkaltinti šnipinėjė bei vykdę sabotažo veiksmus Kinijos teritorijoje ir yra nuteisti įvairiomis bausmėmis (net iki 13 metų sunk. darbų kalėjimo).

Sis įvykis nepaprastai sujaudino Ameriką. Tie lakūnai buvo paimiti į nelaisvę Korėjos karo metu numušus jų lėktuvą šiaurės Korėjoje. Būdami nelaisvėje ir dėvėdami tautinę karinę uniformą, jie jokiū būdu negalėjo šnipinėti arba organizuoti sabotažo veiksmus. Be abejonės, ta teismo komedija yra provokacija.

JAV-bių vyriausybė tuoj pat kreipėsi į Jungtines Tautas siekdama nutarimo, kad Raud. Kinija, neatidavusi karo belaisvių, sulaužė taikos sutartį.

Kokios bus pasėkos JT-oms nutarus, jog tikrai sutartis yra sulaužyta, sunku tuo tarpu pramatyti.

Vėliau paaiškėjo, kad dar 4 Amerikos lakūnai laikomi nelaisvėje. Turbut ir jie bus teisiami.

* Iš Korėjos grįžo Australijos kariuomenės batalijonas, kuris kovojė prieš raudonuosius. Batalijonas buvo sutiktas nepaprastai iškilmingai.

Pranešame, kad
ZEMELE ŠVENTOJI
jau išsiuntinėta visiems prenumeratoriams. Jeigu kas negavote, prašome pranešti AL Leidyklai.

MŪSŲ BENDRADARBIAMS

Gerb. straipsnių autorius atsiprašome, kad ne visi straipsniai galėjo būti tinkamai laikraštyje išdėstyti. Tai įvyko dėl techniškių priežasčių: laikraščio dalis turėjo būti išspaudinta jau viena savaitė anksčiau ir vėliau gauti aktualūs straipsniai ne visi galėjo patekti į tinkamas vietas.

A. L. Redakcija

PADEKA

Adelaidės Moterų Sekcija nuoširdžiai dėkoja visiems tautiečiams prisidėjusiems prie loterijos pasisekimo, ypač ponomis, rinkusioms aukas loterijai — p. Bernaitienei, p. Pocienei, p. Sirutienei, p. Maželienei, p. Rackevičienei, p. Jasiūnienei, p. Radzevičienei, p. Straukienei ir p. Jucienei ypatingai daug laiko ir energijos paskyrusiai ruošiant loteriją.

A. M. Sekcijos Valdyba

DAILININKO ANTANO RŪKSTELĖS KŪRINIŲ PARODA

Šių metų gruodžio mėn. 18 d. 1 val. po pietų, šv. Juozapo bažnyčios salėje (Pirie st.), dail. A. Rūkstelė atidaro savo kūrinių parodą. Parodoje bus išstatyta apie 40 aliejaus ir akvarelės paveikslų.

Visi tautiečiai kviečiami šią dailės parodą aplankyti. Į parodą įėjimas neapmokamas. Paskutinioji dail. A. Rūkstelės kūrinių paroda buvo surengta lygiai prieš du metus — Australijos Lietuvių Bendruomenės atstovų suvažiavimo Adelaidėje proga.

Paroda bus atidaryta šeštadienį iki 7 val. vak., o sekmadienį nuo 10 val. iki 7 val. vak.

Kultūros Fondas ateinantį sekmadienį (12.12.1954) tuoj po pamaldų šv. Juozapo bažnyčios salėje rengia kultūrinę valandėlę —

LIETUVIŲ LIAUDIES MUZIKA

(prof. Vl. Jakubėno paskaitos mintimis).

Muzikiniai bei žodiniai pavyzdžiai ABC "Melodie Masters" orkestro ir "Adelaide Singers" choro, "Ciurlionio" ansamblio, D. Oldham, P. Matiuko, Z. Petkūnaitės ir P. Pusdešrio išpildyme.

Valandėlę praveda muz. J. Zdanavičius.

ŠV. KALĖDŲ IR
NAUJŲJŲ METŲ PROGA
sveikiname visus mūsų skaitytojus ir Bendradarbius, linkėdami linksmam praleisti šventes. — Redakcija

* Atmetus Vakarų pasaulio tautoms Sov. Rusijos provokacinį pakvietimą į "taikos konferenciją" lapkričio 29 dieną, tokia konferencija įvyko Maskvoje dalyvaujant pavergtųjų tautų "vyriausbių" atstovams. Buvo nutarta stiprinti Sovietų Rusijos bei pavergtųjų kraštų karinį pajėgumą.

Pranešame Gerb. Skaitytojams, kad nuo sekančių metų pirmojo "A. Lietuvis" numerio bus spausdinama garsaus prancūzų novelisto Prosper Mėrimėe įdomi apysaka "LOKYS". Šioje apysakoje autorius aprašo XIX-jo amž. pabaigos žemaičių gyvenimą.

Prašome nepraleisti nė vieno AL numerio.

Redakcija

PADEKA

Visiems Pertho lietuviams, sudėjusiems maldų vainikus po Aukščiausiojo kojomis už a.a. Vinco Kairaičio vėgę, palydėjusiems į amžiną poilsio vietą, už gražų kun. Kemėšio pamokslą, už atsisveikinimo kalbas — p. Kuzmickiui, lenkų komit. pirm. p. Hardy ir kun. Mc Caril, už puikius vainikus ir gėlių puokštes ir už pareiktą mums užuojautą, netekus mylimo vyro ir tėvo — visiems nuoširdus dėkui.

Nuliūdę:

P. Kairaitienė, Algis, Giedra ir Donatas.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba kviečia visus lietuvius į

1955 NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Sutikimas ruošiamas š.m. gruodžio mėn. 31 d., Centennial Hall, Wayville West, tai yra Parodos salėje, Wayvilleje.

Bus gera muzika ir veiks bufetas su svaiginamaisiais gėrimais ir įvairiais užkandžiais. Vakaras prasidės 7,30 val. vakaro, baigsis 1 val. nakties. Įėjimui bilietus galima gauti pas Valdybos narius ir pas platintojus. Bilietais prašome apsirūpinti iš anksto.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

Ir Jūs galite imigruoti į Canada ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialūs dokumentus parūpina

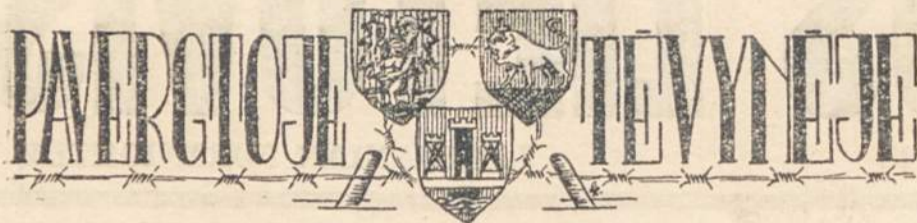
JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B. diplomuotas teisininkas

Istaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA.
(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

Guest of Honour
at the Christmas Table

Orlando
WINE

NAUJAUSIOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

(Taša iš pr. Nr.)

Vienas anksčiau grįžęs karo belaisvis buvo papasakojęs, kaip Kaune buvo apilpinti centriniai kapi (Vytauto prospektas). Lietuvoje veikia bolševikinė "Sojuzutit", kuri renka metalo laužą. Daug jo surinkus, pasiliko dar "nesutvarkyti" Kauno kapi. Kadangi partija į kapines žiūri tam tikra prasme kaip į religinį, priešingą jos ideologijai palikimą, tai visokie padaužos buvo paraginti "parinkti" laužo" ir iš jų. Taip jie ir padarė, baisiai Kauno kapines apniokodami. Kai "Sojuzutit" iš jų kryžius supirko, tai paskiau juos "Neries" fabrikas perdėjo į radiatorius ir centrinio šildymo katilus. Panašiai "aptvarkytos" buvo ne tik vienos Kauno centrinės kapinės. Atvykusieji patvirtino, kad pirmoji eilė, kur buvo palaidoti kariai, kryžių jau nebėra, nors aviatoriams pastatyti paminklai dar tebestovi. Pernai buvo nugriauta pušė žuvusiems Kariams pastatyto paminklo, kuris buvo aptvertas 3 m. aukščio tvora. Prie jo ir prie Dariaus-Girėno paminklo, kur paprastai per Vėlines susidaro spontaniškas mirusiųjų pagerbimas, pabėgusiųjų teigimu, pastatomos sargybos. Vėlinės lapkričio 1 d. minimos Aleksoto kapinėse, o lapkričio 2 — centrinėse kapinėse. Žmonės kalba, kad iš Kauno centrinių kapinių bus padarytas parkas. Jose nebelaidoma jau nuo pereinamųjų metų — mirusius palaidoti veža į Petrašiūnus arba į Aleksotą. Dabar esąs duotas įsakymas: kas nori — teišsikasa savo artimuosius ar gimines ir tepalaiduoja kitur. Buv. min. pirmininko J. Tūbelio kapas tebestovi nesugadintas. Vokiečių evangelikų kapų koplyčia tebėra. Senuosius vokiečių kapus Marvelėje smarkiai apnaikino potvynis.

Prezidentūroj įsikūrusi rusų kariuomenės įgula, buv. Min. Kabineto rūmuose — įsitaisė kom. partijos Kauno miesto komiteto kai kurie skyriai. Prisikėlimo bažnyčios kryžius nuimtas, joje pačioje 1952-53 metais buvo popieriaus sandėlis, ateity žada įtaisyti fabriką. Prekybos ir Pramonės rūmuose yra Kauno miesto viešoji biblioteka. Buv. Chemijos instituto griuvėsiai baigiami valyti. "Maisto" fabrikai uždėti stogai. Taupomųjų Kasų rūmuose įsitaisęs miesto vykdomasis komitetas (savivaldybė). Karininkų Ramovėj — raud. armijos "namai". Abu keltai, kadangi per karą nebuvo sunaikinti, tebeveikia.

Geležinkelio tiltas atstatytas, bet per jį pėsčių neleidžia eiti. Žmonės ir vežimus kelia gretimai keltas. Tik per potvynius, kai eina ledai ir keltas negali veikti, žmonės leidžiami per gelež. tiltą, tačiau ir čia viešpatuoja bolševikiška tvarka, būtent — kai vienam gale susidaro būrys po 100-150 žmonių ir kitam vėl jų krūva, tai susirinkusieji, iš priešakio ir iš užpakalio lydimi geležinkelio MVD sargybinių, per tiltą perveda mi. Tai gi, bolševikai tiek žmonėmis nepasitiki, jog net bijo patys savo šešėlio... Potvynių metu, keltui neveikiant, bolševikai pelno tikslais sugalvoja ir kitokią transporto priemonę — per tiltą leidžiami vagonai, bet už pervežimą reikia mokėti nemažą atlyginimą. **Vilijampolės tiltas neatstatytas,** yra tik laikinis, medinis, siauras. **Aleksoto tiltas atstatytas,** bet konstrukcija pakeista ir jis truputį praplėstas. Ir jį atstatant rusai, ypač statybos prižiūrėtojai, lyg V. Kudirkos "Lietuvos tilto atsiminimuose", nemažai pasipelnė. Tačiau kaip paprastai esti sovietinėje sistemoje, taip ir čia visa kaltė už tai buvo suversta ne rusams, bet kai kuriems lietuviams. **Panemunės tiltas neatstatytas.** Ligi šiol buvo įtaisyti 2 kabantieji lieptai, kuriais eidavo žmonės. Kadangi lieptai žiūbuoja dėl to šėnesnio amžiaus žmonės ir moterys jais mažai naudojasi. Kabantieji lieptai žmonių buvo vadina mi "bezdžionių tiltu". "Bezdžionių tiltas" neseniai buvo nugriautas, palikti tik greta tilto žmonės ir veži-

mams kelti įtaisyti 2 keltai. "Bezdžionių tiltas" buvęs nugriautas tais sumetimais, kad, esą, kaip buvo paskelbta, "bus pradėtas tilto (senojo) atstatymas". Bet ligi šiol dar nebėra jokios žymės, jog būtų vykdomi kokie nors atstatymo darbai.

Atstatyta ir Kauno geležinkelio stotis, tačiau ji toli gražu nėra tokia "šviesi", kaip apie ją skelbia bolševikai. Buvusioj "Lozanoj" įsitaisiusi geležinkelio MVD, o priešais ją yra "Orso" ("atskiros darbininkams ap rūpinti organizacijos") krautuvės. "Orso" bufetas veikia ir geležinkelio stoty.

"Orsas" yra tiesiai Maskvai priklausanči prekyba, kuri turi savo skyrius geležinkelių bei vandens transporto rajonuose. Prekiauja ne tik maisto produktais ir drabužiais, bet ir visais kitais daiktais: lovomis, motociklais, dviračiais ir t.t. "Orso" prekyba skiriama ne tik šios žinybos darbininkams, bet jos krautuvėse pirktis gali visi, kas tik nori. Jos krautuvė yra Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje Panevėžyje, o visose geležinkelių stotyse — bufetai. Ta pati "Orso" yra ir vandens kelių susisiekimo žymiausiuose mazguose — vadinasi Riečflot (upių laivyno "Ors"); paskirtis — ta pati, kaip ir kitų kelių "Orsų". Jos skyriai yra Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje ir kituose didesniuose upių laivyno centruose.

Seniau, jei norėdavai iš Kauno vykti į pasienį, tai reikėdavo parodyti pasus, kurios zonos esi ir ar gali ten vykti, dabar to nėra. Zonos buvo "nuimtos" 1952 m.

Kai kas grįžta iš Sibiro.

Atvykusiųjų teigimu, yra grįžusiųjų į Lietuvą ir iš Sibiro tremties. Pasirodo, vieni išsiunčiami į Sibirą ilgamečiams darbams, atlikę bausmę, ten turi pasilikti nuolatos ar nustatytą laiką, o kai kas, ypač nubausti mažesnėmis bausmėmis, faktiškai gali grįžti atgal į Lietuvą. Daugiausia grįžusių yra jaunimo — dar iš 1940 metų išvežimų. Tuo būdu vaikų

(Pabaiga 11 psl.)

ELTOS kronika

* Š. m. lapkričio 22 d. 18,40 Vid. Europos laiku įprastine 32,4 banga iš Madrido radiofono pasakė sveikinimo kalbą į lietuvių tautą vyks. V. Padolskis. Apie jo kalbą buvo jau iš anksto pranešta į kraštą kitų radiofonų.

* Š. m. lapkričio 12 ir 13 d. New Yorke posėdžiavo iš eilės 14-sis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas, kuriame apsvarstyta visa eilė svarbių reikalų. Peržvelgus pereinamųjų metų veiklą ir nustatius ateities gaires, buvo patvirtinta ta pati vadovybė. Per New Yorke ALT skyriaus viešą susirinkimą kalbas pasakė L. Šimutis, Dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla, kurie padarė pranešimus apie ALT veiklą. Suvažiavimas pagyrė ALT veiklą ir priėmė visą eilę rezoliucijų. Suvažiavimas pasiuntė sveikinimo telegramas prez. Eisenhoweriui, sen. P. Douglas ir kongr. Kerstenui.

ALT vadovybė taip pat aplankė JAV-bių delegaciją Jungtinėse Tautose ir jos narius supažindino su ALT suvažiavimo nutarimais. Lietuvos reikalų ir lietuvių pastangomis atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Pasimatymo metu lietuvių delegacija paprašė, kad JAV delegacija, pasiremdama Kersteno komiteto surinktais duomenimis apie Lietuvos aneksiją, kreiptųsi į Jungt. Tautų visumos susirinkimą, reikalaujama, kad Jungt. Tautos įsakytų Sovietams pasitraukti iš Lietuvos. ALT vaid-

PLB ir politika

PLB santykio su politika klausimas buvo ilgokai ir išsamiai svarstytas VLIKe. Jis nekartą buvo kilęs ir Bendruomenėse. Į tą klausimą visuomet buvo duodamas vienas atsakymas:

PLB turi būti apolitinė ir apartinė organizacija.

Tokį atsakymą davė VLIKas, skelbdamas PLB statutus. Tokį atsakymą tebeduoda visi mano įpėdiniai, neišskiriant ir dabartinio LIT valdytojo, K. Žalkausko. Tuo būdu žino dešinioji, ką daro kairioji.

Tos mintys aiškiai pravestos ir mano bendrarašty Nr. 3 (PLB keliu, pusl. 18-33), ir susirašinėjimuose su Bendruomenėmis, kur tas klausimas tuo ar kitu būdu buvo kilęs. Pvz. paduosiu kelias ištraukas iš to susirašinėjimo: "Įnešus į Bendruomenės gyvenimą politiką ir partiškumą, tai Bendruomenėi daroma didelė žala" (PLB pirmininkui 1952.IX. 28). "Bendruomenės apolitiškumas ir apartiškumas Bendruomenėms yra privalus". (Venecuelos Bendruomenėi 1952. IX. 8.)

Tik dėl to, kad būtų išsaugotas Bendruomenės apolitiškumas ir apartiškumas, užsimota kurti Lietuvos Laisvinimo taktiką. Ta organizacija yra ne Bendruomenės, bet Bendruomenėje, kaip kitos politinės ir nepolitinės organizacijos. Užsienio Reikalų Tarybos Valdytojas su Krašto Valdyba tik sutaria. Talkos organizacijos formos, nes Krašto Valdyba laikoma geriausia gyvenamo krašto žmonių ir sąlygų žinovė.

Ar tuomi užkertamas kelias lietuviams tremtiniais rūpintis Lietuvos laisvinimo darbu ir jame aktingai dalyvauti? Anaipol. Jie visi įjungiami prie to darbo. Šis darbas šių nelaimių metu yra kiekvieno lietuvių šven-

čiausia pareiga. Tai yra aiškiai pasakyta ir Lietuvių Chartos 6 traipsnyje, ir mano bendraraščiuose, kaip kad pvz. ir PLB keliu 21 pusl. p. f. Tokia pat mintis pareikšta ir mano minėtam Venecuelos Bendruomenėi rašte: "Lietuviai ir gali, ir turi rūpintis politikos reikalais, bet ne per Bendruomenę. Bendruomenė turi labai svarbių Lietuvai ir lietuvių tautai atlikti darbų. Tuos darbus gerai atliks, kai bus vieninga. Partinis pradės to vieningumo neduos. Štai tas vyriausiasis motyvas, dėl kurio Bendruomenė ginama nuo to prado". To vieningumo neduos ir politinis pradės. Politika nutiesia kelią į Bendruomenę ir partijai. Antra, Bendruomenėms skirtas labai didelis ir svarbus uždavinys. Kad jį gerai atliktų, visas savo jėgas turi telkti tik prie to uždavinio. Jei pradės blaškytis po įvairias sritis, gerai savo uždavinio neatliks. Dar didesnius ir svarbesnius uždavinius turi laisvinamoji politika. Jai dirbti ir vadovauti sukurtas kitas specialus organas — VLIKas. Politinėje srityje visi lietuvių turi talkininkauti VLIKui, Bendruomenės gi uždavinių srityje — PLB Bendruomenėi.

Kad PLB turi būti apolitiška, pripažino ir Vokietijos PLB vadovybė. "Tremtis" Nr. 4 tuo reikalu taip rašo: "Vokietijoje esantiems lietuviams perėjus į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacinę formą, Tarybos atstovų ir Valdybos suvažiavime buvo aiškiai pasisakyta dėl šios organizacijos apolitiškumo. Jei žodžius seks darbai — tai jau daug bus padaryta. Tuo atveju visi darbai ir organizaciniame kelyje galimi bandymai bendromis jėgomis nebus sunku įgalėti."

M. Krupavičius.

ALB KRAŠTO TARYBOS ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMO KLAUSIMAIS

A. L. Nr. 24(161), 29 lapkr. 1954, tilpo K. J. Kungio straipsnis "Ir vėl daina be galo", kuriame autorius iškelia daug gražių minčių. Tačiau didelė jų dalis yra atitolusi nuo tikrovės ir praktiškam reikalui netinka.

1. "Kur, kur, bet į Krašto Valdybą negalėtų būti renkami tie žmonės, kurie suvažiavime nedalyvauja." Šis autoriaus teigimas būtų visai teisingas, jei jis derintųsi prie mūsų gyvenimo sąlygų ir jį būtų galima įgyvendinti.

Labai klysta autorius, jei jis galvoja, kad daugumas Tarybos narių, užuot važiuotų į suvažiavimą, maloniai atostogaus ir naudosis puikia Australijos gruodžio saulute. Nežinau, kaip kitur, bet dalis Sydnejuje gyvenančių Tarybos narių suvažiavimo dienomis vargu ar galės atitrūkti iš savo darbovietų, nors mieliau lietuvių prakaitą suvažiavime, negu prie savo kasdieninio sunkaus darbo. Antra vertus, Krašto V-bai ir Kontrolės Komisijai sudaryti reikia turėti iš to pat miesto mažiausia 18—20 asmenų, kurie būtų Tarybos nariais ir visi su tiktu kandidatuoti į vald.organus. Ne bent Sydnejus galėtų prisiderinti tai sunkiai procedūrai, kai suvažiavimas vyks šiame mieste. Siūlomoji tvarka nepriimtina dar ir tuo atžvilgiu, kad renkant Tarybos narius į suvažiavimą, automatiškai būtų atliktas ir vald.organų rinkimas. Tokiomis sąlygomis ALB organų sudarymas iš viso būtų negalimas. Nenorėčiau tikėti, kad K. J. Kungys šį reikalavimą iškeldamas būtų turėjęs tokį tikslą.

2. "Visų Australijos lietuvių vardu kalbėti ir veikti negalima tol, kol nebalsuos bent 51% apylinkėje gyvenančių lietuvių", teigia toliau autorius. Šis teigimas, kad ir parodo autoriaus gerus norus, bet sukelia kai kurių abejonių, ar jis pakankamai yra įsigilinęs į PLB idėją ir jai įgy-

vendinti pagrindinius dėsnius.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės narys yra kiekvienas žmogus, kieno gyslose teka lietuviškas kraujas, kas yra lietuviškos kilmės, nors ir nematęs Lietuvos ir nenoris jos matyti, — sako VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius (PLB-nės keliu, Liet. Lsl. Tarybos leidinys, 17 psl.) Tad kiekvienas lietuvis, kuris pats laisvai apsisprendžia tokiu esąs, turi teisės dalyvauti bendruomenės veikloje. Joks priverstinumas šiame reikale netaikomas ir negali būti taikytinas. Jokias procentais ngeali būti išreikšiamas bei matuojamas norinčių save laikyti lietuvišiais lkiekis. Jis išreikšiamas tuo aktyvaizdžiu asmenų skaičiumi, kurie jungiasi į lietuviškąjį darbą ir savanoriškai priiima visas jiems dedamas prievoles. Dalis boikotuojančių ar nesusipratusių nėra kliūtimi jiems eiti viso pasaulio lietuvių bendruoju keliu. K. J. Kungio samprotavimai yra priešingi tiems dėsniams, kuriais pagrįsta PLB konstruktyvinė pusė.

3. Faktas yra, kad Melbourne lietuvių tarpe vyksta skilimas jau išėjo iš asmeniškumo ribų ir tapo visų mūsų bendra negerove. Tai puikiai yra suprantama ne tik man ir K. J. Kungiu, bet kuone visiems Australijos lietuviams, o net ir už Australijos ribų. Tai ar ne Krašto Tarybos, vyriausio savo reikalų tvarkytojo pareiga savo suvažiavime tas negeroves aptarti. Iš kur toji baimė kaltinimų, smerkimų, baisių rezoliucijų? Negi primygtinai norima įtikinti, kad senieji romėnai neklvd sakydami, jog žmogus yra vilkas kitam žmogui. Bet tie patys romėnai sakydavo taipgi, kad žmogui klysti yra įgimta. Negi vienam ar kitam mūsų suklydus mes turime smogti savo artimui žandan ir dar reikalauti, kad jis mums ir antrą pusę atsuktų? Krašto V-ba įnešdama šį klausimą į dienotvarkę tos baises intencijos neturėjo, apie kurią taip išgąstingai alar-

(Taša 14 psl.)

MAZIL AGENCIES

28 WRIGHT STREET, ADELAIDE, S. A. TELEFONAS LA 1759

LIETUVIŠKOS PATEFONO PLOKŠTELĖS!

Gavome naują siuntą lietuviškų patefono plokštelių.

Plokštelių sąrašas su kainomis siunčiamas nemokamai — pareikalavus. Taip pat turime dideles atsargas vokiškų, lenkiškų, jugoslaviškų, ukrainietiškių ir kitokių plokštelių.

Amžina plunksna, automatiškas pieštukas ir "Ball Point" plunksna

kartu su puošniu plastišku futliaru. Importuota iš Vakarų Vokietijos. "Pelikan" sistemos amžina plunksna. Kaina tikrai 17/6, Užsakant paštu — persiuntimo išlaidas apmokame mes.

Maloni kalėdinė dovana Ponioms ir Panelėms!

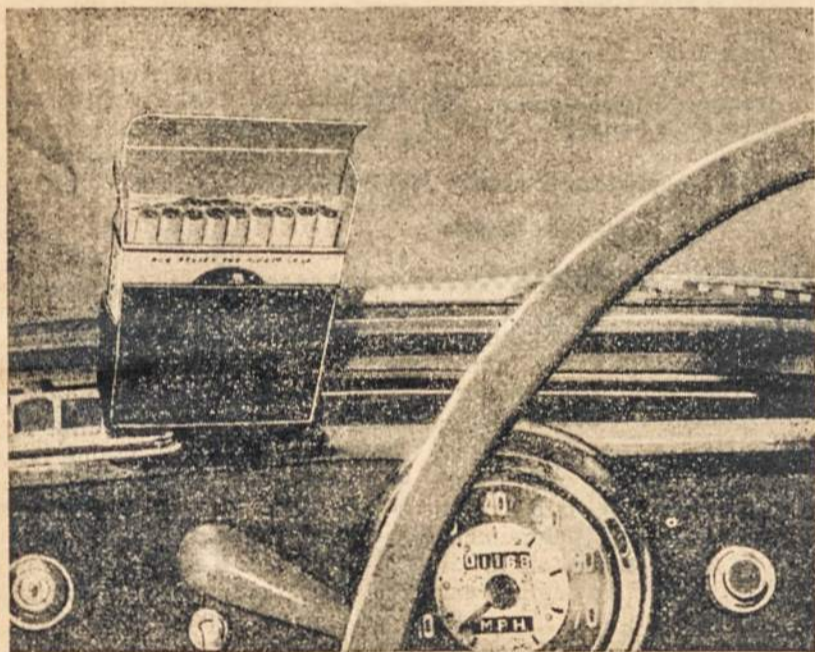
Sveicariškos PERLONO kojinės yra vienos iš tobuliausių pasaulyje. Už 45/- dvi poros šitų puikių, permatomų ir ypatingai patvarių kojinių Jums oro paštu bus persiųstos tiesiog iš Sveicarijos. Užsakant prašome pažymėti numerį (numeracija tokia pati kaip ir Australijoje) ir pageidaujamą spalvą.

DĖMESIO!

MEDŽIAGA IMPILAMS. Garantuotai neperleidžia pūkų. Importuota iš Vakarų Vokietijos. Pageidaujant pa vizdį ir kainą pasiūšime paštu.

VOKIŠKAS DAMASKAS. Aukščiausios kokybės. Prašome reikalauti pavizdžių.

DĖMESIO AUTOMOBILISTAI!

Važiuodamas nenukreipk akių nuo kelio... Laikyk savo cigaretes prieš pat akis...

Magnetiškas odinis portsigaras

(Iliustruotas aukščiau)

Pagamintas iš tikros odos ir įmagnetintas... Tokiu būdu šitas portsigaras tvirtai laikosi prie kiekvienos metalinės automobilio dalies. Važiuojant mašina šitas portsigaras ypatingai padeda išvengti pavojingų situacijų: šoferis, norėdamas užsirūkyti, neturi nukreipti savo žvilgsnio nuo kelio — portsigaras randasi jo akių aukštumoje... Be to, žinoma, toks portsigaras yra įdomi ir nekasdieniška dovana...

Gaunama dviejuose dydžiuose: ANGLISKŲ CIGAREČIŲ pokeliui — 17/6 AMERIKONISKŲ CIGAREČIŲ pok. — 15/9 (Užsakant paštu — persiuntimą apmokame mes)

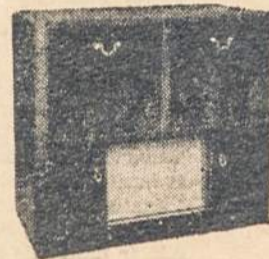
ODINIAI DIRŽELIAI LAIKRODŽIAMS

Odiniai meniškai tautiniais raštais ornamentuoti dirželiai rankiniams laikrodžiams. Kaina su persiuntimu — 8/9.

"CARINIA" RADIOGRAMAS

Šitas radiogramas gamintas pagal europiečių inžinierių specifikacijas specialiai europiečių radijo klausytojų naudojimui, kurie pageidauja pirkti tobulą radiogramą su geru ir visą pasaulį pagaujančiu priimtuvu. CARINIA radiogramas turi 10 lempų, magišką akele, 12 colių garsiakalbį, prabangų kabinetą, specialų įjungtuvą ausiniams arba dar vienam garsiakalbiui. Trijų greičių automatiškas plokštelių keitėjas. Kaina tikrai — £156.16. 0. Prašome palyginti šito radiogramo kainą su kitais tokio pat pajėgumo radiogramais ir Jūs turėsite sutikti, kad CARINIA radiogramo vertė yra tikrai didelė. Prašome atvykti pas mus ir paklausti puikaus CARINIA tono, perdavimo ir atkreipti dėmesį į skoninę ir prabangų jo kabinetą.

KNYGOS ir ŽURNALAI

MES importuojame knygas ir žurnalus iš Vokietijos, Šveicarijos, Austrijos, Prancūzijos ir kitur. Nuolatos mūsų sandėlyje yra didžiausias pasirinkimas Adelaidėje vokiškų, prancūziškų, itališkų, lenkiškų ir kitų knygų bei žurnalų. Savo knygų sąrašus siunčiame pareikalavus nemokamai.

Taip pat priimame prenumeratas ir užsakymus vokiškiems žurnalams ir knygoms iš medicinos, technikos, mokslų, filosofijos sričių.

Tinkeliai plaukams

Europietiško stiliaus tinkeliai plaukams. — VYRAMS. Kaina su persiuntimu tik 6/9.

BROCKHAUSAS

2 tomų vienas iš tobuliausių vokiškų leksikonų. Kaina su persiuntimu £ 9.9.0.

Importuoti austriški žiebtuvėliai

Gavome naują siuntą importuotų austriškų žiebtuvėlių. Trys modeliai, visi su automatišku akmenėlių pakeitimu.

BORA — 4/6, AETNA — 5/-, OKAY — 6/3. Kainos su persiuntimu.

MES ESAME DRAUDIMO AGENTAI

Visų rūšių draudimas — ugnies, turto, mašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir t. t.

Norėdamas apdrausti savo gyvybę, turtą, mašiną ar kitką, Tamsta negaišindamas laiko mums paskambink arba parašyk, ir mūsų atstovas Jus aplankys Jūsų pageidaujama laiku. Pasiteiravimas Jūsų niekuo nepareigoja.

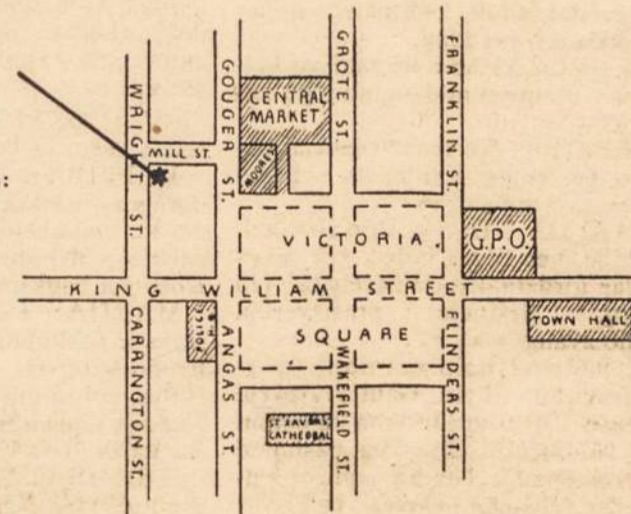
KAIP MUS PASIEKTI?

Čia paduodame planelį, kaip mus patogiausiai pasiekti.

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 10.00 val. ryto iki 6.00 val. vakaro. Šeštadienis nuo 10 iki 12.30 val.

28 Wright Street, Adelaide S. A. Telefonas LA 1759

KALBAME LIETUVISKAI

Mūsų firma atdara ir švenčių atostogų metu

LITERATURA-MOKSLAS-MENAS

Medžiagą šiam skyriui pristatė Sam būrio "Šviesa" Regijonalinė Valdyba

IŠMINČIŲ KELIONĖ

T. S. Eliot

Buvo šalta, kai mes atvykome.
Mes keliavom, ir taip ilgai keliavom
Kaip tik bjauriausiu metų laiku:
Keliai klampūs, ir oras žvarbus —
Pats gūdusai viduržiemis.

Ir neklusnūs, kojom pamuštom kupranugariai,
Vis klumpą į pažliugusį sniegą.
Protarpiais mes taip pasigesdavom
Vasarviečių pašlaitėse, jaukių terasų
Ir liaunų mergaičių, nešančių gaivius gėrimus.
Pagaliau irzlūs ir keikiai kuprių varovai,
Vis bėga šalin, išalkę svaigalų ir moterų.
Ak, ir naktimis blėstą laužai, irprieglaudu trūkumas,
Ir nesvetingi miestai ir miesteliai,
Ir lupikaują purvini kaimai —
Tikrai mums buvo sunku.
Galop mes keliavom ištisą naktį,
Užsnūdami trumpam,
Ir ausyse girdėdami balsus, kurie sakė,
Kad tai esą kvailystė.

Tada auštant pasiekėme drungną slėnį,
Jau už sniego ribos, drėgną, kvepiantį žolynais.
Ten čiurleno upokšnis. Ir vandens malūnas užė tamsoje.
Ir trys medžiai žemai dangaus fone,
Ir susenęs, šyvas arklys, bėgęs per ganyklą.
Tada sustojome prie smuklės su vynmedžio šaka palangėj.
Prie atvirų durų šeši tarnai lošė sidabriniais
Ir spardė kojom tuščius vyno maišus.
Bet čia mes nieko nepatyrėm ir traukėme toliau,
Kol vakare atvykę kaip tik pačiu laiku
Atradome vietą, ir to (sakytumėt) pakako.

Seniai, seniai tas buvo. Prisimenu,
Ir šitai pakartočiau, bet užrašyk,
Šitą užrašyk
Šitą: ar ta kelionė vedė mus
Į Gimimą ar Mirtį? Tikrai Gimimas buvo,
Be jokios abejonės. Aš buvau matęs gimimą ir mirtį anksčiau,
Bet vaizdavausi juos kitaip. Gi šisai Gimimas
Mums buvo nuožmus ir karti agonija, lygiai kaip Mirtis, mūsų pačių [mirtis].

Tada mes grįžom į savus kraštus, anas Karalystes
Bet nebeturėjome ramybės čia, senam apreiškime,
Tarp žmonių, paklusnių saviems dievams — mums jau svetimų,
Aš ilgiuosi kitokios mirties. Vertė V. K.

Thornton Wilder:

BĖGIMAS Į EGIPTĄ

(Laikas nuo laiko varžytinėse atsiranda padargų, kuriuos seniau pardavinėdavo mūgių metu. Tokiose varžytinėse jūs turėtumėte užtikti ir apie ašį sukinėjamą šventosios žemės ir Egipto gamtovaizdį, kuris yra mūsų vaidinimo scena. Prigesinkite lempas, nes Palestinoje yra naktis, ir įveskite moterį ir vaiką, jojančius ant asilo. Gręta jų žingsniuoja senas vyriškis. Asilo vardas yra Hepziba).

HEPZIBA: (dešimtą kartą): Aš pavargau.

MARIJA: Žinau, žinau.

HEPZIBA: Aš sutinku jus nešti tiek greitai ir toli, kiek pajėgsiu, bet nereikalaukit perdaug.

SV. JUOZAPAS: Jei mažiau kalbėtum, sutaupytum daugiau jėgų kelionei.

HEPZIBA: Ne mano plaučiai pavargę, bet kojos. Kai kalbu, nebepastebiu savo nuovargio.

MARIJA: Daryk, kaip išmanai, Hepziba, bet tiktai judėk. Už savęs vis dar girdžiu Erodo kareivius. (Iš kulisių, dešinėje, prasisverbia metalo žvangesys).

HEPZIBA: Kaip sau norit, sparciau negaliu. (Tyla. Gamtovaizdyje pasirodo Tigrio upė). Arba kalbėkim arba aš sustosiu. Buvome užsiminę apie romėnus ir bendrą politinę padėtį, bet vėl turiu pabrėžti, kad aš ir kiekvienas galvojęs padaras privalo žvelgti į šią padėtį su išgąsčiu, su baisy išgąsčiu. Mes taip pat kalbėjome apie sodžius, bet, rodos, šneka išsibaigė. Gal užmiršau pasakyti, kad iširo Issachbaro dukters sužieduotuvės?

MARIJA: Pasakei.

HEPZIBA: Taigi, minčių daug.

Manau, kad galiu su tyra sąžine išsirtarti, kad susigaudau visuose klausimuose. Pavyzdžiui, namuose, kieme, esu būrelio vadas. Tarp moterų. Labai įdomūs religiniai pašnekėsiai, turiu pasakyti. Nepaprastai naudingi.

SV. JUOZAPAS: (kai Judėjoje ginklai dar skambiau sužvanga; praslenka Eufratas): Ar negali nors truputį paspartinti žingsnį?

HEPZIBA: Aš visada sakau moterims: moterys, net ir tikėjime privalome pasinaudoti protu. Nei vienam nėra reikalinga praryti ir kabluką ir meškerkotį, kaip patarlė sako. Paimkit, pavyzdžiui, Erodo žudomuosius vakus. Kodėl jie gimė, jei tuoj turi mirti? Kas gali duoti atsakymą? Arba išsireikškim kitaip: kodėl tas kūdikis jūsų rankose turi išsigelbėti, tuo tarpu kai kitų laukia pražūtis?

SV. JUOZAPAS: Ar tau būtinais reikia sustoti?

HEPZIBA: Sustojau todėl, kad norėjau užakcentuoti. Vienok, ne dėl to, kad abejočiau. Nuoširdus pašnekėsysis nebūtinai sukelia abejonę. Koks čia triukšmas?

MARIJA: Prašau, sukaupt visus jėgas ir paskubėk. Tą triukšmą kelia Erodo kareiviai. Mano kūdikį ir nužudys, kol tu ginčysies apie tikėjimą. Hepzib, prašau tavęs, išgelbėk jį, kol dar gali.

HEPZIBA: Aš užtikrinu jus, kad skubu iš visų jėgų. Pagaliau, man atrodė, kad kapstaus pirmyn ganą sparciai. Šiaip ar taip, aš negalvoju apie aną triukšmą, bet apie triukšmą priekyje. Taigi, be abejo, jūsų vaikelis yra jums brangesnis negu kiti, bet, teologiškai kalbant, nėra jokio pagrindo, kad jūs saugiai ištruktumėt į Egiptą, tuo tarpu kai kiti susilauktų skerdynių, kaip sako

NARIUS, BENDRADARBIUS IR SKAITYTOJUS KALEDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲŲ METŲ PROGA. SVEIKINA

Sambūrio "Šviesa" Regijonalinė
Valdyba

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TREČIAS TOMAS

Isisiūbavusi Lietuvių Enciklopedijos leidykla pasaulio prenumeratoriams atidavė trečiąjį tomą. Šis tomas užbaigia raidę B (nuo Birutė) ir apima dalį raidės C (iki Chromotipija). Puslapių skaičius yra nusistovėjęs, t. y. 544.

Kaip pirmajame ir antrajame tome, žymią dalį užima lituanistinė medžiaga. Iš svarbesniųjų straipsnių pažymėtini: Birutė, Biržai ir apskri-

tis, Brazdžionis Bernardas, Brėslavos apskritis, Bretkūnas Jonas, Būga Kazimieras, Burtai, Burtininkas, straipsniai apie atskirų valstybių ar didesnių miestų lietuvius. Nors Brisbanės lietuviams yra skirta apie dvidešimt eilučių, Canberros lietuviškoji veikla visai nėra atžymėta.

Po pirmojo tomo pasirodymo iškilusi bendra bei specifinė kritika atrodė teigiamai atsiliepė į tolimesnius tomus; tai ypač ryšku suvienodintoje rašyboje. Dar vienok yra pastebima neproporcingas vietos padalinimas tarp straipsnių priklausantių tai pačiai mokslo šakai. Tai greičiausiai, yra skubotumo žymė arba net bendradarbių trūkumas. Redaktoriai kartkartėmis nusiskundžia ir bendradarbių nerangumu. Iki sutarto laiko negavę straipsnių, patys skyrių redaktoriai turi skubotai sudaryti trūkstamus aprašymus. Tačiau plėtojant bendradarbių tinklui, neigiamumai yra šalinami.

Pagal spaudoje pasirodžiusias žinias, atskirų tomų redaktoriams suteikiama daugiau iniciatyvos, o už paskiras mokslų šakas galutinai atsakomybę tampa tų šakų redaktoriai. Šiuo metu baigiamas spausdinti ir ketvirtas tomas, gi medžiaga užsakyta iki K raidės. Ryšium su L raide, numatyta išleisti specialų Lietuvių Enciklopedijos tomą Lietuvai, kurio redaktoriai pakviestas dr. Vincas Masiūnas.

Pastaruoju metu Amerikos lietuvių laikraščiai paskelbė žinią, kad iš vyriausiojo redaktoriaus pareigų atleistas prof. Vaclovas Biržiška, o taip pat ir rdakcijos sekretorius rašytojas Stasys Santvaras.

D.

Kristaus Gimimas

Rainer Maria Rilke

Jei būtum tu be nuolankumo, kaipgi įvyktų tau, kuo spindi nūn naktis? Štai Dievas, kurs tautoms grūmojo, atlyžta, ein per tave pas mus.

O gal manei, kad jis didesnis bus?

Bet kas didybė? Jo tiesus likimas praeina kiauurai pro visus mastus. Taip tiesiai nė jokia žvaigždė neskrieja. Ir tu regį tuos karalius didžiūs,

kaip deda jie po kojų tau turtus,

kuriuos vadina jie brangiausiais, ir tu, galbūt, stebies jų dovana — bet tik pažvelk savos skaros garankštėn, kaip viską jau uždengia ji nūnai.

Visokia ambra iš kraštų toliųjų,

brangieji kvepalai ir aukso puošmens, kaip drumsdami jie prikrečia jausmus: kaip visa trumpa, visa greit praeina, gale palieka gailėstis kartus.

Bet (tu matysi): Jis pradžiugins mus.

Vertė A. Tyruolis

Aprobuotoji Versija. Kai Pažadėtasis ateis, tie dalykai paaiškės, bet iki to laiko aš visgi žadu naudotis savo protavimo galiomis. Mano manymu...

MARIJA: Hepziba, mes tikrai turėsime tave vanoti, jei taip dažnai stovinėsi. Hepziba, negi neprisimeni manęs? Ar neprisimeni, kaip kritai ant kelių tvartelyje? Ar neprisimeni mano kūdikio?

HEPZIBA: Ka? Ką! Nėra abejonės!

MARIJA: Taip, Hepziba.

HEPZIBA: Sustokim akimirksniui ir pasižvalgykim. Ne, sustoti neturiu drąsos. Kodėl aš neatpažinau jūsų anksčiau? Tikrai, mano ponai, tu turėjai su manim daug griežčiau kalbėti. Net nežinojau, kad galiu taip greitai bėgti; juk tai malonumas. Baisu pagalvoti, koks asilas buvau, kad galėjau ginčytis apie protavimo galias, kai mano Viešpatį tykojo pavojus. (Praskrenda piramidė). Ar jau išvydote miesto šviesas? Tai sfinksas dešinėje, ponai, taip, 3655 pr. Kr. Taigi, taigi, koks keistas pasaulis, kuriame Viešpaties išlikimas priklauso nuo asilų, bet taip jau yra. Kodėl anksčiau nesakei, mano ponai?

SV. JUOZAPAS: Manėme, kad tu skubinsies vien iš savo malonės.

HEPZIBA: Ak, atleisk man, po-

ne. Pranyko kareivių balsai, tikėkit manim. Jau nenurodinėkit kelio — atsiprašau — į dešinę, ponai. Tai Nilas ir jis pilnas krokodilų. Mano ponai, dabar, kai jau esame išsigelbėję, ar galiu dar vieną klausimą pastatyti?

MARIJA: Taip, Hepziba.

HEPZIBA: Taigi, tas tikėjimo ir proto santykis, ponai. Norėčiau savo moterų grupei pargabenti viską, ką jūs šiuo klausimu pasakytumėte...

MARIJA: Ak, Hepziba, gal kitą kartą. O dabar sek manimi ir nešk toliau savo Viešpatį.

(Praskrenda daugiau piramidžių; Memnonas dainuoja; mieguistai praslenka Nilas, ir užėiga pagaliau yra PASIEKTA).

Vertė P. D.

Kas mylėjo ir buvo mylimas bent vieną dieną, tas neturi teisės keikti gyvenimą. Reskinas

Dvaras be moterų — tai metai be pavasario, pavasaris be rožių. Pranciškus I

(L. M.M. tąsa 5 psl.)

„Jobo drama“ yra pirmasis veikalas, atverias Vakarų Europoje paplitusį egzistencializmą lietuviškai skaitantiems. Bet jos autorius, prof. Antanas Maceina, atnešė kartu ir naują egzistencialinio galvojojimo nuotaiką: „Jobo dramoje“ jis patiekia teistinio egzistencializmo apmatus.

Pastūmėjęs į šalį tradicinius argumentus Dievo ir kūrinio santykių nustatymui, Maceina semiasi naujų iš egzistencialinės filosofijos, kuri, kaip žinome, atmeta abstraktų protavimą ir tenkinasi žmogiskosios būties apsvaistymu. Karl Jaspers iškėlė taip vadinamą kraštutinį situacijų svarbą egzistencialinei filosofijai aplamai; Maceina jomis pagrindė savąjį teistinio egzistencializmo rūsį.

Maceinos argumentas

„Jobo dramoje“ yra nagrinėjama kančia ir su ja surišta baimė. Pasak Maceinos, „neturėdamas buvimui pagrindo pats savyje, būdamas iš nebūties pašauktas Kito valia, žmogus nelaiko savo buvimą pats savo rankose ir todėl visados būna nebūties akivaizdoje... Žmogus trokšta būti. Bet sykiu jis jaučia, kad iš savęs būti negali... Ir tada jam kyla baimė... Baimė yra jausmas į pačią žmogaus sąrangą. Ji atskleidžia atsitiktinį žmogaus pobūdį, jo nebūtiną buvimą, jo laikymasi buvimu Kito galia. Baimė yra kūrinio jausmas (11 p.). Pasirėmęs šiuo ontologiniu bruožu, Maceina ir nubrėžia teistinio egzistencializmo rėmus: „Išanalizuota ligi galo baimė parodo, kad žmogus nesilaiko savimi pačiu (kitai jis nebijotų); kad jo egzistencija yra atvira kitai Jėgai, pajėgiančiai mus laikyti; kad visa mūsų būtis yra nukreipta į šią Jėgą; kad pats mūsų buvimas yra ontologinė malda į Dievą, net jeigu mūsų lūpos Jam ir piktžodžiautų“ (13 p.). Ir galutinai, „žmogus gali Dievo nerasti arba Jį atmesti savo valia. Tačiau to jis negali padaryti savo būtimi, nes ji visa ligi pat savo gelmių yra taip suręsta, kad savimi Dievą išreiškia... Egzistencija yra klausimas, atvertas transcendencijos akvaizdoje. Tai yra pagrindinė „Jobo dramos“ mintis“ (6 p.).

Maceina ir pasirinko Jobo istoriją todėl, kad Jobą apnikusioje kančioje visu nuogumu išryškėja žmogiskosios egzistencijos pripuolamumas. Tokiomis mintimis vadovaudamasis, Maceina peržvelgia kančią kaip kasdienybės pantių sutrauktoją ir transcendencijos atvėrėją. Tuo pačiu, įsileisdamas į blogio problemą, jis pateisina kančios buvimą: „Kančioje žmogus pakinta, išryškindamas savyje dieviškąjį pirmavaizdį“ (227 p.).

Jobo dramoms sklaidai

Išsamus „Jobo dramoms“ nagrinėjimas užimtų daug vietos: sunku būtų išskaičiuoti laimėjimus, kuriuos Maceina atneša detalių svarstyme. Nagrinėjimą trumpinant, būtina yra apžvelgti pagrindines ašis, ant kurių sukasi veikalo argumentas. Bet, deja, kiek detalės yra išvystytos visu kruopštumu, tiek nepakankamas dėmesys yra atkreiptas į argumento logišką struktūrą. Prie to reikia pridėti dar ir prielaidų pagrindimo stoką, kuri, pavyzdžiui, blogio problemos nagrinėjime išryškėja net prielaidų tarpusavio prieštaravimu.

Logiška struktūra

Pirmiausia kyla klausimas, kiek Maceina logiškoje struktūroje pažengė pirmyn iš tomistinės filosofijos, nors jis ir kalba apie egzistencializmo laimėjimus. Atsakymas gali būti tik vienas: baimės sklaidoje Maceina nepajėgė ištrūkti iš kosmologinio argumento; jis jį tik pritaiko žmogui. Juk baimė yra tik sąmoningas atsitiktinumo suvokimas. Trumpai sutraukus, Maceinos argumentas yra paprastas silogizmas: kiekvienas neturįs savyje pagrindo daiktas priklauso nuo transcendencijos; baimė įrodo, kad žmogus neturi savyje pagrindo; todėl, žmogus priklauso nuo transcendencijos.

Bet juk šį argumentą galima išreikšti dar paprasčiau, tiesiog prileidžiant (ir dėl to niekas nesiginčys), kad žmogus savyje pagrindo neturi. Tokiu būdu baimės, kaip kraštutinės situacijos, nereikia nei įvesti. Ir tiksliai pasiklydimas logiškoje struktūroje veda Maceiną prie teigimo, kad „kraštinės situacijos yra tikrieji keliai į Dievą, gal net tikresni ir sėkmingesni, negu loginiai įrodymai“ (8 p.). Vargu, ar psichologinis jausmas kraštinėje situacijoje argumentą sustiprintų, jau vien dėl to, kad sukrikęs mintijimas nebepajėgia šaltai apsvaistyti galimybes. Sukrikęs mintijimas yra pasiryžęs bet ką priimti už išsigelbėjimo galimybę.

Maceinos argumentui galima daryti dar vieną priekaištą. Baimės sklaidos argumente, kuris yra tik kosmologinio argumento versija, Maceina daro šuolį iš atsitiktinumo į transcendenciją, arba, kitais žodžiais, pasikliauja kosmologinio argumento būtinumu, priima jį už logiškai būtina! (183 p.). Šitas šuolis šiomis

dienomis nustebintų ne vieną filosofą, kataliką, nes nuo Kanto laikų į kosmologinį argumentą žiūrima jau nepaprastai atsargiai. Iš tikro, Maceinos argumentas virsta milžinišku argumentu in circulo: Maceinos tikslas yra įrodyti, kad egzistencija priklauso nuo transcendencijos, bet toks teigimas jau yra jo pirmoji prielaida.

Nuostabu, kad Maceina net ir nebando šio šuolio arba prielaidos svarstyti. Bet šis svarstymas kaip tik turėtų būti pats svarbiausias uždavinys norint padėti pamatus teistiniam egzistencializmui. Bent reiktų apsiginti nuo Jasperso ir Heideggerio, kurie šiam klausimui skyrė daug laiko. Kol Maceinos prielaida nebus pagrįsta, teistinis egzistencializmas liks atviras nesiliaujančios kritikos ugniai.

Blogio problema

Kaip minėta, Maceina „Jobo dramoje“ paliečia ir blogio problemą. Kaip Dievas, būdamas Amžinasis Gėris, gali pakęsti kančios buvimą? („Kančia juk yra blogis“ 224 p.). Oponentų priekaištą Maceina išsako parafrazuodamas Ivaną Karamazovą: „Santvarka, kurioje yra galima nekalto kūdikio kančia, yra Dievo neverta; garbingas žmogus negali su tokia santvarka susitaikyti, jos pripažinti ir joje jaustis savas“ (213 p.).

Maceina šią problemą skiria į dvi plotmes: teoretinę ir egzistencialinę. „Teoretiskai statant blogio klausimą, galų gale pasirodo, kad jokie blogio nėra“ (214 p.). Tai labai heroiška išvada, ir sprendimas būtų gražus, jei kas su juo sutiktų. Todėl ir Maceina nesijaučia patenkintas: „mes aiškiai jaučiame, kad šiame proto darbe slypi kažkokia klaida; kad šitoks blogio sunaikinimas mūsų nepatenkina, nes mes vistiek jaučiame, kad blogis pasilieka ir veikia“ (216 p.). Ir čia jis duoda savąjį blogio problemos sprendimą, būtent, sprendimą egzistencialinėje plotmėje: blogio sprendimas yra mūsų apsisprendimas jo atžvilgiu, t.y., pasisakymas už ar prieš blogį (219 p.). Bet atrodė, kad egzistencialiniu sprendimu Maceina tik nori išvengti pačio svarbiausio klausimo: kodėl leidžiama blogiui egzistuoti? Iš tikro, jis dabar įsivieša į esminį prieštaravimą. Čia jis vėl visu svoriu pabrėžia, kad „blogis yra nebūtis“

Vyt. Doniela

Juozas Almis Jūragis

SUSITIKIMAS

Sutiko žvilgsniai vienas kitą,
Lyg susikirto du kardai,
Ir į dviejų širdžių granitą
Nauji įsirentė vardai.
Ir buvo nuostabus šis dūžis:
Sutvyko ugnys ir staiga —
Lyg po audros šviesiam gegužų
Širdies išsiskleidė žiedai...

NETEKIMAS

Ją nešei kaip nežemišką daiktą
Ir iš džiaugsmo virpėjo rankos.
O kažkas rūščiai ištare: — Baigta!
Melsvas žaibas padangę trenkė.
Ir pravirko medžiai tą rytą,
Sroves ašarų birti paleido.
Šaltos miško ašaros krito
Ant žemės, ant jos ir ant veido...

217 p. (užmiršdamas, kad anksčiau tuo buvo nepatenkintas), čia jis kalba apie kančią, apie kurią net negalėtume kalbėti, jei jos nebūtų. Pagaliau, pabrėžęs, jog „blogis negali būti jokia prasme gėrio priežastis ir jo šaltinis“ (217 p.), jis vėliau pateisina kančią, nes ji žmogų sugryna, net sudievena (227 p.).

Lengva yra pastebėti, kodėl Maceina į šiuos prieštaravimus įsivieša. Jis laikosi teologinės prielaidos (visai bereikalingos), kad kiekvienas daiktas yra gėris, todėl blogiui vietos neranda. Bet jis nepastebi, kad blogį, arba konkrečiai kančią, gali sukelti ir „pilni gėrio“ daiktai. Pavyzdžiui, liepsna ir kūnas yra du pozityvūs daiktai ir todėl „pilni gėrio“, bet jų tarpusavio veikimas sukelia kančią. Todėl teistinei filosofijai blogio problema kyla net pozityvius daiktus svarstant: kodėl leidžiama vienam pozityviam daiktui sukelti kančią kitame pozityviame daikte? O kad pozityvių daiktų veikimas priklauso nuo Dievo, pabrėžia nuolatinio kūrimo arba palaikymo (creatio continua) prielaida. Be abejo, yra buvę mėginimų šią prielaidą atmesti, (pvz., 17-18 šimtmečio deistai), bet jie buvo paskelbti herezijos.

Bendrai, ir po Maceinos bandymų, blogio problema pasilieka viena iš uolų, ant kurių dūžta teologinis sprendimas. Išėitis būtų atmesti prieštaraujančias prielaidas.

(L. M. M. tąsa sek. psl.)

Kazys Puida

KOL SAULĖ PATEKĖS

ROMANAS

IX Tąsa

— O jeigu nenorės kalbėti? — kaip meteoras skraidė Eimučio galvoje mintis. Jau keletas minučių, kaip tarnas jo vizitine kortele nešinas išėjo. Keista, kad taip ilgai negrįžo.

Rodavičius nustebusiomis akimis, gal net su panieka žiūrėjo į tą kortelę ir savo akimis netikėjo. Pastebėjo, kad tarnas atydziai seka pono veido bruožus ir, nieko nutarti nespėjęs, senu papročiu dribtelėjo:

— Prašyk.

Eimutis įėjo kabinetą, mandagiai pasisveikino ir tarė:

— Manau, kad tamsta numanai, kokių tikslų pas jus atvykau.

— Kokių tikslų? Po valandėlės pridūrė — Prašau sėstis.

— Gali tamsta reikalauti iš manęs ko kio nori atyginimo, išskyrus vieną: — tėvų žemėje aš pasilieku ir ta sąlyga negali kitų žmonių liesti.

Rodavičius nustebęs tylėjo.

— Dvikovon taip pat nestosime, — tęsė toliau Eimutis. — Iš vienos urnos mirties netrauksime, nes tam prieštarauja kilties skirtumai ir mano nepripažinimas tokio nuoskaudos atyginimo būdo.

— Tai tamsta tariasi mane nuskaudęs? — prabilo Rodavičius.

— Kaip matai, — atsakė Eimutis, pakeldamas išblyškusių veidą.

— Matau.

— Taigi, tamsta gali reikalauti atyginimo.

— O ar tamsta neatrodo, kad tai buvo mano kaltė? — staiga paklausė Rodavičius.

— Tuo nesirūpinu, — paaiškino Eimutis. — Jei pareikalauti iš manęs atyginimo, formaliai būsiu su tamsta atsi-

lyginęs. Neslepiu, jog prieš mane, ne kaip prieš asmenį, bet kaip prieš lietuvių visuomenės veikėją, sunkiai nusidėjai. Tačiau aš nesu teisėjas. Palikime ateičiai spręsti. Šiandien aš rūpinuosi savimi.

— Tad ko man iš tamstos reikalauti.

— Tamstos valia.

— Ar tamsta manai, kad tokiuose atsitikimuose atyginimas įmanomas? — vėl paklausė Rodavičius.

— Ką aš manau, man rodos, tamstai neturi rūpėti.

— Tai kuo tamsta gali atsilyginti? — vėl paklausė Rodavičius.

— Kuo?

— Na? — paantrino, nes pajuto, kad jo viršus, jis galįs diktuoti.

— Tamstos valia, — atsiliepė Eimutis.

— Tiesa. Bet ar supranti padėtį, kurioje mudu atsidūrėme?

— Visai aiškiai.

— Man rodos, ne. Aš pradėjau, tad eo ipso — mano kaltė; aš nukentėjau — irgi mano kaltė, nes, jei nebūčiau pradėjęs, nebūčiau nukentėjęs. Tad faktiškai aš turiu tamstos atleidimo prašyti.

— Jei tamsta prisipažįsti mane norėjęs užgauti, ką liūdią ši žaizda — parodė pirštu kairįjį antausį, — taip, bet moraliniai aš kaltas.

— Tad, mano nuomone, geriausia išeitis atleisti vienas antram ir daugiau nebesusitikti.

— Jei tamstos valia, aš jums atleidžiu.

— Visai gerai, — petraukė Rodavičius nerūpestingu tonu. — Atsilyginome ir belieka mudviem...

— ... daugiau nebesusitikt, — užbaigė Eimutis.

Eimutis atsikėlė, nusilenkė ir buvo beainas, kai staiga Rodavičius ištiesė savo ranką.

9

— Iš kur toks nusiminęs? — sutiko

Eimutį Marytė lazdynų alejoje.

— Iš Rodavičiaus.

Mergaitė sustingo.

— Sunku buvo, — pagaliau prabilo.

Eimutis tylėjo. Bijoj pradėti, nes jautė, jog, kai pradės, negreit užbaigs.

— Pagal nuodėmę ir atgaila, — atsakė j Marytės žodžius.

Verandoje pasigirdo skardus Vlado balsas, juodu vakarienes kviečia. Atsikėlė, atsiliepė ir palengva nuėjo į namus. Pakeliui sutiko Vladą.

— Ot, jaunieji! — tyčiojosi iš jų Vladas.

— Oi, toli gražu ligi jaunųjų — paabejojo Eimutis.

— Kaip tai? — priešinosi Marytė.

— Valstybinis egzaminas, na ir kitos priežastys.

— Kokios? — susidomėjo Vladas.

— Kokios? — paklausė Eimutis. — O luomų skirtumas tai niekis?

— Žinai, Andriau, tu kartais nukalbi kaip senis Dabkus.

— Kaip tai?

— Jis, mat, kai užsivaro herbarijų, tai jau tris dienas apie tai ir tekalba.

Tuomet luomų skirtumas — tai viso pasaulio būtinybės problema.

Marytė, laikydama Andriaus ranką, tyliai nusišypsojo ir neiškentė neatsiliepus:

— Tai gal man valsčium įsirašyti?

— Žinai! — sušuko Vladas, — tu taip ir padaryk. Tik gaila, kad Joninių naktį nesudeginai ant laužo savo bajoriškų dokumentų, būtum dabar kaip tik jam priitikusi.

— Kodėl judu juokiatės iš manęs?

— Iš tavo didelės filosofijos, kuri bajoraitėn atsidūrus, virto virkščių krūvele, — atsakė Vladas.

— Iš pono daktaro nesvietiško mandagumo ir drauginių formų magistro! — juokėsi Marytė.

— Tylėkite, nes kaip spustelsiu, abu nę žioptelti nesuskubsite! — pagrasė Eimutis.

— Atsargiai! Tuo spustelėjimu iš Marytės bajoriškos kilmės neišvarysi, o sau neįskabinamos košės prisivirsi! — perspėjo Vladas.

— Juokai šalin, — rimčiau pasakė Ei-

mutis, — reikia kas nors daryti. Su tėvais nekalbėjau dar nė žodžio, bet jie viską žino nuo ano nelemtojo rytmečio.

— Gerai, kad žino, — pritarė Vladas. — Iš motutės būtum turėjęs bent du mėnesius derėti Marytę. Dabar ji dar spirsis, bet jau šaukštai po pietų.

— Kodėl? — staiga paklausė Marytė.

— O tu tai pati žinai.

— Ką? Aš už tokio pikėčiurnos, susiraukėlio? Kad jis kur nesulauktų!

— O pačiai akys, kaip katino į lašinius žiūrint, tik mirksi, tik mirksi, — erzino ją Vladas.

— Tegul pasigauna, tai kas kita, — sušuko Marytė ir pasileido į verandą.

Eimutis, lyg tyčia, palydėjo ją akimis ir keliais šuoliais sugriebė ties pačia veranda.

— Na, tai mano? — paklausė.

Marytė mirktelėjo akimis. Priėjo Vladas ir visi trys pradėjo kažko garsiais juoktis.

Iš namų išėjus motutė išgirdo Eimutį besijuokiant ir jos veidas nusvito:

— Ponas Andriau, — šuktelėjo.

— Klausau! — tuoj atsiliepė jis.

Motutė pamojo ranka. Greitai pribėgo prie jos ir pabučiavo abi rankas.

— Lengviau, vaiku! — užklusė ji.

— Geriau, motute, — atsiliepė.

— Kaip gi su anuo? — mostelėjo galva į Rodavičiaus dvaro pusę.

— Buvau šiandien pas jį.

— Bu... — nustebto motutė ir paėmusi Eimutį už rankos, nusivedė į vidų.

Pačiose duryse susitiko su seniu Būrimu.

— Na, o kur judu?

— Turime reikalą, — trumpai atrėmė motutė.

— Na kaip gi tu galėjai ten eiti? — karščiovosi motutė.

— Ilgiau taip negalėjo tęstis. — aiškino ji.

— Ir kaip gi pasibaigė?

— Susitalkėme!

— Ačiū Dievui! — atsiduso ji. — Labai gerai! — baigė bučiuodama Eimučio kak-
tą.

— Išėjo abu į verandą. Tuoju pradėjo visi juokauti. Bet motutė paaiškino:

v ATZALOS

Kad Melbourne kultūrinis gyvenimas neblėsta, bet prasiskverbia pro vietines ribas ir pasirodo platesniajai visuomenei, parodo gajos atžalos leidinių pavidale. Prieš porą metų Sambūrio "Šviesa" skyrius išleido V. Žemkalnio "Kudirkos Sąjūdį", o neperseniausiai Liet. Kult. Fondo Australijos Valdyba skaitytojams pateikė metraščių "ATOLA".

Redaktoriai leidinyje parodė sumanumo. Metraščių turinio sustiprinimui, jų pasikvietė iš svetur (P. Abelkis: Kalvarijos atlaiduose, M. Biržiška: Iš anapus Ramiojo vandens, T. Valius: Lietuvių dailė tremyje), o iš Australijos žemyno taip pat pasirinko stipresnius. Ypatingo svorio pridėda išraukos iš Vinco Krėvės "Dangaus ir žemės sūnų" ir Vydūno "Atsiminimai ir svarstymai tikybos atžvilgiu".

Istorinį aspektą ypač puikiai reprezentuoja Vytauto Žemkalnio straipsnis (ar net monografija) apie aštuoniolikto šimtmečio architektą Lauryną Stuką — Gucevičių, Vilniaus Katedros perstatytoją. Sujungdamas istorijos ir architektūros žinias, V. Žemkalnis šiame straipsnyje duoda taip pat ir nuoseklią vaizdą apie architektūros vystymąsi istorinės Lietuvos žemėse.

A. Krausas biografiniu straipsniu apie Vydūną paruošia skaitytoją "Atsiminimams ir svarstymams", kurių įjungimas į metraščių yra svarbus jau vien dėl to, kad jie sudaro lyg ir santrauką Vydūno teosofinio pasaulėvaizdžio.

Platesnės apimties biografinius ir analitinius straipsnius duoda A. Zubras ir A. Karazijienė, gi apžvalginius ar trumpesnius — V. Civinskas, T. Valius, A. Rūkštelė, A. Vaičiaitis, A. Karazijienė, J. Kardelis, J. Meiliūnas.

Galiausiai, negalima nepaminėti vietinių literatų: Pulgio Andriūšio ("Kaunas bunda") ir Vinco Kazoko ("Kareivių motinos pas generolą"). Kiekybiniu mastu, jų jų įnašai nėra

dideli, bet visvien autoriams būdingi.

Redakcijos darbe yra parodytas ne tik sumanumas, bet ir santūrumas. Santūrumas jaučiamas vengime viso to, kas galėtų sukelti asmeninės ar grupinės polemikos. Iš tikro, šiuo atžvilgiu redaktoriai verti ypatingo pagyrimo. Žinoma, diskusijų gali kilti dėl paskirų teigimų viename ar kitame straipsnyje, bet tokios diskusijos būtų beasmėninės, jos nelieštų vieno ar kito asmens **kaipo asmens**. Sakysime, būtų galima ginčytis dėl A. Žubro teigimo, kad Pulgiui Andriūšui yra kas nors siūles išplaukti į "plačiuosius vandenius" ar piršes idėjinės kūrybos receptus (68 p.). Panašūs klausimai yra buvę kelti, bet kėlusieji juos atvėrė plačia prasme, pabrėždami, jog idėjinė kūryba mūsų literatūra nepasižymi, kad mūsų literatūroje vyrauja forma, bet ne idėja. Bet jie irgi aiškiai suprato, kad šie abu elementai randa vietas literatūroje. Vienas rašytojas pasirenka formą, kitas idėją, trečias abu. Esmėje, visgi yra tik pasirinkimas, o ne atmetimas vieno iš tų elementų kaip nereikalingo ar net beprasmiško. Grįžtant prie Pulgio Andriūšio, kiekvienas supranta jo **formos** meistriškumą: jei kas ir yra jam siūles idėjinę kūrybą, tai tik labai nekalta **pamėginimo** prasme.

Vieną priekiaštą redaktoriams vis dėl to būtina reikia padaryti. Kodėl jie taip gražiai pasirūpinę turinio kokybe, nebeįstengė dar labiau sutbulinti išviršinę formą, t.y., atspausdinti metraščių spaustuvėje? Redaktorius buvo pateisinamas Vokietijoje; čia gi mes turime dvi lietuviškas spausuves, kurios darbą būtų galėjusios atlikti pagal redaktorių pageidavimus. Gal net ir metraščių kaina būtų sumažėjusi ir skaitytojai pagausėję. Juk kiekvienam yra malniau **spaustuvėje** spausdintas žodis, ypač pusei šimtmečio praėjus nuo 1904-tųjų metų.

* * *

Prieš kurį laiką Melbourne pasiro-

dė ir dar vienas leidinys — LITUANICUM. Tai jaunimui skirti sąsiuviniai, ypač Jaunimo Kursų lankytojams, tiek vietiniams, tiek iš kitų vietovių.

Sąsiuvinį redaktorių reikia tik sveikinti, kad jie savo triūsu ir kruopštumu stengiasi įlieti lietuviškų spalvų į prieauglijos mintijimą. Bet, jei organizatoriai ir nesiskųs laiko ir jėgų perkrovimu, dar nežinia, kaip pasielgs tie, į kuriuos su meile ir geru noru kreipiamasi. Žinome juk lietuviškąjį nepaslinkumą: net tie, kurie visą amžių maitinasi lietuviška spauda ir gal dar nepajėgia pasinaudoti svetimąja, net tie neperverčiami tautiečiai ilgai save kaltina, kad, štai, jau keli mėnesiai praėjo, o dar nepasiūnčiau prenumeratos už tą ar kitą vietinį laikraštį. Dar sunkiau su jaunaisiais: jiems priimama ne tik lietuviška, bet ir angliška spauda. Ir pastaroji gal dar nusveria pirmąją, nes pirmoji tokia reta, o antrosios pilna kiekvienos didesniųjų gatvių sankryžoje. Apie naują prenumeratą taip lengvai ir užmirštama.

Mintis, todėl, keltina, ar nevertėtų sujungti korespondencinius sąsiuvinius su vienu kuriuo lietuvišku laikraščiu, žinoma, jei su tuo sutiktų laikraščio ir Lituanicum redaktoriai ar atsakomąjį leidėjas. Vokietijoje "Žiburiai" leido jaunimui priedą, kurs buvo mieliai skaitomas net ir suaugusiųjų tarpe, nes jo viduryje jie rasdavo daug ankstyvesnio periodo poezijos ir prozos, kuri, paprastai, dienraščiuose ar savaitraščiuose nebėra vėliau spausdinama.

Abejonės nekyla, kad Lituanicum redaktoriai žino, ką darą ir gal turi svarių argumentų prieš minėtą sujungimą. Tokiu atveju, šis pasiūlymas tebūna ateities galimybe.

Šiaip ar taip, nepaisant iškeltų minčių, reikia atkreipti kuo daugiau dėmesio į Jaunimo Kursus ir Lituanicum korespondencinius sąsiuvinius. Šis pasisakymas tebūna lyg ir propagandinė priemonė, nes organizatoriai yra pernelyg kuklūs ir spaudoje savo veiklą mažai garsino. Ir kalbos ir darbo šiuo reikalu niekuomet nebus perdaug. J. S.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* Newcastle, N. S. W., įsisteigė Lietuvių Diskusijų Klubas, kurio tikslas yra lietuviškosios kultūros nagrinėjimas ir kėlimas. Klubas yra numatęs surengti kas mėnesį vieną paskaitą.

* Lapkričio 28 d. į Sydnėjų atvyko Amerikos lietuvių katalikų dienraščio "Draugas" redaktorius kun. dr. Juozas Prunskis, keliaująs po pietryčių Aziją. Kelionėje redaktorius dar apsilankė Melbourne ir Naujoje Zelandijoje.

* "Aidai" ir sekančiais metais skirs premiją už lietuvių mokslo veikalą, spausdintą arba rankraštyje. Paskutinė veikalą atsiuntimo data yra 1955 m. vasario 1 d.

* Antano Vaičiulaičio novelių rinkinį su prof. Brazaičio įvertinimu išleis Ventos leidykla Vokietijoje.

* 1955 metais numatoma užbaigti miškininkų žodyno paruošimą spaudai. Žodynas apims apie 5.000 terminų, išverstų taip pat į vokiečių ir anglų kalbas.

* Neseniai įsisteigęs Sambūrio "Šviesa" skyrius Canberroje suruošė dvi viešas paskaitas. E. Jarašienė rugsėjo 25 d. kalbėjo apie spaudos atgavimą, o spalio 30 d. P. Martišius palygino Lietuvos ir Australijos teismus. Lapkričio 27 d. A. Gasiūnas skaitė paskaitą "Teatro praktiška nauda gyvenime".

* Chicagos LB apygarda finansuoja leidinį, kurį sudarys straipsniai apie spaudos draudimo laikotarpį. Jame bendradarbiauja virš dešimties lietuvių literatūros ir istorijos žinovų. Leidinį redaguos kun. V. Bagdonavičius, J. Balčiūnas-Svaistas ir dr. P. Jonikas.

* Jau įpusėtas rinkimas Gabijos metraščių, skirtos spaudos atgavimo paminėjimui. Metraščių redaguoja Jonas Aistis ir Stepas Zobarskas.

* Bernardas Brazdžionis baigė redaguoti istorinę lietuvių prozos antologiją, kurią leidžia Lietuviškos Knygos klubas Chicagoje. Joje tilps apie 70 autorių, nuo Valančiaus iki šių dienų. Knyga turės apie 700 puslapių ir savo apimtimi atsistos šalia (Tąsa 7 ps.)

— Dėl mūsų pasikalbėjimo labiausiai tėvui šonai sopės.

— Man! — nustebo senis Butrimas. — Kodėl gi man?

— Pamatysi.

— Eimutis pirmutinis pasigedo Jurkos.

— Iš tiesų, kur tas nutruktgalvis? — susirūpino motutė.

Tuo pačiu laiku sudundėjo ratai dvaro kelyje ir greitai privaziavo prie gonkų.

Niekas nesuskubo išeiti pasižiūrėti, kai galvotrukčiais į verandą įlėkė Jurka, kažką skeptaitėje nešdamas.

— Žiūrėkite, žiūrėkite! — šaukė visa gerklė. — Ežys, ežys! Koks jo snukutis dailus!

Visi apstojo ežį, tik viena motutė užpuolė jį:

— Kur tu lig šioliai buvai?

— Aha! — pasipūtė berniukas. — Gyvuliui suvarinėjau, užrakinau, o Jukzus man sakė visą ežių lizdą po laukine kriaušė matęs, tai ir nėgome abu.

— Ką gi tu su juo veiksi? — paklausė tėvas.

— Paklausiu pono Andriaus.

— Aš čia, Jurka! — atsiliepė Eimutis.

Vaikas nudžiugo, metė savo ežį ir šoko Eimučiu ant kaklo.

Tuo metu duryse stovėjo kažkoks svetimas žmogus su botagu rankoje.

— O ko tamsta norėtum? — paklausė Vladas.

— Aš pas poną daktarą, — atsakė kaimietis.

— Vaje! — sušuko Jurka, — užmiršau pasakyti.

— Ką užmiršai? — klausė tėvas.

— Su tuo ežiu pamiršau pasakyti ponui Andriui, kad žmogus jo atvažiuo pas ligonį.

Eimutis kalbėjosi su atvykusiu.

— Kodėl nevažiuot į miestelį? — paklausė.

— Toli, ponuti, brangiai ima ir susikalbėti negalima, — paaiškino sodietis.

— Kas yra ligoniu?

— Du ligoniai. Vienas koją labai įsikirto, kitas, kaimynas, kažkas jam pasidarė, staiga susilpnėjo.

— Važiuosim! — nutarė Eimutis.

Žmogus jauėjo prie vežimo, kai Eimutis dar paklausė:

— Toli?

— Dešimt varstų.

Nuėjęs savo kambarin pasiėmė neturtingus studento įrankius, apsilvilko paltu ir išėjo labanaktis pasakyti.

— Taip ir važiuosi? — paklausė motutė.

— O kas? — nustebo Eimutis.

— Sušalsi! — paaiškino motutė.

— Bėk, Magdžiuk, — paliepė senoji Butrimienė, — atnešk ilgąją pono burką.

— Be reikalo, motute. Nešalta.

— Nesipriešink, — pagrūnojo senis Butrimas.

Magdžiukė atnešė burką ir apvilko.

— Nors ligi kelių, bet vis šilčiau, — pridūrė Eimutis.

— Pilkąją gūnę ant kojų nunešk į vežimą, — paliepė Madžiukei Marytė.

— Pone Dieve! Tamstos mane dar kailiniais aprėdykite! — priešinosi Eimutis.

— Ar dar kitos infliuzenos reikia?

rūstavo senis Butrimas.

Visi jį išlydėjo pas pirmąjį pacientą ir žinojo, kad nuo šito pasisekimo visa būsimoji praktika šioje apylinkėje priklausys.

10.

Nešvarios, purvinos šiaulių gatvės nuskurusiais, nuplyšusiais namais, besistundančiomis vakarais gimnazistėmis vijo Eimutį iš miesto, į kurį jis buvo priverstas atvežti savo mokinį egzaminų laikyti.

Netikėtai po egzaminų užėjo viešbutin Rimkus. Vasarą praleidęs prie Nemuno ir Dubysos, norėjo su Eimučiu įspūdžiais pasidalinti.

Trūko jam žodžių Nemuno bei Dubysos grožiu nupiešti ir jis pasiteisino:

— Nieko neišeis iš mano tauzėjimo!

Ne žodžiais tokie reginiai nupiešti! Reikia savo akimis pamatyti.

— Pasakyk man, — prisiminė Eimutis, — kaip ten Raseiniuose buvo.

Rimkus atsistojo, matyt, ilgesniam pasakojimui pasirošęs.

— Atvykau į Raseinius. Nuėjau pas klubo pirmininką, o tas man sako:

— Mes, panie, negalime tamstoms klubo salės užleisti, nes vakarais nebus kur publikai pasidėti.

— Publika eis į teatrą, — aiškinu.

— Jei tamsta susirastum vietą ūkio draugijoje, gal bajorijos maršalkos salėje, tai mes dekoracijos duotume veltui.

— Ką gi, dėkoju geraširdžiui pirmininkui ir neriu į bajorų vado kanceliariją.

Iš ten siunčia mane vėl į klubą, pas maršalką, lyg nieko nežinodami.

— Lieka tik mūsų draugijos sandėlis, — vėl gaunu atsakymą. — Greičiau sutiksime du tūkstančių maišukų trąšų iš ten išnešti, negu draugijos būstą užleisti.

— Po tokio atsakymo supratau, kad iš ponų nieko nepešiu. Laksčiau dar kelias valandas po įvairius miesto užkampius ir, nieko nesuradęs, pasiūnčiau jums "šnipštą".

— Kortos, vakarienė, šokiai dukterims vyrų medžiojimas tai, žinoma, daug svaresni motyvai, negu laudies švietimas. Kokiems velniams dar tos ūkio parodos rengti, o paskui skūstis, kad ūkininkai jose nedalyvauja?

— Piktai užbaigė savo pasakojimą Rimkus.

— Gi sakė tau Vladas, kad iš to nieko neišeis. Mes bent buvome gegužinę surengę ir per petines miestelyje vaidinome. Tavo sumanymas nenuėjo vėjais. — ramino jį Eimutis.

— Be reikalo mane ramini, — spyrsi Rimkus.

— Geriau vienas dirbas, negu dešimtis rėkiančių, — atrėmė Eimutis.

— O kur tu tiek metų valkiojais? — užvedė kalbą Rimkus.

— Daug būtų kas apie tai pasakoti. Jei basčiausi po įvairius Rusijos pasviečius, tai, matyt, turėjau svarbius motyvus. Už pusmečio sėdėsiu Paventyje kaip gydytojas ir tuo parodysiu dirbas ir dirbti mokąs.

— Tai, vadinasi, grįžti tėvynėn?

— O kur tu mane mane nukriūsti?

— Paventyje? — susidomėjo Rimkus.

— Kaip tai Paventyje?

— Apsigyvensiu ten, — paaiškino Eimutis.

— Juk Paventis Butrimų? — netikėjo Rimkus.

— Tai kas ...

Rimkus vienu akimirksniu viską suprato.

— Sit kaip? — nusišypsojo. — Prie Marytės gausi priedo Paventį ir dakta-

rausi sau švilpaukdamas.

— Gal būt, — atsiliepė Eimutis. — Kol Marytė gausi, tai dar daug vandens Ventoje nutekės, o Paventyje tuoj po egzaminų apsigyvenu.

— Geriausias pavyzdys kitiems.

Kalba nutrūko, nesimezgė.

— Kada į Peterburgą? — atsisveikindamas paklausė Rimkus.

— Už trijų, keturių savaičių.

— Kur būsi iki tol?

— Pas tėvus ar Butrimuos, sunku iš anksto žinoti. O kur tu?

— Pas dėdę.

— Kuomet važiuoji? Gal kartu išsirensime?

— Galime.

— Aš rytoj, pietiniu į Butrimus su Jurka.

— Ir aš tuo pačiu. Servus!

— Servus!

* * *

Senis Butrimas sulinkęs sėdėjo savo kabinetė prie stalo ir skaičiavo ūkio išlaidas ir pajamas, kai išgirdo į duris besibeldžiant.

— Kas tai? — nustebo senis. Tokio papročio namuose nebuvo. Vaikščiojo kiekvienas be perspėjimų, nežiūrėdamas į trukdymus.

Duryš prasivėrė ir jis išgirdo Eimučio balsą:

— Ar galima?

— Kodėl gi ne?

— Gal sutrukdysiu tamstą? — klausė Eimutis įeidamas.

— Didelio dalkto!

Atsisėdo netoli stalo ir norėjo reikalą iš tolo pradėti, bet Butrimas suardė visą jo paradą.

— Drąsiau, drąsiau, ponas Andriau! — paragino.

Eimutis paraudonavo.

— Su manim trumpai, — gelbėjo padėtį Butrimas. — Imi Marytę, gauni Paventį ir kelis skatikus gūštai susisukti, o kol valstybinius egzaminus išlaikysi, kad nešaltum garnializdy — kas mėnuo pasisysi tiek, kiek reikės.

Eimutis visiškai sumišo.

— Tai ir užbaigta, — pridūrė Butrimas, kad netylėti. — Su manim, sakiau,

Marytės gausi priedo Paventį ir dakta-

trumpai; dabar pamėgink iš motutės jos

Mokslo—technikos naujienos

PO ŠIMTO METŲ ŽMONĖS GYVENS VISAI KITAIP NEGU DABAR

Neseniai Amerikos chemikai turėjo suvažiavimą, kuriame aiškino naujus atradimus, ypač susietus su atomo skaldymo suradimu ir to pasekmėje su naujomis perspektyvomis visose gyvenimo ir chemijos srityse.

Chemikai netolimoje ateityje numato didelių pasiekimų visokeriopos gamybos ir žmogaus gyvenimo pertvarkymo srityse.

Ne karai išspręstos ateities problemos, bet nauja technika, nauja chemija, nauja biologija. Eisenhowerio pasiūlymas, kurio išsigando Maskvos bukapročiai, yra tikrai pradinė įžanga į būsimus laikus. Taip pat tai yra tik mažas įvadas ir JAV-bių kongreso priimtas įstatymas, kuriuo leidžiama atomine energija naudotis civiliniame gyvenime.

Amerikos chemikai savo konferencijoje aiškino ateities perspektyvas, o jos tikrai įdomios ir nepaprastai patrauklios.

Po šimto metų žmonės gyvenią namuose, kurie turės savo specialų šildymą ir šaldymą. Namai su namu bus sujungti radijo telefonais ir televizijom, kuriuos energija aprūpins atominės energijos. Atominiai motorai bus begarsiai. Visos baimės apie radioaktyvų spinduliavimą bus praėjusios, ir žmonės žiūrės į dabartinę mūsų baimę dėl to spinduliavimo, kaip mes šiandien su šypsena prisimenam savo senelių nuogastavimą dėl garvežių. Namų stogai ir visokie vamzdžiai bus pagaminti iš sintetinių medžiagų.

Žmonės įsikurs patogiai arktikoje ir Brazilijos džiunglėse, nes cheminė kova prieš ligas daro vis naujas pažangas, o temperatūra bus nugalėta.

Maistas bus naujas. Kosminiais spinduliais "bombarduojant" sėklą, bus išauginti labiau žmogaus organizmui pritaikyti augalai. Ūkininkavimo plotai bus praplėsti, ir sūriose stepėse bus auginami sūrrieji augalai. Bus išvestos naujos veislės ir

rūšys augalų ir gyvulių. Visai bus pakeistas derlius augalų ir ta pati dirva duos šimteriopai daugiau maisto produktų.

Jūros vanduo bus verčiamas gėluoju geriamuoju vandeniu; Taip pat iš jūrų vandens bus vis daugiau gaminama chemikalų, kaip magnезijus, bromas. Žaliavų pramonė bus pagerinta tiek, kad geležies rūdos nereiks tirpinti krosnyse. Nerūdijantis plienas bus pagamintas atominiu bombardavimu.

Medicina nugalės vaikų paralyžių ir psichinius pakrikimus.

Tarplanetiniame pasaulyje jau bus raketos pasiekusios Mėnulį, varomos atominės energijos ar vandenilio bei floro mišinio.

Bet šitie numatymai, iš tikrųjų yra tik menka fantazija palyginus su tuo, kas bus per 100 metų atrasta, išrasta ir pasiekta, nes vieni išradimai sudarys sąlygas kitiems.

Galimas dalykas, kad jaunoji karta susilauks nuostabių dalykų ir pati galės pasidžiaugti gyvenimo pagražėjimu.

NAUJI SKRIDIMŲ REKORDAI

JAV-bių sprausminis lėktuvas pakilo į augštį 83.000 pėdų arba 27 kilometrus. Ligšiol buvo pakilta tik 63.668 pėdų.

Kitas JAV-bių sprausminis lėktuvas išsilaikė ore 35 valandas ir per tą laiką nuskrido 17.000 mylių. Šis lėktuvas kuro papildymą gavo beskraidydamas.

AMŽIUS IR DARBINGUMAS

Amerikietis, psichologijos profesorius Harvey Lehmanas yra parašęs knygą, kurioje surinkta daugybė pavyzdžių, vaizduojančių, kokio amžiaus žmogus yra kūrybingiausias. Iš tos knygos aiškėja, kad kūrybingiausias žmogus yra iki keturiasdešimties metų. Jei paimsime garsenybes chemijos, matematikos, fizikos, botanikos ir praktiškų išradimų moksluose, tai tobuliausi laimėjimai

pasiekti žmonių, turinčių 26-34 metus. Išimtimi yra garsusis Galilėjus, kuris tiek pat sugebėjo turėdamas 17 ir 73 metus. Muzikos gražiausias dainas ir simfonijas sukūrė kompozitoriai, turėdami 30-34 metus, o operų kūrėjų statistika rodo, kad jiems kūrybingiausi metai 34 — 39, tačiau ir čia taisyklė sulaužoma, jei paimsime Verdį, kuris "Otello" ir kitas operas sukūrė būdamas 70 metų senelis. Kalbant apie poeziją, be abejonės ši sritis reikalaujanti jaunystės metų. Tačiau prof. Lehmanas pastebi, kad ir poezijoje gražiausių kūrinių susilaukta, kai poetams sukakdavo 24 — 26 metai, o dramaturgams ir komedijų autoriams kūrybingi metai 30 — 36, nors garsusis B. Shaw pradėjo šios rūšies veikalus rašyti sulaukęs 40 metų. Dailininkų rankose gražiausius kūrinius teptukas įamžino, kai jie turėjo 32 — 36 metus, nors Leonardo da Vinci nemirtingąjį kūrinių "Paskutinioji vakarienė" sukūrė turėdamas per 40 metų. Įprasta, kad minėdami filosofą, visada vaizduotėje turime vyresnio amžiaus mintytoją, barzdoto vyrą, tuo tarpu Spinoza savo svarbiausius veikalus pradėjo rašyti būdamas 23 ir baigė eidamas 43 metus, o Shopperhaueriui 31 buvo kūrybingiausi jo metai.

MIEGOJIMO MAŠINA

Neperseniausiai komunistinė rusų spauda ir Maskvos radijas nepašyktėjo pasigarsinti pasauliui savo naujaisiu ir sensacingiausiu išradimu — miegojimo mašina, kuri per minutę žmogų pagydanti nuo nemigo ligos ir užmigdanti ramiam poilsiui. Reikia tik džiaugtis pažanga, nes kiekvieno krašto mokslininkai gali išradinėti, ką tik jie sugeba ir nori. Tačiau truputėlį įtartina, kad toji mašina būsianti pradėta gaminti serijomis ir paleista rinkoje prieinamiausia kaina. Kam visa tai bus naudinga ir reikalinga? Žinia įdomi. Jei tokių migdančių mašinų reikia beveik visiems komunistinio rojaus gyventojams, vadinasi, jie lig šiol dar negali užmigti, ir kas nors jų nemigdo. Dabar technikos pagalba visą tautą (Tąsa 12 psl.)

J. Grybas

Tremties kūdikiui

Toli nuo žemiškų garsų,
Toli nuo žvabrių vėjų,
Lengvu debesėliu dausų
Tu nežinioj kliedėjai ...

Bet alkana žmogaus širdis
Didžias audras sukėlė,
Užtvindė ir dausų šalis —
Ramybę debesėlio ...

Ir krito lietūs jazminų ...
Vaivorykštės taku žaliu
Globoje angelo sparnų
Atklydai čia tremties keliu ...

Tikėjais saulę pamatyt,
Radai vien tik šešėlius ...
Tremtiniais klaidžiosim, mažyt,
Auksinis debesėli ...

RIMTAS ABEJOJIMAS

Kažkokios arabų tautelės karo ministeris išdidžiai pareiškė savo kolegoms:

— Dabar mūsų karo aviacija jau tvarkoj. Turime vieną lėktuvą ir tris bombas.

— O ką dabar su oro pajėgom veiksime? — klausė žemės ūkio ministeris.

— Turiu gerą idėją, — pasigyrė kariškis. — Paskelbkime Amerikai karą!

— Tau galvoj negerai! — rėkė visi kartu.

— Man negerai? Tai jums negerai! Tik pagalvokit, mes paskelbiame Amerikai karą, jį pralaimime, amerikiečiai užima ir padeda mums atsistoti ant kojų, kaip padarė su Vokietija, Italija, Japonija. Nebent tektų rimtai susirūpinti tuo atveju, ką darytumėm, jei karą laimėtumėm mes.

Kultūrinė kronika

(Tąsa iš 6 psl.)

prieš keletą metų išleistosios poezijos antologijos.

* Knygų Klubas "Nida", Londone, trečiuoju savo leidiniu išleido Vytauto Alanto novelių rinkinį "Svetimos pagairės". "Nidos" Knygų Klubas yra nusistatęs išleisti naują lietuvišką knygą kas mėnesį.

* Kaip skelbia "Knygų lentyna", 1951m. lietuviškų leidinių tremtyje buvo išleista 198, 1952m. — 207, 1953m. — 213. Per pirmąjį 1954 m. pusmetį pasirodė 74. Apie penktadalių visų leidinių sudaro grožinė literatūra. Didžioji leidinių dalis atspausdinta Amerikoje.

* JAV-bių Kongresas nutarė leisti papildomai atspausdinti 1000 egz. pirmojo Pabaltijo Komiteto tyrinėjimų tomo. Pirmoji laida išsibaigė nepaprastai greitai.

* Naują romaną "Urviniai žmonės" parašė Juozas Kralikauskas, išleido Liet. Knygos Klubas Chicagoje. Romane vaizduojamos Kanados aukso kasyklos, kuriose rado darbą saujelė lietuvių pabėgėlių.

* "Nemuno" leidykla Chicagoje išleido Dostojevskio "Nusikaltimo ir bausmės" naują laidą. Knyga išėjo trijuose tomuose.

* Krėvės raštų leidimo sumanymas sulaukė plataus atgarsio, daugiausia iš JAV-bių. Pirmasis iš Australijos atsiliepė p. Antanas Krausas, (Melb.) Nauji talkininkai prašomi rašyti: Ben. Babrauskas, 1436 So. 50 Ave., Cicero, Ill., USA.

* Iš spaudos išėjo Jurgio Blekaičio eilėraščių knyga "Vardai vandenims ir dienoms", Jono Aisčio biografinių straipsnių rinkinys "Apie laiką ir žmones" ir Jono Gailiaus apysakų knyga "Kaip jis ją nužudė".

* Padidėjus lietuvių studentų skaičiui JAV-bių universitetuose, pagausėjo ir darbai bei disertacijos lituanistinėmis temomis. Neseniai buvo užbaigti keli darbai apie pedagogiką Lietuvoje, o taip pat ir apie lietuvių imigrantų prisitaikymą JAV-bėse.

vienturtę išderėti! — nusijuokė.

Eimutis atsikėlė, nes juk negalima nė žodžio netarus išeiti.

— Ačiū tamstai, — samurmėjo jis. — Aš ne dėl Pavencio ...

— Ką? — atšovė Butrimas. — Tai gal manai, kad aš leisiu dukterį vienmarškinę už tavęs ar kito?

— Bet ...

— Ko dar? — atj primerkęs ir ūsus pakreipęs tyčiojosi iš Eimučio.

— Pmīgų aš turiu užtektinai egzaminams ...

— Sakykite, koks turtuolis! — nusijuokė Butrimas. O už poros mėnesių "Lozorių" giedosi akis pro kraigą į mėnulį įsmeigęs? Jau tylėk ir tiek, jei nenori su manim susipykti, — užbaigė Butrimas.

— Jei tamsta taip nori, — buvo bepradedęs.

— Žinoma, kad noriu! — patvirtino senis. — Elk, iš motutės tai bent gausi pipirų! Ten tik tavo kalba!

Motutė su Maryte triūsė apie skalbinius. Jėgės vėl sumišo, nes prie Marytės, pamanė, kad nė vienas žodis neišslyšias jam iš gerklės.

— Motute, — kreipėsi įsidrąsinęs Eimutis.

— Kas yra?

Marytė garsiai nusijuokė.

— Motute, atiduok man šitą šarką. Aš ją išmokysiu, kad ji niekų nedirbtų.

Motutė pakėlė akis nuo skalbinių dar nieko nesuprasdama, bet tuo pačiu metu jai viskas pasidarė aišku.

— O ką aš be jos veiksiu?

— Aš jo nenoriu! — erzino Marytė.

— Vietoj vienos, būsime du! — juokavo ir Eimutis.

— Tai, kad ji nenori!

— Noriu, noriu, motute! — sušuko Marytė ir apibėrė raukšlėtą motinos veidą karštais bučkiais.

— Na, tai imkis — ašarotu balsu ištare motutė, atsikėlė ir, pabučiavusi vieną ir kitą, greitai išėjo.

— Palauk! — sušuko Eimutis, sugriebęs Marytę glėbin. — Aš tave, tu šarka, išbučiuosiu už tai, kad iš manęs juokeisi!

— Bučiuok!

— Dabar, vadinasi, — pradėjo Ei-

mutis, — būsimoji ponja daktarienė ...

— Kas tokia?

Eimutis pradėjo vytis Marytę aplink stalą, kai tuo metu įėjo Vladas.

— Tai judu ir dieną gūžinėjatės?

— Dabar jau turime teisę! — atšovė Eimutis.

— Oficialiai?

— O kaip gi!

— Pupų raškyti tau, Mariuk, o ne už vyro tekėti, tu šarka! — širdingai bučiuodamas, sušuko brolis.

— O tu? — kreipėsi į Eimutį. — Atkaklus, kaip veinias! Ir gerai, brolau! Kartu eisime, kartu skinsime taką švieson ir gerovėn tiems, kurie mus išauginė.

11.

Ilgai laukė abu tos dienos, kada galės visu savo svajojimus kūnu paversti.

Pilkšvi debesys slenka pavasario dangum. Gilios balos riogso išmaltuose takuose ir vargina jauną daktarą, kuris be poilsio važinėja pas ligonius.

Bet jis nesiskundžia, nesigaili savo darbo, nes mato jo vaisius. Jaunutė žmona pasiilgsta savo vyro, bet nė karto dar nesudraudė jo, kai lietingą, tamsią naktį atvažiuodavo sodietis pas ligonį vežtis.

— Kas pasiėmė našta ant savo pečių, tas teneša ją kantriai, — sakydavo Andrius Marytei. — Jei neapskaičiavo savo jėgų, tepasitraukia iš kelio, bet tenepyksta, nes niekas nekaltas.

Pavencio dvaras stovėjo ant pačio Ventos kranto ir didelis, bet apleistas, vaisių sodas rėmėsi liepų aleja į upės krantą. Namų ūkio nebuvo. Nuomininkas čulpė visas sultis iš žemės, žydą daržininkas nesirūpino sodu, tik jo vaisiais.

Ūkio padarai atiduota Eimučio tėvo globon, kurį jis, iš Peterburgo sugrįžęs, rado Paventyje bešeimininkaujantį. Senis nė kiek neišpuikėjo. Paliko tuo pačiu ūkininku, kokiu ant savo žemės sklypelio buvo, tik dar darbštesniu, nes viską rado apleistą ir sunaikintą.

Senoji Eimutienė, kuri negalėjo sušaus likimo be ašarų minėti, trūsė ištisomis dienomis su Maryte. Privelsė vištų, ančių, žąsų ir nieko neklausė, kai kas

nors jai prieštaraudavo.

— Kaip visko bus pilna, tuomet galėsite judu šeimininkauti. O dabar teškauda mano galva, — atšaudavo senutė. Jaunieji dar audė praėjusį pavasarį pradėtąjį meilės maštą.

— Susitversime juozų jaunutės lietuviškos kultūros lizdą ir skleisime iš jo visa, kas bus reikalinga mūsų apylinkėi, — svajoto Eimutis.

— Gerai mums tvirtis, kai turime iš ko.

— Kadangi mudviem lengviau tas darbas atlikti, tai daugiau bus iš mudviejų pareikalauta, — paaikšino Eimutis.

— Man permažai darbo su ūkiu, — skundėsi Marytė.

— Palauk širdelė, palauk! Ilgainiui jo bus per daug.

O gamta kaip įmanydama kovojo su žiemos snauduliu: miškas lengviau dejuo pavasarinio vėjo draskomas. Nusvirusios šakos purtė žiemos užkrautus retėžius ir tiesėsi į saulę ...

Saulėtos pakalnės pasipuošė žibutėmis, o pievose šypojosios purienos ...

Tik Venta dar buvo surakinta. Bet vandenys jau maištą kėlė, grūmojo.

Štai, vieną pavasario popietę iš darbo grįždamas senis Eimutis išgirdo pokštelėjimą. Pašaukė namiškius. Visi subėgo pažiūrėti, kaip ledai sienka Venta, daug jos krantus, gurgia, niurna, pokši. Vanduo drumzdžiasi, smarkiai veržiasi į priekį, į saulę ...

Eimutis tarė žmonai:

— Taip ir Lietuva, kaip ši upė, keliasi iš amžiais trukusio snaudulio. Taip ji kovojo, kruvinai kovojo už teisę gyventi, už tą kuo ji nori būti, už laisvę, šviesą, giedrą ...

— Ponuli ...

Eimutis krūptelėjo.

— Pas ligonį, — nedrąsiai prabilo svetimasis.

Eimutis, dar kartą žvilgtelėjęs į upę, tarė:

— Eime.

Ir nuėjo ten kur pareiga šaukė.

VYRAI IR MOTERYS

Sir Cyril Burt, Londono universiteto psichologijos profesorius, teigia, kad moterys iš tikrųjų nėra "silpnosios pusės", kaip jas aprašo romantikai ir apdainuoja poetai. Moterų atmintis geresnė, girdėjimas pajėgesnis, liežuvis lankstesnis, pastabumas didesnis ir pojučių jausmai žymiai švelnesni.

Ypač moterys pralenkia vyrus širdies jausmų kilnumu. Jų daugiau bažnyčiose, mažiau kalėjimuose, daugiau gali pasiaukoti idealui ir herojiškiems artimo darbams.

* * *

Dažnai pasitaiko nesupratimų, kai į tą patį daiktą žiūri vyrai ir moterys. Vyrams atrodo vienaip, moterims kitaip. Ligi šiol reiškinys būdavo aiškinaamas paprastai — moterų užsispyrimu savo nuomonę pristesti vyrams.

Prof. Pillart, vienas žymiausių Europos okulistų, į tai atkreipė dėmesį ir surado, kad vyriškos akies struktūra šiek tiek skiriasi nuo moteriškos ir, deja, vyrų nenaudai. Moterų akių lėlytės šviesą priima statesniu kampu nei vyrų ir dėl to jos daiktų savybes pastebi geriau.

Dėl šventos ramybės, kai moteris sako "skusta", neverta jai sakyti "kirpta".

IR UOLUMAS GALI PAKENKTI

Uolumas darbe, rodos, neturėtų niekam pakenkti, o pasitaiko ir priešingų reiškinijų.

Neseniai Romoje prie vienos ministerijos durų sustojo sunkvežimis, iš jo išlipo keli vyrukai ir, valdininkams bebaigiant raštinės darbus ir besiskirstant namo, pasirašė rankoves kibo nešti rašomąsias mašinėles, kėdes, stalus ir visa krauti į sunkvežimį. Niekas į juos nekreipė dėmesio ir jiems nekuždė, manė juos esant valstybinius darbininkus, o iš tikrųjų tai būta drąsios vagių gaujos.

Juos uoliai dirbačius bei prakaituojančius sekė nuošaliau stovėjęs žmogelis. Jis ir sumanė pašaukti po-

Kariskos nuotrupos

(Tąsa iš AL 23 Nr.)

Žemyno karyboj labai ryškėja reikalas pasiekti didžiausio judrumo. Vakarų blokas tikisi įstengsis ginti Vakarų Europą nuo sovietinių masių antplūdžio duodamas savo kariuomenei galimai didesnį judrumą, sujungtą su didele ugnies galia, kurią vis daugiau pradedama remti atominiais ginklais. Atominis amerikiečių pabūklas jau yra išbandytas ir įvestas kariuomenės ginklavimam. Kaip galima spręsti iš spaudos, jo paskirtis pirmoje eilėje yra taktinė, t. y. jis bus naudojamas prieš fronto ir artimo užnugario taikinius. Nežiūrint visos pažangos, artilerija smogia tiksliau už aviaciją ir vairuojamus sviedinius, ir ji mažiau priklausoma nuo oro ir kt. gamtos veiksmų.

Kariuomenės ginklavimam įvedama vis naujų ginklų. Vis daugiau pradedama naudoti beatatrankiniai, lygaus vamzdžio, raketiniu principu paremti ginklai. Jie yra lengvi. Pav. 75 mm. pabūklas lengvai juda ant džypo, lengvai gali keisti pozicijas ir nebrangūs gauti. Nors tikslesnių duomenų užtikti neteko, bet, atrodo, kad to tipo ginklai numatomi ir naudoti kovai prieš šarvuotus, kurių komunistai turi dideles mases.

Tankai tobulinami visu intensyvumu. Nors apie juos tėra nemažų duomenų, bet aišku, kad jie savo amžiaus nėra atgyvenę. Atrodo, pagrindinis šarvuotųjų junginių tanko tipas dabar yra apie 35-45 tonų svorio, su didelio pradžios greičio, taigi, lėkštos trajektorijos apie 72-120 mm pabūklų.

Pėstininkų ginklavime taip pat yra įdomių naujienų. Atsisakoma iki šiol turėto gramozdiško ir palyginti toli šaudančio šautuvo. Tolimesnė ugnis iki ko-

liciją. Jai atvykus, vagys nustebo, ir klausė: "Kaip mus pažino, kad mes netikri darbininkai? Rodos, dirbom taip nuoširdžiai".

Žmogelis paaikšino:

— Tikri darbininkai taip smarkiai nedirba.

Tas vyras buvo neseniai buvęs ministeris pirmininkas Pella.

kių 200-300 metrų paliekama kulkosvaidžiams, o saulyš — pėstininkas apginkluojamas lengvesniu, trumpesniu pusiau automatinio ar net pilnai automatinio šautuvu, šaudančiu mažesniais atstumais. Tą naujieną geriausia pavaizduoja visai neseniai NATO kariuomenėse įvestas naujas belgų FN šautuvas, kurio aprašymą neseniai matėme "Karyje". Dedamos visos pastangos pėstininką padaryti lengvesnį, taigi, ir judresnį. Stengiamasi palengvinti jo aprangą ir šarvuotę. Jau išbandyti ir pradėti naudoti nylono "šarvai", apsaugą karį nuo mažesnių skeveldrų ir rikošetų ar net pistoleto kulky. Ryšiui vis augiau naudojamas radijas, atsisakant lengvai pažeidžiamo ir nejudraus telefono ryšio. Ryšiui ir sužeistųjų evakuacijai jau tvirtai įsipilietino helikopteris. Bandoma helikopterius naudoti net sunkiai atliekamam tiekimui ir desantams užfrontėje.

Daromi intensyvūs bandymai artilerijai tam tikrais atvejais pakeisti vairuojamais raketiniais sviediniais, apie kuriuos šiuo metu nėra jokių konkretesnių duomenų.

Jūrų karo sritį dabar dominuoja ruošimasis dviem kryptimis. Komunistinis blokas rengiasi intensyviai nardomųjų laivų karui, kurio tikslas būtų: 1) nutraukti vakariečiams gyvybiniai svarbų susisiekimą jūromis ir 2) pulti vakariečių pajūrio miestus ir uostus raketiniais sviediniais. Vakariečių pasirengimas vyksta taip pat dviem pagrindinėmis kryptimis: 1) kovoti su nardomųjų laivų grėsmė ir 2) parengti galimai stipresnę lėktuvnešių aviaciją, kurią būtų galima permesi bet kur trumpiausiu laiku.

Iš akiračio baigia išnykti ligšiolinis pagrindinis laivyno ginklas: galinga artilerija ginkluotas, sunkiai šarvuotas kautynių laivas. Jų dar turi visos didžiosios valstybės, jie dar net modernizuojami perginkluojant geresniais ginklais, raketinių sviedinių įrengimais, bet jų reikšmė yra žymiai sumažėjusi. Jų vietą yra užėmęs daug lankstesnis savo smūgio jėga lėktuvnešis, galis savo lėktuvus, dažnai ginkluotus net atominiais ginklais, siųsti į kelių šimtų kilometrų žygius į priešų teritoriją.

Kovai su nardomaisiais laivais dabar skiriami greiti nedideli laivai (fregatos), aprūpinti didelėje paslapyje laikomais

V. Stasiškis

Juozas Mikštas

JŪS EIKIT...

Geriu ir darausi kaskart vis liūdnesnis, Geriu, ir apsvaigt negaliu. Jūs eikit, juk niekad manęs nesuprasit, Jūs eikit savuoju keliu.

Palikite man mano sielvartą didį — Tegū jis sau daužos širdy. O jus vien tik laimė, tik džiaugsmas [telydi,

Kur šaukia svajonė saldi ...

Geriu, kol bokalas išslydęs iš pirštų, Ištyška ant baro grindų. Ir štai jau matau lyg pro ūkaną tirštą Ironiją jūsų veidų. Ir šypsenos kreivos širdin skaudžiai sminga.

Be žodžių pasakot "sudie". Kvatokis, gyvenime, žiauriai, klastingai, Kvatokis ir mano širdie - - - Yallourn, 1954m. spalio 11d.

sekimo instrumentais, specialios paskirties lėktuvai, galį išsilaikyti ore po keliolika ir net keliadešimt valandų, orlaiviai (dirizabliai), helikopterai. Panėrusiam ir nejudančiam nardomajam laivui susekti naudojami labai jautrūs instrumentai, parodą nardomojo laivo sudarytą žemės magnetizmo linijų nukrypimą. Numatoma kovai su nardomaisiais laivais naudoti specialius nardomuosius laivus, aprūpintus visais sekimo instrumentais, ir naudojančius specialias, jau įvestas į ginklavimą torpedas, tam tikrais įrengimais "surandačias" ir sunaikinančias taikinį. Atrodo, tos paskirties yra ir dabar baigiamas statyti atominė energija varomas JAV nard. laivas "Nautilus".

Nardomasis laivas yra didžiausiam pavojuje vandens paviršiuje. Įvedus į gynybą radarą, jo nesaugo ir nakties tamsa. Paprastam nardomajam laivui išskirti į paviršį yra būtina, norint dyzelio varikliu varomu generatorium pasikrauti akumuliatorius, duodančius srovę elektromotorams, plaukiant panėrus. Baigiantis II Pas. Karui, vokiečiai buvo jau sukonstruktavę vad. Walther variklį, naudojančią kurui vandenilio peroksidą, nereikalaujančią deguonio iš oro. Tokiu varikliu aprūpintas nardomasis laivas gali plaukti panėrus dideliu greičiu (Tąsa 9 psl.)

(Tąsa iš pr. num.)

Pravažiuoja pirmą kartą bando nuo šių dulkių gintis, nelaiuku jas valydami; turį patyrimą — sėdi visai ramūs, lyg šitai jų visai nelieštų. Jie apsisvalo tikta sustojus traukiniui pirmajam miestely ir pasibaigus šitam masiniam dulkių "užpuolimui". Traukinio patarnautojai atidaro tada visus langus ir duris ir išvalo visą traukinį — ženklas, kad tiek daug dulkių jau nebebus.

Toliau už San Antonio, paskutinio pajūrio miestelio, traukinys iš lengvo pradeda kilti aukštyn, ir dulkes pasidaro jau nebetokios įkyrios, nes čia pasikeičia žemė iš puriai smėliuotos į žvyriuotą ir akmenuotą, neturincią beveik jokios augmenijos, išskyrus žemus dygliuotus kupstų pavidalo krūmokšnius. Šitoks laukų vaizdas čia tęsiasi beveik per visą siaurinę Patagoniją.

Traukiniui kylant aukštyn pamažu atšąla ir oras. O kaip gi su vėju? Jis anaipol nemažėja, priešingai, laipsniškai eina didyn, bet didelių dulkių nesukelia, nes jų čia nėra. Smulkesnį žvyrių vėjas čia nupučia pažemė į vieną arba į kitą traukinio pusę nevargindamas per daug keleivių arba "garbingų" turistų bevažiuojančių tuo pačiu keliu į Bariloche kurortą.

Brekstant antrajam paryčiui, pagaliau pasiekiau savo paskyrimo vietą, atsidurdamas beveik pačiam siaurinės Patagonijos centre vieno miestelio ligoninės direktoriaus pareigose.

Kas gi iš tikrųjų yra ta Patagonija? Prieš atsakant į tai nereikia užmiršti, kad Argentina yra didelis kraštas, kurio klimatas yra labai įvairus. Argentinos žemė prasidėjusi nuo 22-ros pietų pusrutulio lygiagrečių ir pamažu siaurėdama tęsiasi su neperdideliu pietiniu Atlanto vandenyno tarpu net iki antarktinio žemės poliaus. Visa siauroji pietinė dalis, Argentinos koja, maždaug 25% krašto, pagal panašų savo klimatą yra pavadinta vienu Patagonijos vardu.

Visa Patagonija yra taip didelė, kad tinkamesniam jos tvarkymui turėjo būti suskirstyta į keletą atskirų teritorijų

Patagonijos vejuose

(Mūsų Argentinos bendradarbio)

arba gubernijų. Gyventojų čia yra labai reta: tarp 2 galvų viename kvadratiniam klm. Patagonijos šiaurėje ir iki 0,2 — jos pietuose. Turėdami daug tinkamesnių vietų ir derlingesnių laukų, kurie Argentinoje tebestovi dar vis pustušti ir neišnaudoti, į Patagoniją žmonės mažai tebesiveržia. Nežiūrint į tai, kad Argentina yra didelė, bet ji beveik neturi dykumos — nesulyginsi su Australija, todėl Argentinoje tankiau ar rečiau, bet visa žemė yra apgyvendinta. Ten, kur neaug kviečiai ir nesigano raguočiai — puikiai išsilaiko didžiausios bandos avių ir ožkų.

Patagonija yra geriausios vilnos sritis visoje Pietų Amerikoje ir daro konkurenciją pasaulinei, vilnų rinkai Kiekvienas ateivis čia visada bus nustebintas laukų tuštumu ir vegetacijos stoka. Jis netikės, kad čia galėtų gyventi bent koks gyvūnas: be tuščių žvyriuotų laukų ir absoliučiai nuogų kalnų, jis nematys čia nė žolelės, nė medelio ir niekadosis nesupras, kaip čia galėtų gyventi ir maitintis avys, ar bet kokie kitoki laukiniai gyvuliai. O vis dėlto gyvybės ir čia esama labai daug; visa ji maitinasi iš šių pačių tuščių žemės plotų. Yra tikra mįslė, kaip gyvybė gražiai ir patogiai prisitaiko gyvenimui kiekviename mūsų žemės kampely. Čia ganosi štrausai (jų yra daug visoj Argentinoj), laksto šimtai įvairaus dydžio ir spalvų bevardžių paukščių, čia gyvena laukiniai gyvuliai panašūs į lamas, mūsų stinos dydžio), tūkstančiai kiškių, lapių ir kitokių gyvuliukų.

Negana šių laukinių gyvulių čia atsikraustė dar žmogus su didžiausiais būriais avių, ožkų, o kai kur net karvių ir arklių, užkraudamas šiai vargšei tuščiai žemei tokią didelę našta ir užduodamas jai beveik neišsprendžiamą uždavinį — visus išmaitinti. Ir vis dėlto šį uždavinį ji išsprendžia: išmaitina visus nesiskųsdama. Šitokia yra Patagonijos

žemė. Jeigu ji gautų bent kiek daugiau lietaus ir mažiau vėjų — ji būtų dar geresnė. Ten, kur pasirodo nors mažas upelis, susidaręs dažniausiai sniegui tirpstant pavasarį — tuoj pradeda augti, nors ir bailiai, žalia žolelė, ar koks nors krūmelis. Medžiai čia sunkiai prigyja ne vien dėl vandens stokos, bet ir dėl vėjų, kurie neleidžia jiems įleisus šaknis įsisverbti į žemę. Geru laiku sodinti medžiai, kada bent kiek apimsta vėjai, pavyksta ir čia užauginti, o vieną kartą užaugę ir įleidę giliai šaknis į žemę jie didelio pavojaus jau nebeturi.

Tiesa, čia užtinkama menkos išvaizdos krūmokšnių, ispaniškaai vadinamų *algarobillo* arba *molle*, kurie niekam nesimeta į akis ir niekas jų nepažįstas nepagalvos, kad jie yra medžiai turį netikėtai šaknis, bet, kas įdomiausia, ir liemenį giliai žemėje. Dėl to puikiai prisitaikę prie vėjuotų klimatinų sąlygų jie auga čia gerai ir nebijo netikėtai jokių vėjų, bet ir audros nėra jiems pavojingos. Jų liemuo neilgas, labai kietas ir raitytas auga gilyn į žemę; iš jo išėina ilgos ir storos šaknys į visas puses užtikrindamos tokio krūmokšnio — medžio šimtaprocentinę egzistenciją. Jų liemuo ir šaknys sudaro vienintelį kurą čionykščių gyventojų.

Labai stebėtina čia prisitaiko taip pat net mūsų naminiai gyvuliai, išvirsdami beveik į laukinius. Jei pasitaiko kur arklį sutikti — žiemą jam užauga didžiausia šerstis lyg būtų vilna, o pavasarį jis ją numeta, išsišeria. Žiemos čia ilgos ir šaltos su nemažu kiekiu sniego. Mes niekadosis neįsivaizduotume, kad Lietuvoje galėtų gyventi gyvuliai laukuose visai be jokių tvartų, o čia jie gyvena ir išsimaitina patys. Šitai mums yra antroji mįslė. Tvartų čia niekas nepažįsta. Kada stoka namų žmogui, statyti tvartus gyvuliui būtų per brangu: lai žūsta silpnesnieji ir išsilaiko stipresnieji. Europiečio ateivio nustebimui, jo atvežti gy-

vuliai pradėjo stebėtina prisitaikyti įvairiausioms sąlygoms, ir jų žūsta dabar net ir šaltomis žiemomis labai mažai dalis. Avys gali čia išbūti be maisto iki 20-ties dienų užpustytos sniegu: susiglaudusios ankštai viena prie kitos, taip visas jų būrys stovi nejudėdamos, šildo viena kitą ir nepraranda energijos reikalaujančios papildyti maistą. Reikalui esant, jos maitinasi ēsdamos net viena kitos vilną. Kur nors truputį nutirpus sniegui, jos jau vėl susiranda sau peną. Panašiai elgiasi ir kiti naminiai gyvuliai. Jiems nepakenkia net 20-30 laipsnių (C) šaltis. Pastebėjęs šitokį gyvulių prisitaikymą tuščioj, vėjuotoj ir šaltoj Patagonijos žemėj darbštus ateivis pradėjo triumfuoti — jam padeda ir pats Kūrėjas.

Kūrimasis Patagonijoje pareikalavo iš žmonių daug pasiaukojimo, ypač iš pirmųjų jos ateivių. Patagonijos gilumos nepasiekė nė įstatymai, nė paštas, nė prekyba, nė juo labiau kultūrinės sąlygos. Žmonės gyveno čia visai pavieniui izoliuotuose laukuose vienas su kitu beveik nesusiedami. Vėliau be jokių planų ir įstatymų patsai gyvenimas privertė didelę dalį šių gyventojų burtis į kaimus bei miestelius, steigti būstus, mokyklas, bažnyčias ir paklusti krašto įstatymams. Padarius tokių kolektyvinio gyvenimo vienetų užuomazgą, vėliau prisidėdavo ir valstybė. Egzistencija šių gyventojų žymiai palengvėjo pravedus vieną kitą geležinkelio liniją ir ištiesus kelius. Paskutiniaisiais laikais, dėka dabartinės valdžios, jau beveik visi miesteliai turi moderniškesnio tipo naujas mokyklas ir puikias ligonines. Primityvaus ir vargingo gyvenimo laikai Patagonijoje palaipsniui baigiasi.

Dar netaip seniai, nėra pilnai nė vienos kartos gyvenimo, kai žmonės čia gabendavosi sar prekes arkliais iš didesnių pajūrio miestų ir uostų, išbūdami iki tūkstančio ir daugiau klm. kelionėje ištiesus mėnesius. Taip jie gabendavosi ir pašta. Šitai bevažinėdami dešimtis metų kiti ir savo gyvenimą pabaigė. Žmonių kultūrinis lygis čia buvo nepaprastai žemas; jie nežinodavo dažnai nė mėnesių, nė dienų. Visos savaitinės dienos jiems

KARIŠKOS NUOTRUPOS

(Tąsa iš 8 pusl.)

ėiu didelius atstumus. Yra duomenų, kad tokiais varikliais yra aprūpinta daug naujųjų sovietinių nard. laivų. Neseniai spaudoje buvo žinių, kad ang. sukonstruktavo nard. laivams motorą, gaudantį deguonį iš jūros vandens, tačiau smulkesnių duomenų apie jį užtikti neteko.

Naujų laivų statyboje, atrodo, atsiskomoda didelių laivų (išskyrus vis didėjančius lėktuvnešius), o pereinama prie mažesnių, bet didelio judrumo ir modernaus ginklavimo laivų. Neseniai buvo spaudoje žinia, kad baigiami statyti trys nauji anglų kreiseriai turės automatinių pabūklų taikymą ir šaudymą, t.y., radaro įrengimai patys pabūklus kreips į taikinį, duos jiems atitinkamą pakilos kampą, jneš visus reikiamus pataisus ir automatiškai darys visus kautynių judesius reikalingus taikymo pakeitimus. Vienas toks kreiseris galis 13 mylių atstume iššauti per minutę į taikinį 5 tonas sviedinių. Tačiau jau ir šie laivai esą skaitomi pasenę ir nauji laivai būsią ginkluojami jau raketiniais sviediniais. Daromi ir tam tikri pakeitimai laivų konstrukcijoje, taikant juos veikti atominio karo sąlygomis, tačiau kokie tie pakeitimai, smulkiau netenka patirti.

Bene daugiausia naujųjų yra aviacijos srityje. Varžybos tarpe puolamojo ginklo (bombonešio) ir ginamojo (naikintuvo) vyksta visu ryškumu.

Lemiamų rezultatų tiek viena tiek antra pusė gali pasiekti tik sunaikinusi gyvybinius priešų užnugario taikinius. Tiek komunistiniame, tiek vakarų bloke tie taikiniai yra giliai užnugaryje ir gerai apsaugoti. Norint juos pasiekti pro priešų apsaugą su sunkiu bombų krūviu, reikalingas bombonešis galis skristi aukštai (norint išvengti gynybos), greitai ir turįs didelę keliamąją galią (kuriai ir bomboms). Ko šioje srityje yra pasiekę komunistai, patikimesnių duomenų nėra, ar bent jie neskelbiami, tačiau turint galvoje, kad jiems dabar dirba (savo noru ar prievarta, daug II Pas. karo geriausių vokiečių aviacijos konstruktorių, galima spėti, kad ir jie turi neblogų lėktuvų. Jiems tolimojo skridimo bombonešio problema yra sunkiau sprendžiama kaip vakarų valstybėms, nes jų bazės yra toliau nuo vakarų (išskyrus D. Britaniją) gyvybinių centrų, kaip vakarų bazės nuo komunistinių centrų, todėl ir jų bombonešiai turi nugalėti didesnius atstumus. Amerikiečiai ir britai yra sukonstruktavę, ir net

ginklavime, sprausminius bombonešius, galinčius iš jų bazių, dar pasipildant degalus ore, pasiekti kiekvieną komunistinės imperijos vietą ir ją bombarduoti atominėmis bombomis. Dabar JAV intensyviai vysto bombonešį, galintį tokį žygį atlikti iš JAV teritorijos be nutūpimo ar kuro pasipildymo pakeliui.

Techniškai įdomiausių naujųjų yra naikintuvų srityje. Jų greitis matuojamas jau ne km/val., bet vadinamuoju "Mach skaičiumi", kur vienetas yra lygus garso greičiui ore. Taigi, jei sakoma, kad lėktuvas skrenda "Mach 1,5 greičiu", tai reiškia, kad jo greitis yra pusantro karto didesnis už garso greitį. Didėjas bombonešių greitis ir jų skridimo aukštis (lubos) stato vis didesnių reikalavimų naikintuvams. Sekimui, paprastai radaro, pastebėjus artėjančius bombonešius, naikintuvai turi suspėti pakilti į bombonešių skridimo aukštį, kur jie iš žemės nematomi ir negirdimi. Bombonešiai gali skristi ir žemeje esant blogam orui ar naktį. Todėl dabar naikintuvai pritaikyti veikti bet koku oru ir bet kuriuo paros metu. Žmogaus pojūčiai čia yra tapę nepakankami. Pakilusius naikintuvus paima "vesti" savo žemėje esantis radaro sekimas, kuris juos bombarduoja, iki naikintuvai priartėja prie taikinio tiek, kad lakūnas jį pamato paprasta akimi, ar pagonau savo, palyginti nepajėgus, radaro ekrane. Čia, dėl bombonešio ir naikintuvo didžiulių greičių kyla taiklaus šaudymo problema. Ir ta problema išspręsta panaudojant elektroninius taikymo įtaisus, kurie į taikindį įneša visus reikiamus duomenis, lakūnui palikdami tik ugnies paleidimą. Kai kuriuose amerikiečių naikintuvuose prieita net iki to, kad, naikintuvui "pasiekus" priešų radaro spindulį, atitinkami įrengimai naikintuvą "prirakina" prie taikinio ir perima visą lėktuvo valdymą ir šaudymą, palikdami lakūną beveik pasyviu stebėtoju. Toks yra naktinis naikintuvas "Scorpion". Naikintuvų ginklavime kulkosvaizdžius vis labiau išstumia 20 iki 37 mm patrankėlis arba raketiniai sviediniai, kurie yra nešami po sparnais, specialiuose laikytuvuose sparnų galuose ar net išstumiami specialiaime laikytuve prieš pat šaunant iš lėktuvo liemens. Raketos šaunamos salvėmis ir vienas pataikymas prilygsta tolygaus kalibro artilerijos sviedinio pataikymui. Žemyno kariuomenę remia atakos lėktuvai raketas sėkmingai naudoja iš prieš (Tąsa 10 psl.)

AMERIKOJE 1500 SUSILAUKĖ PĖR 100 METŲ

Amerikos psichologė Dr. Flanders Dunbar apklausinėjo 300 asmenų, kurie turi ne mažiau kaip šimtą metų. Amerikoje esą iš viso per pusantro tūkstančio šimtamečių. Ji tvirtina, kad daugumas šimtamečių gyvena sąlygose, kur reikėjo sunkiai kovoti dėl gyvenimo; daugumas jų tik vidutiniškai turtingumo; turtingų ar visai vargšų yra tarp jų pusantro tūkstančio tik 16. Daugumas jų buvo laimingai vedę: daugumas dirba ir per šimtą metų; daugumas aiškinosi sulaukę tokio amžiaus savo dvasinės pusiausvyros, lygaus charakterio dėka.

UŽ 500.000 METŲ

Harvardo universiteto antropologijos profesorius W. Howells tvirtina, kad ilgainiui žmogaus kojų mažieji pirščukai visai išnyks; būsią tik keturi. Tai atsitiks per 500.000 metų.

STORULIŲ MIESTAS

Kalifornijos milijardierius W. Hickman užpirkęs didelius plotus žemės, kurioje jis norįs įkurti miestą, pritaikintą daugiausia storulių žmonių reikalams. Jis pats sveria 140 kg. ir norėtų savo gyvenimo galą praleisti tarp panašių draugų.

PASLAPTINGAS DULLESO GINKLAS

Pasakojama, kad valst. sekr. Dulles labai ima į širdį valstybės reikalus. Kad savo nervingumą įveiktų ar

sumažintų, jis sugalvojęs priemonę — esą jis pradėdąs peiliuku drožti pieštuką ir jį tol smailina, kol jo nervai aprimsta, ir tada jis ima skaityti valstybės popierius.

AUTOMOBILIŲ PRIEŠAI

Philadelphijoje buvo įsteigtas pėsčiųjų klubas, kurio nariai pasizadėdavo niekada nepirkti automobilio. Ilgainiui to klubo liko tik du nariai. Bet vienas iš jų sulaužė pasizadėjimą ir nusipirko automobilį. Atsitiko tokia nelaimė, kad pirmoje kelionėje suvažinėjo paskutinį ir vienintelį ištikimą klubo narį... Taip baigėsi klubas (nes paskutinis narys nebuvo surašęs jokių Kybartų aktų tęstinumui išlaikyti).

SENBERNIŲ IR SENMERGIŲ KRAŠTAS

Airijos vyriausybės paskirta specialioji komisija per 6 metus tyrinėjo žmonių vedybinių amžių. Daviniai atidengė, kad Airija yra toks kraštas, kur pasilieka daugiausia nevedusių vyrų ir moterų. Vidutinis vedančiųjų amžius yra nenormaliai senas — vyrų 33 metai, moterų — 28. Kitų Europos kraštų vedybinio amžiaus vidurkis siekia 24-25 m. vyrams ir 20-21 moterims.

KARALIENĖ IR ARKLIJAI

Anglijos karalienė Elzbieta II viename savo dvare laiko 24 lenktynių arklius. Arkliams išlaikyti kasmet išleidžia 20.000 sterlingų, bet už tai jie stengiasi nelikti skolingi ir greitomis kojomis užkala karalienę pinigų. Karalienės žirgai šiemet laimėjo 13 pagrindinių lenktynių, duodami 35.000 pajamų arba 13.000 sterlingų gryno pelno, asmeniškiesiems karalienės reikaliukams.

TAUTIŠKI DIRBINIAI:

ilgos juostos £3.10.0, kaklaraiščiai £1.5.0, įvairios kitos juostos ir juostelės nuo 6 šil. iki £1.10.0. Išpildomi specialūs užsakymai. Kreiptis AL. Leidykla.

būdavo visai vienodos. Pakanka, kad jie atskirdavo metų laikų pasikeitimą. Tokių yra dar ir dabar, nes gyvenimas įoliuotuose laukuose dar visai nepasibaigė. Didesnė dalis tokių žmonių nežino savo metų, nekaltant jau apie gimimo datą. Jų ir kalba yra labai primityvi ir žodingumas labai mažas. Kokio nors komplikotesnio reikalo jiems neišaiškinsi. Jie gyvena tarp 50 ir 200 km. nuo artimiausių miestelių, į kuriuos jie keliauja tiksliai rimto reikalo verčiami. Atsiradus tokiam reikalui, sakysim, ligos atveju, arba būtiniausiai apsipirkimui atlikti, jie sėda su savo manta ant arklių (kokie čia jų arkliai — užguiti ir išbadėję kuiniai!) ir keliauja su visa šeima taip kelias dienas, miegodami pakely kur pakliuvus, iki pasiekia miestelį.

Pasitaiko, kad vienas toks kuinas turi nešti savo poną, jo žmoną, vaiką ir dar jų visų mantą — valgi. Šimtus kilometrų jojančios vienos moters čia nėra jokia naujiena. Nėra taip pat naujiena, kad taip toli, atskirtuose nuo civilizacijos pasaulio laukuose, jos ir gimdo pačios vienos be jokios pagalbos. Pagimdžiusios pačios atsikerpa virkštelė ir sutvarko savo naujagimį. O kiek tokių naujagimių, taip pat jau užaugusių, kaip ir mirusių yra visai neregistruotų! Pagal įstatymą visus naujagimius reikalinga užregistruoti laike pirmųjų dienų, o mirusiųjų negalima palaidoti be gydytojo mirties pažymėjimo; tačiau šitie įstatymai nevisada yra vykdomi.

Daug net didokų miestelių čia dar stokoja bažnyčių ir kunigų. Numirus, lavonas pakasamas į žemę ir tiek... Neretai prisieina apžiūrėti ir tokius lavonus, kuriems paskutinei kelionei į žemėlį vietoj karsto pasiūloma paprastai sukulta arba virvėmis apraišota dėžė. Jeigu lavonas jaučiasi ten nelabai patogiai arba truputį netelpa — jį galima kiek suslėgti — mirusieji juk nesiskundžia...

Sunku taip pat ir su mokyklomis: jos yra per toli visiems lankyti, nors pradžios mokykla yra visiems privaloma. Siųsdami savo vaikus į mokyklą tėvai turi išnuomoti kambarius miesteliuose, kuriuose yra mokykla, ir ten juos pa-

likti. Nevisi pajėgia šitai padaryti iš materialinės pusės, juo labiau, kad neturtingos šeimos čia yra labai gausios.

Šeimos supratimas Patagonijoje yra taip pat kitoks. Didesnė dalis vaikų čia yra iš nevedusių tėvų. Yra nevedusių vyrų ir moterų, kurie taip vieni kaip ir kiti augina ir išlaiko po dvyliką ir daugiau vaikų. Niekas negali tiksliai žinoti, kas yra tokių vaikų tėvas. Šitoks gyvenimo būdas lygiai vyrų kiek ir moterų čia yra virstęs sunkiai sutvarkomu papročiu, į kurį niekas jokio dėmesio nebekreipia. Maža to, neretai čia gyvena drauge pusbroliai, pusseserės, net broliai, dėdės, o, galbūt, ir tėvai su savo dukterimis — visi drauge; iš jų gimsta vaikai. Šitai liečia dažniausiai beturčius, kurie čia gyvena nepaprastai ankštai susigrūdę: šeimomis vienoj patalpoj. Dėl jų neturto nieko negalima kaltinti. Jie kitokio gyvenimo visai nebeturi ir yra pilnai patenkinti, galbūt, net laimingi. Mačiau kartą tokios šeimos tėvą, kuris grįžo iš miestelio nusipirkęs ar gavęs gabalą plaučių. Sunku įsivaizduoti su kokiu džiaugsmu pasitiko jį vaikai ir visa jo šeima. Atrodo, kad tokius namus ir gabalas plaučių laime pripildio. Jų laimės supratimas yra paprastas ir pigus. Mačiau taip pat šimtus landynių, čia vadinamų rančų, kurios yra ne kas kitas kaip iš akmenų arba paprastos žemės plytų sudėtas urvas sudarantis vienintelę ankštą patalpą visai gausiai šeimai. Tokioj "patalpoj" jūs nerasete jokių lovų, ne jokių daiktų: šios rūšies žmonės jų neturi ir, atrodo, kad jiems jų nereikia.

Ir iš ko jie gyvena ir ką jie valgo? Šitai man yra trečioji Patagonijos mįslė, kurios, turbūt, nė pats Saliamonas neįspėtų. Šitą klausimą aš dažnai pastaitydavau ne vienam čia gyvenančiam inteligentiškam žmogui, pažįstančiam čionykštį gyvenimą, bet kiekvienas iš jų patraukydavo pečiaus negalėdamas man nieko atsakyti.

Siunčiamoms sanitarinėms seserims, kurios turi surašyti tokių žmonių patalpas ir gyvenimą, jie atsakydavo, kad valgo tiksliai tada, kada turi; kai neturi — nieko ir nevalgo. Keista, jie stokoja beveik visko, kas reikalinga nuogai gy-

vybei išlaikyti, bet vis dėlto gyvena. Be savo rančių jie neturi nė mažiausio gabalo žemės (ir nenori jos turėti), nė gyvulio, nė darbo — absoliučiai nieko. Darbo dirbti tokie žmonės nemėgsta; jį gavę tuoj pabėga, kartais net apsvogę. "Stropesnieji" iš jų, atrodo, laiks nuo laiko susimedžioja su įgudusių šunų sau štrausų, kiškių ir kitų laukinių gyvulių, o kartais taip pat išėina "medžioti" ir naminių gyvulių; daugiausia nuo jų nukentčia avys.

Vis dėlto badas yra jų gyvenimo palydovas ir draugas — netikėtai jų vienu, bet ir išsigimusiu europiečių. Užtat tuberkuliozė čia turi neapsakomai gerą dirvą: ji beveik visus juos aplanko. Niekur nesitikau tiek tuberkuliozininkų, kaip čia. Bet... vėl keistenybė: turėdami tuberkuliozė jie sulaukia ilgo amžiaus ir dažnai miršta pasenę. Tuberkuliozė jiems yra galtingesnė, kaip kitos rūšies žmonėms — jos forma nėra tokia aštri, ji tęsiasi chroniškai metų metus be didelės žalos organizmui. Turėdami kraujo nusėdimą tarp 50 ir 120 milimetrų ir po truputį kosėdami jie vaikšto, juda apie savuosius rančius, prisigabena malkų net už mylių jas susiradę ir dažnai pragyvena normalaus ilgio amžių. Tuo tarpu civilizuitas žmogus gaudamas net patį moderniausią gydymą nevisada pasveiksta ir dar jaunas būdamas dėl tuberkuliozės neretai turi atsiseivinti su šiuo pasauliu.

Tačiau, kaip laimingi besijaustų ir kaip bebūtų patenkinti savo likimu šitie primityvūs žmonės, visvien jų gyvenimas nėra pavydėtinas ir nėra sėkmingas. Pagaliau taip begyvendami jie labai degeneruojasi. Jų ūgis — pernelyg žemas, fizinė išvaizda labai pasigailėtina, ir neretai dėl tų pačių skrofulo-tuberkuliozinių ligų jie yra viena akim akli.

Kas jie yra šie primityviai gyvenantieji žmonės? Nėra jokios abejonės, kad beveik jų visų kilmė yra europietiška, jau susimaišiusi su vietiniais indėnais. Didelė dalis jų yra tikriausiai baltaodžiai, kartais net mėlynakiai su šviesiais plaukais. Paplitę po plačius Patagonijos laukus jie buvo persilpni pakelti gyvenimo kovą, kuri buvo reikalinga įsikūri-

mui naujoj žemėj. Jie negalėjo išlaikyti seną savo protėvių gyvenimo būdą, pasidavė likimui, apsilėjo ir pradėjo degeneruoti beveik net sulaukinėdami. Vargšai jų protėviai — jeigu jie pamatytų šiuos savo ainius — vaikščius dabar...

Vis dėlto ir jiems dabartinė valdžia stengiasi visokeriopai padėti: renkamos apie juos žinios, veltui duodami vaistai, neretai lovos ir čiužiniai atgabenami net į pačius jų rančius; pačiomis lengviausiomis sąlygomis yra siūloma jiems taip pat žemė, o kartais net darbininkiški naujai pastatyti nameliai. Tačiau jie yra pergiliai įleidę šaknis į šitą savo primityvią egzistenciją ir dabar yra pernelyg sunku persodinti juos visus į sveikesnę ir naudingesnę gyvenimo dirvą.

Tikiu, kad šituo gyvenimu atsikratyti pavyks tiksliai šių primityvių žmonių ateinančioms kartoms per Argentinos mokyklų aktyvumą, kuriam yra daug nusipelnusių ponai Eva Peron (mirusi 1953m.).

Kalbant apie Patagonijos žemę reikia pasakyti, kad ji turi ir savotiško grožio. Žmonės, pagyvenę čia keletą metų, dažnai nebeturi niekur daugiau judėti ir įsikuria čia visam laikui. Daugelis iš čia išvažiavusių sugrįžta vėl atgal.

Po gero lietaus, kuris Patagonijoje yra retas svečias, žemė staiga pakvimpa savotišku, šitai sričiai charakteringu ir labai malonių kvapu. Zolelė, kokios ji bebūtų, tada beveik regimai, minutėmis, pradeda stiebtis į viršų. Atgyja visa gamta ir visa josios gyvybė: šitą brangų ir trumpą lietaus laikotarpį ji turi išnaudoti greitai ir pilnai. Patagonija ir žmogus, tuoj pat pagerėja jo nuotaika, ir visas pasaulis tada jam atrodo daug gražesnis spalvomis ne tiek dėl geresnių metų ir didesnio pelno, kurį jam atneša lietus, kiek dėl paties dvasinio atsigavimo, į kurį neabejotinai turi įtakos nevienintelis, bet visos klimatinės mūsų žemės sąlygos, kaip ir visa atmosfera bei erdvė su savaisiais dangaus kūnais.

Patį gražiausia Patagonijos sritis yra jos riba vakaruose (prie Čilės sienų), kurią sudaro ištisa virtinė Andų kalnų su pulkaisiais ežerais, srauniais upeliais, upokšniais ir kriokliais. Žymiausias ir

Prieš Kalėdas paremkim Vasario 16 Gimnaziją

Prieš mūsų akis pasiliko ilgas tremties kelias. Bet tremtis yra bu-dėjimas ir pasirengimas Lietuvos Irsikėlimui. Nusiminimas ir netesėjimas yra nusikaltimas. Prieš Tautą esam atsakingi už jaunimo nutautėjimą. Todėl gyvybinis reikalas yra lietuviškos mokyklos.

Mūsų jaunimą baigia paskandinti nutautėjimas. Laisvo Vakarų Pasaulio lietuviai turi tik vieną pilną gimnaziją — Vasario 16 Gimnaziją. Šitas kultūros židinys yra mūsų patriotizmo rodiklis. Gimnazijos išsilai-kymo pagrindas yra geros valios lietuvių aukos. Bet ligšiol surinktų aukų mums vis neužtenka. 68 Rėmėjų Būreliai neatsiliepią, todėl jų mokinių išlaikymas mums sudaro daug rūpesčių. Prie dabartinių kainų vienam mokiniui išlaikyti reikia pusantro rėmėjų būrelio. Atsistoti ant tvirtesnio pagrindo mums vis nepavyksta. Artinasi žiema. Beveik neturim kuro. Mokiniai priversti kesti šaltį. Klasėse ir kambariuose sėdim su paltais ir pirštinėmis. Prieš žiemą reikėjo apsirūpinti maisto atsargomis. Moki-nių tėvai daugiausia yra ligoniai ir bedarbiai. Prie gimnazijos išlaikymo beveik nieko neprisideda. Daug moki-nių tėvų neturi. Tokiems moki-niams gimnazija yra vienintelė pa-guoda.

Spalio mėnesį, kada aukų plauki-mas buvo geras, gimnazijos skolos kiek sumažintos.

Gimnazija dabar yra gerai sutvar-kyta: mokslo lygis gana aukštas, mokiniai yra jautrūs lietuvių reika-lams ir pateisina sudėtas viltis, uni-versitetai mūsų abiturientais yra pa-tenkinti, nėra jokio partiškumo ir religinio antagonizmo. Pati gimnazi-

ja veda sunkią kovą dėl savo egzis-tencijos. Visiems gimnazijos drau-gams — BALFui, Rėmėjų Būreliams ir pavieniems asmenims — priklauso nuoširdžiausias gimnazijos dėkingu-mas.

1954 metais pilnai atsiteisė tik 11 Būrelių. Visi Rėmėjų Būreliai maloniai prašomi prieš Kalėdas atsiųsti savo paramą. Kalėdų proga yra prašomi visi geros valios lietuviai bent kuklia auka paremti gimnaziją.

Labai sunku, kad geram neturinčiam tėvų arba turinčiam tėvus ilgonių mokiniui reikia pranešti, kad jo Rėmėjų Būrelis nesiuočia paramos ir dėl to nežinia, kas bus toliau.

Gimnazijos išlaikymas pareina tik nuo mūsų. Šito reikalo negalim atidėti. Gimnazijos patalpos turi būti pašildytos ir mokiniai pavalgydinti.

Pinigų galima sūsti gimnazijos sąskaiton: Badische Bank, Konto 3559, Mannheim, per BALFą, arba tiesiog gimnazijai.

Dr. Vladas Literškis
Gimnazijos direktorius

ITALAI ĮKOPĖ Į GODWIN AUSTEN KALNĄ

Italų alpinistų (kalnų laipioju) ekspedicija įkopė į antrą pagal augš-tumą Žemės kamuolio kalną, vadi-namą K-2, arba Godwin Austen kal-ną, Pakistane. Godwin Austen kal-nas yra 28.250 pėdų augščio (Eve-restas, augščiausias kalnas, turi 29.002 pėdų). Iki šiol niekas nebuvo įkopęs į Godwin Austen kalną, nes jį, kaip ir į Everestą, yra labai sunku įkopti.

Italų alpinistų ekspedicijai vado-vavo Ardito Desio, geologijos profes-orius iš Milano. Jis ir jo ekspedici-jos dalyviai buvo labai gerai pasi-ruošę kopimui ir buvo surinkę žinias apie visus pirmuosius bandymus į tą kalną įkopti.

Sekantis augščiausias žmogaus dar neužkariautas kalnas yra Kan-čandžiunga, Nepalo ir Indijos pa-sienyje. Jo augštumas yra 28.146 pė-dos.

(Tąsa iš 9 psl.)

žemės taikinius — artilerijos pozicijas, sandėlius, šarvuotus, tiltus, įtvirtinimus, laivus. Prieš žemės taikinius naudojamos stambesnės raketos.

Šie visi patobulinimai lėktuvų labai apsunkina didesnis svoris reikalauja di-desnio lėktuvo; didesnis lėktuvas reika-lingas galingesnio variklio. Kanados aviacijos naikintuvas CF-100, kuris yra pritaikytas veikti arktinėmis sąlygomis ddeliais atstumais, pilnai pakrautas sve-ria apie 7 tonas. Atitinkamai kyla ir lėktuvo kaina ir mažėja jų skaičius, nes neribotų išteklių neturi nei viena valsty-bė. Todėl Anglijoje dabar pasireiškė tendencija atsakyti naikintuvo taikymo visoms sąlygoms ir imta jį prastinti ir lengvinti. Tuo būdu žymiai sumažėja jo kaina, svoris ir dydis, o veiksmingumas prieš prieš lėktuvus sumažėja tik tam tikroms sąlygoms esant.

Aviacijos žvalgymas dabar atliekamas beveik išimtinai fotografijos būdu, nes dėl lėktuvo didelio greičio akies žvalgy-mas yra tapęs nepatenkinamas.

Bombonešis, pavykus jam prasiveržti pro visas kliūtis, turi sugebėti bombą išmesti tiksliai į taikinį. Net ir naudo-jant atominius ginklus, tikslumas yra reikalingas, nes svarbūs taikiniai daž-niausiai būna palyginti nedideli ir jie turi būti sprogimo absoliutaus sunaikini-mo zonoje. Tuo tarpu, bombarduoti tenka iš labai didelio, net keliolikos ki-lometrų aukščio, neretai naktį ir debe-sims dengiant taikinį. Todėl bombų tai-kiškiai dabar veikia radaro pagalba ir bombos išmetamos automatiškai, lėktu-vui pasiekus reikiamą tašką erdvėje. Yra bandoma naudoti bombas, kurių kritimo kryptį bombarduotojas galėtų keisti, joms jau atsipalaidavus nuo lėk-tuvo ir krintant. Taip pat daromi bandy-mai bombas gaminti su sparnais, kurie jas įgalintų sklęsti į taikinį iš didesnio atstumo, tuo pat atpalaiduojant bombonešį nuo reikalo įskristi į gynybos zoną. Bombarduotojas galėtų jas iš lėktuvo kreipti į taikinį.

Salia atominių ginklų, karyboje dau-giausia pakeitimų žada įnešti raketinių ginklų naudojimas. Jie gali būti naudoja-mi įvairiais būdais: iš žemės prieš žemės ir oro taikinius, iš oro prieš žemės ir oro taikinius. Jų pirmenybė prieš artileriją yra ta, kad raketoms šaudyti įrengimai sveria tik mažą dalį atitinkamo artilerijos pabūklų, todėl yra judresni ir piges-

ni. Tačiau raketos dar nėra pasiekusios artilerijos šaudymo taškumo, todėl jos numatoma naudoti prieš plačius, masi-nius taikinius. Raketos įgauna vis dides-nės reikšmės kaip žemės ginklas prieš lėktuvus, ypač aukštai skrendančius bombonešius. Čia jau įeiname į valdomų-jų sviedinių sritį. Valdomam sviediniui kreipti į taikinį yra kelios pagrindinės sistemos. Sviedinys gali būti atitinkamos fotocelės kreipiamas į šilimos šaltinį (naudojant, pav., geležies gamybos įmo-nės bombarduoti). Iš sviedinio iššovi-mo vietas gali būti leidžiamas radijo bangų "takas", kuriuo sviedinys skrenda į taikinį. Sviedinys pats gali turėti su valdomuoju įrengimu sujungtą mažą ra-dijo siųstuvėlį — imtuvėlį, kuris sviedinį kreipia į taikinį pagal nuo taikinio at-simušančias radijo bangas. Tas metodas naudojamas daugiausia priešlėktuviniuo-se sviediniuose, kurių baterijos jau stovi apie keliasdešimt JAV miestų. Panašaus principo sviediniai esą bandomi ir Woomeroje. Pagaliau, teko užtikti mi-nint sviedinius, kurie į taikinį vairuojami astronominiu būdu, t.y., jų valdymo įrengimai "pririšami" tam tikru būdu prie kurios nors žvaigždės. Sviediniui pa-siekus savo kelyje tam tikrą geografinę poziciją (kuri yra taikinio vieta), jis automatiškai nukreipiamas į taikinį.

Kurių konkrečių duomenų yra pasiek-ta vairuojamais raketiniais sviediniais, neįmanoma čia pasakyti, nes tai yra vie-na labiausiai saugomų karinių paslapčių. Minima kelių šimtų mylių skridimo at-stumai, minima keliolikos tūkstančių mylių per valandą greičiai, bet kur bai-giasi realybė ir kur prasideda fantazi-ja, neįmanoma pasakyti. Viena yra aišku, kad šios rūšies ginklai dar bandomi, ir kad jiems teks žymus vaidmuo.

Iš tų visų duomenų iškyla daugelio žymių karių daroma labai įdomi išvada, būtent, jie galvoja, kad, esant taip galin-giems masinio naikinimo ginklams, pra-deda darytis neįmanomas didelių kariuomenės pajėgų koncentravimas ir ju-dėjimas. Karo laukas, dėl gero maska-vimo buvęs tariamai tuščias, turėsias tapti tikrai tuščias. Masinio naikinimo ginklai pirmoje eilėje būsią kreipiami į pramonės centrus, sandėlius ir miestus. Kautynių lauką dominuosią maži, jud-rūs, stipriai ginkluoti maži dalinėliai — patruliai, kurie dengsią savo teritoriją daugiau žvalgybos pobūdžio veiksmis. O tokių smulkių dalinių veikimas remia-si daugiausia atskiro kario geru parengi-mu, iniciatyva ir kitomis geriausiomis kario dvasios savybėmis, kurios turi mažiau reikšmės kariuomenės didelėse masėse. Taigi, užuot karį eliminavę, modernieji ginklai jį gali tik iškelti. Žinoma, čia nekalbama apie didesnių junginių vaidmenį karui baigiantis, t.y. tuo metu, kai reikės užimti priešo terito-riją ir ją valyti nuo jo ginkluotų pajėgų likučių, likusių be veningos vadovybės ir be koordinuoto tiekimo. Čia stambesni junginiai vėl gali būti reikalingi ir turi būti paruošti tokiems veiksmams.

AR ŽINAI, KAD —

* Augalų milžinas yra ne šiaurės. Amerikos vadinamas mamuto medis, kuris turi per 140 metrų aukščio, ir ne eukaliptai Australijoje, kurie pasiekia 150 metrų, bet vandens augalas, vadinamas Macrocytis-Tang, kuris turi apie 300 metrų ilgio.

* Laiškų vokai pirmieji imta var-toti apie devynioliktojo amžiaus vi-durį Anglijoj. Anksčiau buvo suvy-niojamas pats laiškas.

* Turakai, arabai, Sirijos gyvento-jai, ką nors patvirtindami ar sutikda-mi, papurto galvą, atmesdami, pa-neigdami — linktelė. Visai priešingai nei europiečiai.

* Iš Amerikos į Europą pargaben-tas ne tik tabakas ir bulvės, bet ir kalakutas.

* Skėtį Indijoje nešioja ne apsau-gai nuo lietaus, bet savo didybei pa-zymėti. Skėčiai esti net su keliais aukštais. Daugiau aukštų — garbin-gesnis žmogus.

* Vakaruose kai kurie žmonės oina pasivaikščioti su šunim, Kinijoje to-ki pat ponai imasi narvelį su paukš-čiuku.

* Baigiamas spausdinti Teatro Al-manachas, kurį spaudai paruošė Sta-sys Pilka.

PATAGONIJOS VĖJUOSE

(Tąsa iš 9 psl.)

garsiausias netikėtai Argentinos, bet ir visos Pietų Amerikos Andų kalnų kurortas, įgyjas kaskart vis daugiau tarp-tautinės reikšmės yra Bariloche. Jį puo-šia aukštais senmedžiais žaliuojantieji miškai, pievingi slėniai, margaspalvės kalnams charakteringos gėlės ir gigan-tiškas krikštolinio vandens ežeras, ap-suptas iš visų pusių įvairaus pavidalo amžinai snieguotų kalnų viršūnių. Čia atrasi ir gyventojus su tais pačiais arba panašiais papročiais kaip ir europietiški Alpių, čia pamatysi ir kalnų skrybėles erelių plunksnomis apkašiotas, ant vyrų galvos kaip Alpių gyventojų, pamatysi taip pat jaučiais traukiantį vežimą ir pa-jusi tą nepaprastą ir neaprašomą kalnų gyvenimo ramybę ir didingumą, veikian-tį žmogų iki pačių sielos gelmių.

Netenka abejoti, kad metai po metų visa Patagonija iš palengvo progresuos, kurdama sau sistematišką ateitį ir už-tikrindama čia reikalingą egzistenciją žmogui.

Baigiant verta paminėti, kad Patago-nijoje gyvena taip pat nemažai užsie-niečių: pietuose ir centre — anglų, šiau-rėjų — libanesų ir kalnų srity, ypač Bari-lochėj — įvairiausių tautybių gyvento-jų mėgstančių kalnus. Visi libanesai vie-tinių gyventojų čia yra vadinami tur-kais; jie patys dažnai save vadina ara-bais, tačiau jie nėra nė turkai, nė tikrieji arabai, bet — libanesai: baltosios rasės žydams giminingi žmonės su sena istori-ka ir garbinga praeitimi, kaip ir mes, lietuviai. Libanesai yra labai apsukrūs prekyboj, daug apsukresni už žydus ir nepaprastai solidarūs savųjų tarpe. Ste-bėdamas šį solidarumą tiek jų, tiek žydų, anglų ar kitų tautinių grupių, dažnai su pavydu pagalvoju — ir kodėl gi mes, lietuviai, negalėtume pasimokyti iš jų, paimdami šį neabejotinai vertą ir taurų tautinio išsilai-kymo bei savigarbos pa-vyzdį! Deja, dažnai mes išstirpstame sve-timųjų tarpe net ir savoj mieloj tėvy-nėj dar nepriklausomybės laikais, jiems bepataikaudami ir vergiškai besilanks-tydami. Mokykimės ir tikėkime, kad visa dabartinė mūsų tautos tragedija, kaip ir ši nelemta tremtis, bei gyvenimas sve-tur vieną kartą atvers ir mums akis iš-mintingai gerbiant kitus, būti nepalau-žiamai solidariems — vieningiems savų-jų tarpe, lygiai kaip iš mažų šakelių tvirtai surištas ir nesulaužomas lietuviš-kas šluotražis. O tada, tikrai ir pats Kū-rėjas padės mums triumfuoti!

J. M.

LAIKAS — PINIGAI
Greitas susisiekimas
sutaupolaiką

**Nauji ir vartoti
MOTOCIKLAI
IR MAŠINOS**

Supreme Motors
123 GOUGER STREET, ADELAIDE
Lengviausios išsimo kėjimo sąlygos.

Darnos įveskėjimo keliu

Jau antri metai, kai Melbourne lietuvių bendruomenėje vyksta konfliktas tarp lietuvių parapijos kapeliono kun. Pr. Vaserio ir Apylinkės Valdybos. Dėl konflikto kalti ne tik patys institucijų vadovai, bet ir jų užnugariai ir rėmėjai. Atrodo, kad abiejų "kariaujančių" pusių užnugariai dar ligi šiol nežino, dėl ko partiniai kareivos tarp savęs pešasi. Priešingu atveju — jų neremtų, nesistengtų iš jų padaryti šių dienų didvyrių, gal tiksliau bus — tamsios tremties švytuoklių kovotojų su savaisiais, kurie galų gale bus apšaukti varganais kankiniais.

Sunku suprasti tą dalį žmonių, tą vadinamą abipusį užnugarį, kuris partinių gaidžių skėrysciojimui pritaria, daugiau negu pritaria — savo uždaruose rateliuose jiems patarinėja ir tolimiesiems jų ėjimams "gaires" nusmaiginėja. Taigi, "stipresnieji" ir nuošalyje stovintieji intrigantai partinius gaidžius paverčia gaidžiukais, padaro juos savo užmačių įrankiais. Dėl ko? Gal būtų dėl to, kad jie ("stipresnieji") visuomenės paviršiuje pagarbiau jaustųsi ir plūduriuotų.

Daug buvo rašyta ir kalbėta dėl konflikto likvidavimo. Trumpai buvo atsistada — susitarė. Neilgai džiaugtasi tuo taikos balandžiu, jis vėl tuojau išvirto į pusalkanį piktai kranksėjantį varną. Vėl kaltinami tie patys asmenys, o užnugariai ir savi žmonės abiejų pusių jaučiasi lyg niekur dėti, tarsi pirštų būtų neprikisę ir ugnelės nepakurstę. Nenoromis norisi prileisti mintį — ar mes tikrai esame pribrendę bendruomeniniam gyvenimui?

Konfliktui besitęsiant, ALB Krašto Valdyba nutarė konflikto klausimą įtraukti svarstyti į ALB Krašto Tarybos atstovų suvažiavimą. Augščiau vertinamas Krašto Valdybos susirūpinimas ir siejojimasis konflikto likvidavimu ir bendros darnos atstatymu. Bet šia proga noriu išsitariti, kaip eilinis bendruomenės narys. Manau, savo žodžiu ir minčiai pareikšti turiu teisės, nes esu bendruomenės mažoji dalis, ir spauda pagrįsta demokratiniais principais.

Mūsų Pastogės Nr. 45 ALB Krašto Valdyba savo atsišaukime "Australiaj Lietuvos" apkaltino kun. Pr. Vaserį, kad jis tikrai esąs kaltas dėl konflikto Melbourne lietuvių bendruomenėje. Toliau rašoma:

"ALB Krašto Valdyba, norėdama ir toliau išlaikyti bešališkumą ir rimtį, neranda galimu pati imtis daryti tuo reikalu viešo sprendimo", ir reikalas atiduodamas svarstyti Krašto Tarybos atstovų suvažiavimui.

Prileiskim, kun. Pr. Vaseris esąs kaltas dėl konflikto, bet ar Krašto Valdyba, kaip pati sakosi bešališka, turėjo jau iš anksto apkaltinti kun. Pr. Vaserį? Gal jos surinkti daviniai — šimtaprocentiniai netikslūs? Jeigu reikalas yra atiduodamas svarstyti Krašto Tarybos atstovų suvažiavimui, tai atstovai, išnagrinėję dalyką visapusiškai, išneš tokį ar kitokį sprendimą. Gi Krašto Valdybos mesti prokuroriški kaltinimai ir vienašališkos interpretacijos visiškai ne vietoje ir žalingos konflikto teigiamam išsprendimui.

Dabar reikia rimtai pasvarstyti: ar Krašto Valdyba savo nutarimu — Melbourne lietuvių bendruomenėje esantį konfliktą įnešti svarstyti į Krašto Tarybos atstovų suvažiavimą — pasieks ko nors teigiamo, gal tą konfliktą tikta paaštrins? Tvirtinti būtų lyg ir peranksti. Bet viena yra aišku — nuo Krašto Tarybos atstovų nusprendinio reikalai nė kiek nepagerės. Gerai, sakykim, kad Krašto Tarybos atstovai bus gana objektyvūs (pamirš Krašto Valdybos interpretacijas) ir įveskos tiesos. Bet tiesa — principas. Taigi, neapsiriksimė pasakydami, kad principas — susitarimas. Argi ir šitame reikale tiesa nepriklausys nuo daugumos, ar ta nuo spalvos tirštumo? O kad

tokiai išneštai tiesai ir sprendimui didelė bendruomenės dalis nepritaris, galime jau dabar užtikrinti, ir konfliktas liks ir toliau ne tik neišspręstas, bet žymiai pagilintas, gal būtų, ir nebeatitaisomas.

Taikiam konflikto išsprendimui būdų reikia įveskoti Melbourne lietuvių bendruomenėje, kur jis ir įsikūnijo. Nieko nepadės nei Sydnėjaus, nei Adelaidės atstovų kad ir labai šviesios ir protingos galvos. Atrodo, kad Melbourne lietuvių bendruomenė jau įgriso ir pabodo tas neišmaningas ir žalingas erzelis ir ji padarys tai, kas būtina reikėjo padaryti pereinajam Apylinkės Valdybos rinkimų metu — išsirinks sau naujus vadovaujančius asmenis, ir jie pajieskos bendro sugyvenimo.

Šia proga norisi prisiminti prieš porą metų įvykusį Adelaidėje Krašto Tarybos atstovų suvažiavimą, kur šoblininkų užgaidos trukdė aptarti aktualiuosius ir opiuosius lietuviškus reikalus. Vėliau spaudoje buvo apgailestauta ir pabrėžta, kad ateityje šoblininkai paliktų savo šobles namuose po devyniais užraktais ir suvažiavimą atvyktų su atvira ir nuoširdžia širdimi. Deja, po poros metų jau pamiršti anie apgailėjimai ir nuogastavimai. Duoti parėdymai paskiriems šoblininkams kuo aščiau išsigalsti ir išspūstyti šobles. Gaudasi liūdna išvada: augščiausio bendruomenės rinkto organo, ALB Krašto Valdybos, daromi sprendimai jau nesiderina su plačiosios visuomenės dvasia ir su norimos ir būtina reikalingos darnos atstatymu Melbourne lietuvių bendruomenėje.

Pranas Valiūnas.

MANDAGIOS ŽINIOS APIE MANDAGIUS ŽMONES

Prezidentas Jeffersonas jojo kartą su anūku ir pakeliui sutiko negra. Negras prezidentą pažino ir nusidėmęs skrybėlę žemai nusilenkė. Prezidentas taip pat nusidėmęs skrybėlę ir atsakė labai mandagiai. Anūkas visai nepaisė negro sveikinimo ir jam neatsakė. Tada prezidentas tarė savo anūkiui: "Tu leidi, kad vergas būtų už tave mandagesnis."

Pirklys Butler jau ėjo namo uždaręs savo krautuve, kai sutiko mergaitę einančią nusipirkti siūlų. Pirklys sugrįžo, atidarė krautuve ir pardavė mergaitę siūlų špūlele. Žinia apie tą menką įvykį pasklido po visą miestelį ir pirklys laimėjo daug naujų klientų.

"Jūs šventenybei nereikėjo nusilenkti" — aiškino ceremonijų meistris išrinktam popiežiui Klemensui XIV, kada tas huslenkė, atsakydamas į sveikinimus užsienio diplomatomams. "Prašu man atleisti — atsakė popiežius — aš dar esu per trumpai buvęs popiežium, kad būčiau atrapęs nuo mandagumo."

Napoleonas kartą vaikščiojo šv. Elenos saloje siauru taku ir sutiko darbininką sunkiai nešančią naštą. Napoleono palydovas nenorėjo pasitraukti, bet Napoleonas mandagiai pašoko į šalį ir praleido darbininką. "Reikia gerbti žmones nešiojančius sunkenybes" — trumpai pastebėjo Napoleonas savo palydovui.

"Niekada neklausau apkalbų, nes jei jos melagingos, galiu būti suklaidintas, o jei jos teisingos, tai išgyčiau žmonių neapykantos, kurie visai neverti, kad apie juos galvočiau" — pasakė Montesquieu.

"Vyskupas Fenelonas yra labai geras žmogus, pabėgau nuo jo, kad jis mane nepadarytų kataliku" — guodėsi lordas Peterborougas savo bičiuliui.

"Numesk šuniui kaulą ir jis jį pasigriebęs nubėgs, net uodegos nepavizgins. Tačiau pašauk jį prie savęs, paglostyk, paduok kaulą iš rankos ir šuo pradės uodega vizginti iš dėkingumo" — pasakė senasis Atėnų karalius.

Kudirkos Naumiestyje, dar prieš

NAUJAUSIOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

(Tąsa iš 3 psl.)

vienas kitas, ten auklėtas bolševikinėse prieglaudose, komunistintas ir rusintao, dabar jau yra grįžęs atgal. Pasitaiko tarp jų ir tokių, kurie, gražinti į Lietuvą, betgi neleidus grįžti jų tėvams arba artimiesiems, paskiau patys išvažiuoja į Sibirą — ten gyventi prie saviškių. Kai kurie iš grįžusiųjų buvo prieš tai amnestuoti. Kai kuriuos iš jų vykdomieji komitetai yra pasiuntę į darbus, bet kiti darbo neturi dar ir šiandien, todėl turi verstis, kuo ir kaip galėdami — malkas pjaudami, turguje pardavinėdami senus daiktus ir t.t.

Tarp grįžusiųjų buvo ir buv. Respublikos Prezidento A. Smėtonos brolis,

kuris, gražintas, gyveno Aleksote savo namuose Juozo Damijonaičio gatvėje. Tačiau vėliau bolševikai jį vėl išvežė atgal į Sibirą, kur jis ir mirė. Kaune žmonės su pasipiktinimu šnekėjo, kad žmogų tampo net senatvėje, neleisdami ramiai numirti: ištrėmė į Sibirą, kad iš ten vėl galėtų atitremti į Lietuvą, o iš jos — dar kartą ištrėmė į Sibirą...

Didžiausi masiniai vežimai į Sibirą buvo 1948-49 metais.

Per vežimus kai kurie iš mūsų tautiečių, juos nujausdami arba gavę laiku išpėjimą, pasišalino. Tada jų visas turtas, kilnojamas ir nekilnojamas, buvo konfiskuotas, tačiau jų pačių daugelis išliko net ir tomis pačiomis pavardėmis. Po vežimų žmonės iš baimės dar apie metus laiką slapstėsi. M. Bakano teigimu, laisvojo Vakarų pasaulio protestai dėl trėmimų Lietuvoje vis dėl to veikia. Jų privengia net ir bolševikai. Prie išvežimų "padėdavo" taip pat

įgulos ir daliniai, policijos mokyklos kursantai, kaimuose — sribai, kai kas pagal įsakymą talkininkavo ir iš lietuvių, bet kiti vis dėl to artimuosius ir gerus pažįstamus išpėjo, kad "dingtų".

Vežami į Sibirą žmonės ir kitokiais titulais.

Pav., kurie baigia mokyklas arba techninius mokslus — pasiunčiami į Sibirą ar kitur atlikti praktikos ir ten turi atidirbti nustatytą laiką. 1953 m. Kaune buvo įsteigta šoferių mokykla, kur mokslas truko apie metus laiko ir kiekvienam lankytoju buvo suteikta "stipendija". Tačiau "stipendijų" ėmėjai paskiau, baigę mokyklą, apsižiūrėjo, koks buvo tų "stipendijų" tikslas: visi gavo paskirtį vykti į Rusiją. Nevyks — bus atiduoti į teismą ir už "sutarties" sulaužymą, kaip dezertyrai ar sabotazninkai, gali gauti ligi 5 ar 10 metų kalėjimo. Panašius "specialistus kolchozams" turėjo paruošti traktoristų mokykla.

Iš lietuvių niekas "savanoriais" į Sibirą nevažiuoja,

nebet tik vienas kitas užkietėjęs komunistas ir komjaunuolis Lietuvos rusas. Bet ir Sibiro "plėšiniuose" ar ten atliekamoj "praktikoje" šoferis rusas vis gaus geresnį darbą, nei lietuvis. Kadangi niekas nenori vykti į Sibirą laisva valia, tai žmonės ten siunčiami prievarta. Iš anksto parinktiesiems pareigūnai praneša, kada jie turi pasiruošti ne kartą turį išvykti jau rytojaus dieną. Kad nekiltų panika, bolševikai žmones visokiais būdais vilioja ir augaudinėja, vieniems sakydami, kad pavasarį, baigę arimą, galės grįžti atgal, kitiems, vasarą, nuėmę derlių, galės vykti į namus. Tačiau niekas iš Sibiro dar nebuvo paleistas. O ten gyvenimo sąlygos, kaip tikrame Sibire... Neleidžiama ir plačiau susirašinėti. Paprastai skelbiami viešai tik tokie laškai, kuriuos patys komunistai sufabrikuoja propagandos tikslams, pavesdami parinktiesiems nebet tik pasirašyti.

Kokios nuotaukos krašte?

— Nekokios, — sako M. Bakanas.

— Žmonės vis laukia ir laukia. Kraštas okupantui priešinosi ir priešinsis, nebet per kokius 50 metų išaugintų naują, visiškai subolševikintą kartą. Kad bent gyvenimo sąlygos būtų žmoniškesnės arba nors netoli tokios, kaip Vakaruose, tada gal bolševikai dar vieną kitą ir priviliotų. Ir patys komunistai (lietuviai) netikri dėl savo ateities. Lietuvių komunistų yra, palyginti, nedaug. Nors ir priima į partiją, visokiais būdais į ją traukia, kitiems net pasiūlo, bet kas gali — vengia į ją stoti. O daugumas stoja tik dėl to, kad "kitai negalima", dėl geresnių vietų ar darbo, bet iš įsitikinimo — labai mažas skaičius. Pagaliau ir tarp partinių ar komjaunuolių, kuriais nebūdami negalėtų patekti į universitetą ar gauti geresnę vietą, esama saviesiems padedančių.

Žmonės laukia karo, tikisi, kad bus išlaisvinti.

Ypač pavasarį ar pasiklausius radijo, ar šiaip kam nors paskleidus gandą, kad gali būti karas, — žiūrėk, žmonės jau ir pradeda džiiovinti sausainius, kyla triukšmas ir iš karto — negausi duonos. Tokie gandai ypač buvo plačiai pasklidę Korėjos karo metu, po Stalino mirties ir Berijos suėmimo.

Nori to Vakarai ar ne, bet Lietuvoje kiekvienas trokšta karo, nes tiki, kad per jį ateis išlaisvinimas.

— Ar teko klausyti iš Vakarų lietuviškųjų radijo transliacijų? — Kur neteks. Amerikos Balsas geriausiai girdėti iš ryto. Kas iš jo programos geriausiai patinka? — Man patiko, — sako M. Bakanas, pats jų ne kartą klausęs, — beveik viskas. Idomiausia, kas buvo kalbama apie Lietuvą. Tada lyg pasidaro širdžiai lengviau, kad ir Vakaruose viską žino. Reiktų tiesiog vardais ir pavardėmis paskelbti visų "sėbrų" darbus...

ATIDARYTAS DIDŽIAUSIAS PASAULYJE TILTAS

Rugsėjo 6 d. Amerikoje, Petersburg, Fla. atidarytas ilgiausias pasaulyje tiltas, pavadintas Sunshine Skyway Bridge.

Šis tiltas eina per Tampa Bay įlanką ir turi 15 mylių ilgumo. Jis sujungia dvi apskritis — Pinella ir Manatee ir prasideda St. Petersburg mieste.

Per šį tiltą persikėlimas kaštuoja: autobusams su keleiviais 3 dol., automobiliams 1.70 dol., pėstiems ir dviratinkams — 50ct.

Važiuoti reikia nemažiau 35 ir ne daugiau 45 mylias per valandą; pralenkimas draudžiamas.

Tiltą pradėjo statyti 1950 m. spalio mėn. Tiltu statymas užtruko trejus metus ir 10 mėnesių. Tiltas kaštavo 22 mil. dol. Jį statė State Road Department.

ATSIUSTA PAMINĖTI

KNYGŲ LENTYNA — Lietuvių Bibliografijos Tarybos Biuletenis Nr. 5-6 (72-73) 1954 m. gegužės-birželio mėn. Adresas: 602 Harvey St., Danville, Ill., USA. Prenumerata metams 1 dol. (9 šil.)

LITUANCUM — Korespondencinis lituanistikos kursas, Nr. 2 Melbourne, 1954 m.

Gimtoji kalba

KAI KURIOS SVETIMYBĖS

(Kelios mintys apie svetimą įtaką lietuvių kalboje).

Ant. Gavells

(Tąsa)

Naujadarai:

apyskaita, baigmė, gaminyš, mokykla, kreipinys, rankinis, sankaba, srygis, tolydybė, visuotininkas, žemėtyra, žodynas, gyvingas, įtakingas, jaudrus, kariškas, nedarybinis, pakankrus, raidiškas, sąvaldus.

Nors žinome, kad lietuviai labai atsparūs svetimoms įtakoms, bet svetimybės skverbėsi į lietuvių kalbą visais laikais. Tarpais žodžių buvo skolinamasi daugiau, tarpais mažiau. Dėl geografinės ir politinės Lietuvos padėties, dėl lietuvių skirtingos kalbinės raidos ir įgimto atsparumo svetimoms įtakoms žodžių pasiskolinta palyginti nedaug.

Vokiečiai ir žydai vertėsi amatais ir prekyba, gyveno daugiau miestuose ir miesteliuose. Dar neseniai galėjome Lietuvoje rasti malūnininkų, kalvių, stalių, kurių pavardės liūdi seną vokišką jų kilmę. Žinia, Latvijoje jų buvo žymiai daugiau. Tuo būdu vokiškų skolinių yra iš amatų ir savivaldybių srities: amatas, balakis, burmistras, gatvė, lištva, oblius, plūgas, šriūbas, gešeftas.

Naujoji religija, krikščionybė, sklido į Lietuvą iš rytinių kaimynų — gdu, rusų, lenkų. Todėl religinės ir dvasinės srities skolinių mažne visus randame esant slaviškos kilmės: apiera, bažnyčia, gadzinkos, Kalėdos, kielikas, popiežius.

Literio skelbiamas mokslas plito iš vakarinių kaimynų, bet raštus tam reikalui vertėmės didele dalim iš lenkų kalbos. Todėl Prūsų Lietuvoje administracinės srities skoliniai vokiški: amtmons, firšteris. Religinėje literatūroje pilna slaviskų skolinių: večerė, koronė, griekas, šalia liaupsinti ir kunigas, kunigužis.

Griežtai sritimis suskirstyti skoliniai pagal jų kilmę yra sunkoka. Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštijoje vokiečių, sakėme, gyveno miestuose, bet didelių ir didesnių miestų netrūko ir Lenkijoje, ir lietuvių valdomose Rusijos srityse. Tuo būdu "miestas", "ulyčia", "turgus", "rinka" yra atėję iš salvų.

Rusų valdymo metais atsirado ir naujesni rusiškų skolinių — svetimygių. Jų žinomesni, ilgiau išsilikę žodžiai, yra administracinio — kariinio aparato terminai:

dienčikas, plienčikas, staršina, volastis, ustovas, pristavas, ukazas. Naujosios okupacijos metai davė vieną naujausių skolinių — stribą.

Spaudos draudimo metais lietuviai pradėjo emigruoti į anglosaksų kraštus. Toji emigracija pasibaigė visai neseniai. Tad randame lietuvius besiskolinant žodžių ir iš anglų ar angliškai kalbančių. Skolintasi trimis skirtingais laiko tarpais:

- 1) ligi Didžiojo Karo,
- 2) Nepriklausomybės metais,
- 3) tremtyje.

Pirmoji emigracijos banga į Šiaurės Ameriką nunešė žemdirbius. Jiems kasyklos, pramonė, geresnis gyvenimas buvo naujiena. Jie patys ir jų kalba turėjo kartu su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis. Taigi atsiranda skoliniai: benas, burdingas, bordas, karas, maineris, salūnas, sėvingai.

Ilgainiui net kalbama šitaip: "Mėri, Mėri, ranink į kičiną ir paliukink a: kopūstės jau ready. Potam nuvo-kink į dragstorį anapus stryto ir parnešk spaisių už daimę."

Nepriklausomybės metais apsivalėme kalbą nuo svetimų nepageidaujamų įtakų, bet skolinių, reikalingų nusakyti naujenybėms, nestigo. Angliški skoliniai dabar visai kitos srities, būtent, prekybos, sporto, finansų. Atsiranda "seifas", "skautas", "golas", "finišas", "futbolas", "golkyperis", "korneris", "bekonas". Dažną jų pakeitė vykę naujadarai, bet

bekonas, skautas, futbolas, slifas taip ir liko.

Paskutinioji išeivių, tremtinių, banga JAV lietuvių kalboje daug ką pakeitė, atnaujino bestingstančią kalbą. Priežastis čia aiški. Tremtiniai nebesame "vyžoti pašlemėkai". Skiriamės nuo prieskario emigrantų. Esame suaugę su Vakarų kultūra, turime visokiausių verslų, amatų, specialybių ir profesijų žmonių. Turime ir pasaulinių mokslo garsenybių, net garsių kino artistų Hollywoode. Kalbame naują bendrinę kalbą, kuri yra visai moderni.

Visa tai turint omeny, rodos, ir čia Australijoje nebūtų reikalo skolintis žodžių iš angliškosios aplinkos. Vienok, kaip okupuotoje Lietuvoje engėjų kalba nejučia randa kelią į mūsų labai svarų žodyną ir veikia net kalbos stilių, taip naujovės ir pagerinimai tiek Amerikoje, tiek Australijoje kelia pagundų skolintis žodžių, nors labai dažnai turime gerų ir savų. Mes galime jų ir pasidaryti. Ar norime? Bendrai, svetimybių vengtina, bet bendrinė lietuvių kalba nėra tikrai mūsų gyvosios žmonių kalbos kopija. Būtų netikslu ir norėti, kad žodynas būtų tikrai iš jos ir paimtas. Lietuvių kalbos žodžių lobynas nuolat papildomas naujais žodžiais, mūsų pačių pasidarytais arba iš kitų pasiskolintais. Tik visi naujadarai ir svetimybės taip pritaikomi prie visos sistemos, kad mūsų kalba paliktų mums artima ir būdinga (plg. LKV psl. 114).

Kaip žodžių skolinamasi matysime, jei prisiminsime, kad labai dažną lietuvių Australijoje rasime bevar-tojantį "džiagą" vietoj retoko Lietuvoje elektrinio virdulio. Lietuvoje klimatas toks, kad persikų neauginama. Dabar mažne kiekvienas turime savo sodeliuose "pyčtų". Kaune buve "konkė", Klaipėdoje ją elektra varė. Paskui šią susisiekimo priemonę pakeitė autobusai. Tačiau kitur tokios priemonės nebuvo. Dabar važinėjame "tramais". Arklių lenktynės kaip azartinis lošimas Lietuvoje buvo nepopuliarios. Čia jos labai svarbios. Todėl minime "raises, troces, bukmeikerius". Lietuvoje konjakas buvo brangus, čia "brendė" — pigi. Ją ir geria. Lietuvoje vynuogių neaugino, vyną nedaug kas gėrė. Namine — "samagonas", šamarliakas" bu-

MOKSLO — TECHNIKOS NAUJIENOS

(Tąsa iš 7 psl.)

užliūliuos ir, labanakt. Vadai galės dar geriau siautėti.

Toks rusų išradimas gali kaikam pakišti mintį, o kodėl mes taip atsilikę išradimuose? Tesa, mums migdanti mašina nedaug tegalėtų padėti. Dėkui Dievui, mūsų žmoneliai visuomenės veikėjai, kultūrininkai ir kitokie gyvenimo dalyviai puikiai miega. O vienas kitas, nemigos kankinamas, paima snauduliui sukelti piliulę ir problema išspręsta, ko negali padaryti Rusijos pilietis, nes ten lengviau pagaminti mašiną, negu piliulę.

O vis dėlto reikėtų ir mums mašinos, mašinos, kuri ... miegančius prikelty. Ar šiaip, ar taip miegama per daug, o juk darbo daugybės!

NEPAPRASTA APIE ATOMINES BOMBAS

Dabar tai yra nesibaigianti pasikalbėjimų ir rašymų tema. Bet kadangi atominė bomba yra atomo branduolio skaldymo padarinys, tai iš tikrųjų kalbant apie atominę bombą, tuojau neišvengiamai klausimas siejasi su bendrai atomo branduolio skaldymo padariniais, kurių, laimei, yra ne tiktai galimybė padaryti atominę bombą, bet ir gauti kitų skaldymo padarinių, kurie net patiems atomo skaldymo specialistams nesisvajoję. Pav. hidrogeno-vandenilio bomba davė tokią sprogo jėgą, kokios jos konstruktoriai net negalėjo numatyti.

Bendrai, atominės bombos dabar žymima, paprastumo ir aiškumo dėliai, tiesiog raidėmis: paprasta atominė bomba žymima didžiąja raide A, vandenilinė arba hidrogeninė bomba didžiąja H raide, o ruošiamoji Cobalto (Kobalto) bomba, nors jos dar nėra, jau iš anksto žymima didžiąja C raide. Galima neabejoti, kad ir Cobalto bomba tikrai bus padaryta.

Bet kokia ji bus? Kokia jos jėga ir sprogo padariniai?

Vienas Amerikos fizikas aiškino, kad numesta ant Berlyno, tokia bom-

ba galinti sunaikinti visą gyvybę nuo Uralo kalnų iki Atlanto. 300 Cobalto bombų užtektų sunaikinti gyvybei visoje žemėje.

Tokia bomba, žinoma, taikoma karo reikalams. Kaip matome, jos padariniai būtų baisūs. Gal tiktai tokio mis bombomis kariaujant, karas galima būtų vadinti pilnai totalistiniu, nes ši bomba totališkai sunaikintų viską — ne tiktai kareivius, bet ir civilius ir visą gyvybę sunaikintų.

Betgi mokslininkai, iš tikrųjų, galvoja apie žmonių gyvenimą ir to gyvenimo pagerinimą, patobulinimą, ne apie mirtį. Ir čia atominė energija atidengia nepaprastų perspektyvų, kurias dabar sunku net apčiuopti, sunku numatyti. Iš tikrųjų, atominė energija galės būti priemonė, kurią panaudojus, bus galima pertvarkyti gamtą. Štai, ką pasakoja tie Amerikos mokslininkai apie suminėtąją Cobalto, arba tiesiog C bombą ir jos padarinius:

Vokiečių žurnalas Frankfurter Illustrierte rašo ir straipsnį iliustruoją žemėlapiu, kaip tada atrodytų Europa, jeigu bendrai A bombomis būtų susprogdinti Šiaurės ašigalyje ledai, kurie ten sudaro didelius klodus.

Po tokio bombardavimo galima laukti, kad ledo kalnai, nuo ašigalio, atšaldytų Golfstramą, tą šiltąją vandens srovę, kuri šildo Europą. Tada Europoje įsigalėtų žiema kaip arktikoje, ir tokia padėtis trukty tol, kol ledai sutirptų. Tik tada, kai Golfštramas atgautų savo pirmykštę temperatūrą, Europa susilauktų jau šilto klimato kaip tropikiniam krašte.

Bet ledai tirndami pakelty vandens augštį apie 20 jardų. Toks vandens pakilimas užlietų Berlyną, Karaliaučių, Kauną nekalbant apie Rygą, Taliną, Leningradą. Baltijos jūra susiliety su Baltąja jūra per Ladogos ežerą, kaip buvo po ledynų laikotarpio, o iš Skandinavijos — Švedijos, Norvegijos — likty tiktai salos.

Visa dabar atrodo fantazija, bet tai netrukus gali tapti tikrove, nes rusai dabar stato savo karines bazes Šiaurės ašigalyje.

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karūnelės ir aukso tilteliai.

KALBAME VOKIŠKAI.

Marijos Radzevičiūtės

Geriausią
Svenčių
Dovana
Giminėms
ir
Draugams
Užjūriuose
bei
Australijoje!

ŽEMELĖ ŠVENTOJI

ŽEMAITIJOS KNYGNEŠIŲ ROMANAS

jau baigtas

Sulietuvino C. Petrikas

Kalbą žiūrėjo Pulgis Andriušis

Kaina: gerame popieriuje tik 8 šil., blogesniame tik 6 šil. Siunčiant paštu pridama 7 pensai. Knyga 184 psl.

Gaunama: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh S. A. ir spaudos kioskuose

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

KALĖDOS

Kalėdos su savo simbolikos pilnomis išvakarėmis yra vienos gražiausių ir intymiausių Bažnyčios švenčių.

Sv. Kalėdos mums primena Kūdikėlio Jėzaus gimimą. Šią tyliąją naktį pasaulis išvydo tūkstančius metų lauktąjį Išganytoją. Tą lauktąją naktį pasaulio maldos buvo išklaustytos ir karščiausiai troškimai — "Rasokit dangus, prasiverkit debesys ir tu, žeme, išželdyk mums Išganytoją" — pasotinti. Tą stebuklingą naktį dieviškoji Meilė per skaičiausią žemės Dukrą tapo žmogumi. Dievas ir žmogus tampa vienas. Amžinas prakiekimas nuslysta nuo žemės, nes prie jos prisiartina dangus. Šalia sv. šeimos klūpo žemės atstovai piemenėliai, bet juos visus gaubia dangaus gyventojai angelai, kurie gieda: "Garbė Dievui augštybėse ir ramybė žemėj geros valios žmonėms".

Ši pirmoji Betliejaus kūtėlė švęsta naktis greitai laiku tampa viso krikščioniškojo pasaulio didžiąja šeimynine švente. Kiekvienais metais su nauju ilgėsiu ruošiasi jai didelis ir mažas. Kiekvienam ji turi savotišką reikšmę, kiekvienam ji yra sava ir brangi.

Kūrybinga krikščioniškosios liaudies dvasia šią šventę apipynė gražiausiais simboliniais papročiais ir turtingomis apeigomis. Visa kas žmogui brangu ir miela, visa kas turi reikšmės ir įtakos

jo gyvenimui, jis surišo su šia savo Išganytojo švente.

Sios tyliosios nakties prieglobstyje, prie šieno ir valgiais papuošto stalo susiburia visa šeima. Motina, seneliai ir vaikučiai, visi laimingi ir patenkinti, nekantriai laukia, kada tėvelis, palaiminęs stalą, laš kalėdinę plotkelę — dieviškosios Meilės ir vienybės simbolį... Ši nuotaikinga rimtis ir susikaupimas pamažu pereina į malonų ir šventišką linksmumą: sekamos pasakos, traukiama iš po staltiesės sienas — kas ilgiausią šiaudą ištrauks, tas ilgiausiai gyvens; kieno šešėlio nesimato ant sienos, to vien vėlė sekančias Kūčias tevalgys. Mergaitės bėga pasiklausti, kurioj pusėj šunes loja — iš ten piršliai atvažiuos. Paaugliai, linksmai išdykaudami, neša malkas į vidų ir skaičiuoja — jei pora, ruoškis vestuvėms; lieka — ir kitas Kūčias teks netekėjusiai, nevedusiam švesti... Senieji gi tikina, jog besiarinant vidurnaktį, kad gyvieji skuba į bažnyčią į Piemenėlių mišias, mirusiųjų vėlės telkiasi prie joms palikto Kūčių stalo; gyvūneliai pradeda kalbėti ir pranašauti...

Dangus ir žemė skęsta paslaptingoj rimty. Staiga prabyla varpai, skelbia pasauliui linksmą žinią: "Piemenys kelkit, Dievas užgimė..."

(T. Ž.)

KŪČIŲ STALAS

I.

1. Silkės su pamidorais,
2. Silkės keptos su daržovėmis,
3. Silkės su grybais.

II.

1. Žuvis drebučiuose,
2. Žuvis su pamidorais,
3. Žuvis su daržovėmis,
4. Mišrainės, bulvių salotai.

III.

Raudoni barščiai su ausytėmis.

IV.

Kepta žuvis su raugintais kopūstais.

V.

Kompotas, spanguolių kisielius, avižinis kisielis, sližikai su aguonų pienu, kviečiai su medum.

VI.

Arbata, aguonų vyniotinis, medauninkas.

(Toliau paduodami svarbesni receptai 6 asmenų proporcijai).

SILKĖS SU PAMIDORAIŠ

3 išmirkytos silkės,
2 dideli svogūnai,
pamidorių košė (galima vartoti konservuotą), druska, pipirai, cukrus, actas, aliejus.

Silkes nuvalyti, išimti kaulus ir supjaustyti kiekvieną į 6 dalis. Svogūnus supiaustyti, pakepti aliejuje; sudėti visus prieskonius pagal skonį ir užvirinti. Kai atšals — užpilti ant silkų.

KEPTOS SILKĖS SU DARŽOVĖMIS

3 silkės,
Morkos, svogūnai, petruškos, salierai, druska, cukrus, actas, aliejus miltai.

Gerai išmirkytas ir išvalytas silkes supiaustyti kiekvieną į 4 dalis. Kiekvieną gabalėlį apvolioti miltais ir apkepti ant keptuvės alyvoje. Atausus užpilti šitaip paruoštomis daržovėmis: vieną nemažą morką, vieną petruškos šaknį, truputį saliero, supiaustyto pailgai mažais gabalėliais, sudėti į puodą, užpilti vandens, kad tik apsemtų ir virinti, kol suminkštės; vieną didelį svogūną supiaustyti riekutėmis, pakepti aliejuje, sumaišyti kartu su išvirtomis daržovėmis, pridėti pagal skonį druskos, acto, cukraus, kad būtų saldžiai rūgštu, visa tai kartu užvirinti ir atšaldžius užpilti ant iškeptų ir atšaldytų silkų.

SILKĖS SU GRYBAIS

3 silkės,
1 didelis svogūnas,
1/2 sv. grybų (galima vartoti ir džiovintus virtus).

Pipirai, druska, aliejus.

Išmirkytas ir išvalytas silkes kiekvieną supiaustyti į 6 dalis ir užpilti šitaip paruoštais grybais: 1 didelį svogūną smulkiai supiaučius pakepti aliejuje, pridėti nuplautus ir smulkiai supiausty-

tus grybus, dėl skonio pipirų, druskos; iškepus užpilti ant paruoštų silkų.

ŽUVIS DREBUČIUOSE

3 sv. lydekos,
Morkos, petruškos, salierai, svogūnai, pipirai, lauros lapeliai, druska, actas.

Žuvį išvalyti, supiaustyti, išplauti ir pasūdyti. Puode išvirti apie 2 1/2 litro vandens su daržovėmis: morkos, petruškos ir t.t. Kai daržovės suminkštės, įpilti acto, sudėti žuvį ir virti apie 20 min. ant mažos ugnies. Truputį atausinus, žuvį sudėti į indą, papuošti virtomis daržovėmis ir užpilti perkoštu viralu. Jei atrodytų, kad gali nesustingti, verdant pridėti truputį želatinos. (Gerai, kai kartu verda žuvies galva).

ŽUVIS SU PAMIDORAIŠ

3 sv. lydekos arba karpio,
padažas tas pats kaip silkės su pamidorais.

Išvalytą, supiaustytą, išplautą žuvį pasūdyti ir pavolioti miltuose. Kepti alyvoje. Atšaldžius užpilti pomidorų padažu.

ŽUVIS SU DARŽOVĖMIS

Žuvį paruošti taip pat kaip ir su pamidorais ir užpilti daržovių padažą, pagamintą pagal "Silkės keptos su daržovėmis". Galima vartoti daugiau morkų.

RAUDONI BARŠČIAI SU AUSYTEMIS

3 dideli raudoni burokai,
7 stiklinės vandens,
morkos, petruškos, salierai, svogūnai, pipirai, lapeliai, druska, citrina.

Nepiaustytus burokus išvirti vandenyje. Išvirus nulupti ir sutarkuoti burokine tarka. Vandenyje išvirti 3 stambiai piaustytas morkas, petruškas, salierus ir prieskonius. Kai daržovės bus minkštos, perkošti. Į persunktą sriubą sudėti sutarkuotus burokus, dėl skonio citrinos sunkos, cukraus ir užvirinti.

1 sv. grybų, (1 galvos kopūsto),
1 puodelis vandens,
1 kiaušinis,
druska, pipirai, aliejus, miltai.
šviežius grybus nuplauti, supiaustyti ir pakepti aliejuje su smulkiai piaustytais svogūnais. (Galima vartoti ir džiovintus grybus, tik juos reikia išvirti prieš kepat. Džiovintų grybų kiekis reikalingas mažesnis).

Norint galima grybų imti mažiau ir juos maišyti su šitaip paruoštais kopūstais: pusė galvos šviežio kopūsto išvirti vandenyje, kai suminkštės gerai išspausti vandenį, smulkiai sukapti ir pakepti kartu su grybais. Atausinti.

Tešlą paruošti kaip dėl virtinių iš 1 puoduko vandens, 1 kiaušinio, druskos ir miltų; plonai iškočioti ir daryti mažus virtinėlius, kuriuos virti sūdytam vandenyje arba pakepti aliejuje.

AGUONŲ PIENAS

1 sv. aguonų,

Visoms Skaitytojoms ir Bendradarbėms linkime linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

Redakcija

MEDAUNINKAS

1/2 sv. medaus,
1/2 sv. migdolų (galima pusę imti riešutų),
1/2 sv. citronato,
1/2 sv. orangeato,
1/2 sv. miltų,
ant peino galo potašo, muskato, gvazdikėlių, cinamono, 1 stiklė degtinės.

Migdolus sukapti ir keptuvėje pakepti iki parudavimo su cukrumi; kitą dalį cukraus išvirinti su medumi, smulkiai piaustyti citrונatu, orangeatu, muskato, gvazdikėliais ir cinamonu. Kai truputį atšals sudėti miltus ir degtinėje praskiestą potašą. Visą gerai sumaišyti, sudėti į formą, įteptą riebalais ir pabarstyta miltais, palaikyti per naktį ir sekančią dieną kepti karštoje orkaitėje; dar šiltą apipilti cukraus glazūra.

RIESUTINIS TORTAS

1/2 sv. cukraus,
2 kiaušiniai,
8 tryniai,
4 baltymai,
3 valg. šaukštai miltų,
1/2 litro plaktos saldžios grietinėlės,
1 sv. riešutų (tarkuotų),
vanilinio cukraus,

Cukrų su kiaušiniiais ir tryniais išplakti iki putojimo, pridėti išplaktus baltymus, miltus ir pusę svoro tarkuotų riešutų. Visą masę gerai išmaišyti, padalinti į 3 dalis ir iškepti 3 apskritimus. Išplaktą grietinėlę sumaišyti su pusė svoro tarkuotų riešutų, vaniliniu cukrumi ir šita mase pertepti tortą; iš viršaus aptepti vanilio glazūra ir pabarstyti riešutais.

SLUOGSNIUOTAS TORTAS

1/2 sv. sviesto,
1/2 sv. cukraus,
1/2 sv. miltų,
4 kiaušiniai,
1/2 sv. migdolų,
1 l. rugščių grietinės,
vanilio, marmelado.

Sviestą išplakti iki putojimo, po truputį pridėdant trynius, cukrų ir maišyti 20 min.; pridėti miltus, vanilį, išplaktus baltymus ir lengvai sumaišyti. Iš tos masės iškepti 4-5 vienodo dydžio apskritimus sviestuoje ir miltais pabarstytoje formoje. Kiekvieną apskritimą paptępti skirtingu marmeladu, ant kurio užtepti rugščių grietinę maišytą su tarkuotais migdolais ir vanilium. Pertepus apskritimus sudėti vieną ant kito, lengvai prislėgti ir padėti nakčiai vėsioje vietoje. Sekančią dieną apipilti cukraus glazūra ir papuošti vaisiais.

GERIMAI

SILTAS VYNAS

1/2 litro vandens,
1 l. raudono vyno,
1/2 sv. cukraus,
1/2 citrinos,
4 gvazdikėliai, lazdelė cinamono.
Cukrų, cinamoną, gvazdikėlius ir citriną su vandeniu užvirinti, tada pridėti vyną ir pašildyti iki virimo.

GROGAS

1/2 sv. cukraus,
1 l. vandens,
1/2 l. romo, konjako ar arako.
Vandenį užvirinti su cukrumi ir pridėti romą, konjaką ar araką. Paduoti šiltą. Norint, galima truputį pridėti arbatos esencijos ir citrinos.

KIAUSINIŲ PUNŠAS

3 kiaušiniai,
3 tryniai,
1/2 l. cukraus (galima ir mažiau),
1/2 litro balto vyno,
1/2 litro vandens,
1 citrinos sunka ir tarkuota žievė,
1 apelsino sunka ir tarkuota žievė,
1/8 litro "Jamaica" romo arba gero konjako.

Kiaušinius ir kiaušinių trynius išplakti iki putojimo su cukrumi, pridėti kitus priedus ir ant lengvos ugnies plakti, kol masė pradės kilti. Su sidabrinium samčiu punšą supilti į stiklus ir tuojau duoti į stalą.

vandens,
cukraus.

Aguonas užpilti šaltu vandeniu ir tuoj nusunkti, kad nusiplautų visi nešvarumai. Išskalautas aguonas užpilti verdančiu vandeniu ir palaikyti 2-3 val.; nupylus vandenį sudėti į švarų audeklą ir gerai nuspausti. Malti per mėsos malamą mašinėlę 3 kartus. Permaltais aguonas užpilti 3-4 stikl. šalto virto vandens, gerai išmaišyti ir nusunkti; galima dar kartą užpilti trupučiu vandens ir vėl nusunkti. Į tą skystį pridėti cukraus pagal skonį, supilti ir vartoti prie šližikų, avižinio ar spanguolių kisielių.

ŠOKOLADINIAI BISKVITAI

1/2 sv. riebalų,
2 kiaušiniai,
1/2 sv. miltų,
1/2 sv. bulvinių miltų,
1/2 sv. cukraus,
1/2 sv. tarkuotų ir padžiovintų riešutų,
1/2 sv. šokolado miltelių (kakao),
1 šaukštelis kepimo miltelių,
vanilijos.

Miltus ir kepimo miltelius persijoti, pridėti į gabalėlius supiaustytus riebalus ir visus kitus priedus. Išminkyti tešlą, iškočioti, su formele padaryti mažus apskritimus ir kepti riebaluotoje formoje.

PIPIRŲ PLOKŠTAINIAI

1/2 sv. stambaus cukraus,
1/2 sv. rudo cukraus,
3 kiaušiniai,
1 citrinos tarkuota žievė,
1/2 sv. smulkiai piaustyto citronato ir orangeato,

1/8 sv. smulkiai tarkuotų migdolų,
ant peilio galo pipirų,
apie 1 sv. miltų,
truputis cinamono, kardamono, gvazdikėlių ir kepimo miltelių.

Kiaušinius ir cukrų išplakti iki putojimo, sudėti miltus ir visus kitus priedus, išminkyti tešlą ir iškočioti piršto storumu, išspausti formeles, sudėti į riebaluotą formą ir palaikyti apie 3 val. (galima ir per naktį), po to kepti lengvoje temperatūroje.

PIRSTELIAI

1/2 sv. riebalų,
1 kiaušinis,
1/2 sv. cukraus,
1/2 sv. tarkuotų riešutų arba migdolų,
1/2 šaukštelio cinamono,
1/2 sv. miltų, maišytų su bulviniiais miltais.

Riebalus, kiaušinį ir cukrų sumaišyti iki putojimo, maišant pridėti visus kitus priedus. Su špicu ant riebaluotos formos padaryti norimo ilgumo lazdeles. Iškepus pusiau padažyti šokolado glazūra ir apdžiovinti.

VANILINIAI PYRAGĖLIAI

7 kiaušiniai,
1 sv. cukraus,
1 sv. miltų,
vanilio.

Kiaušinius plakti su cukrumi ant lengvos ugnies, kol visa masė pasidarys tiršta ir truputį drungna, tada plakti vėl šaltoje vietoje po truputį pridėdant miltų ir vanilio. Į riebaluotą formą su šaukšteliu dėti mažas krūveles, palikti per naktį, kad apdžiūtų. Sekančią dieną kepti lenvoje temperatūroje.

CITRININĖS ŽVAIGŽDĖS

3 baltymai,
1/2 sv. cukraus pudros,
1 citrinos tarkuota žievė,
1/2 citrinos sunka,
1/2 sv. tarkuotų migdolų (su žievėlėmis).

Išplakti baltymus, 20 min. maišyti su cukrumi, pridėti citrinos žievėlę ir sunką; sumaišyti ir 5 šaukštus šitos masės palikti glazūrai. Sudėti migdolus, išmaišyti; visą masę padėti ant lentos, gerai pabarstyto cukrumi ir truputį kočiojant padaryti ją piršto storumu, tada su formele išspausti žvaigždutes, patepti su paliktais baltymais ir kepti lengvoje temperatūroje.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

BETLIEJAUS SVIESOJE

Visi mes esame daugelį kartų girdėję, pasakytume, paprastus žodžius: "Anomis dienomis atsitiko, kad išėjo ciesa-rius Augusto paliepiamas surašyti visą pasaulį. Tas pirmas surašymas buvo pa-darytas Sirijos valdovo Kirino. Ir visi ėjo įsirašydinti, kiekvienas į savo miestą. Tai ir Juozapas, kadangi jis buvo iš Dovydo namų ir giminės, ėjo iš Galilė-jaus, iš Nazareto miesto, į Judėją, į Do-vydo miestą, kuris vadinosi Betliejus, kad įsirašydintų su pažadėta sau mote-rimi Marija, kuri buvo nėščia. Atsitiko, kad tenais esant, atėjo jai metas gim-dyti, ir ji pagimdė pirmąjį sūnų, su-vystė jį vystyklais ir paguldė jį prakar-te, nes jiems nebuvo vietos užėjoje". (Luko 2, 1-7).

Tai paprasti žodžiai šiandieninio žmo-gaus ausiai; paprasti ta prasme, kad čia nematome nieko didingo, nepaprasto ir neparasikartojančio. Tačiau šv. Augu-stinas ir Hegelis tvirtina, kad čia pasi-baigia senasis ir prasideda naujasis pasaulis. Visa žmonijos gyvenimo istori-ja eina ligi Betliejaus Tvirtelio — tai vilties ir laukimo istorija, o nuo čia prasideda džiaugsmo ir atpirkimo istori-ja. Betliejaus Tvirtelio Kūdikis yra žmonijos istorijos ašis. Čia įsikūnijo

ALB KRAŠTO TARYBOS..

(Tąsa iš 2 psl.)

muojama. Tarybos nariai tą mūsų viešą negerovę turi spręsti ne smer-kimų ir kaltinimų keliu, bet taikos ir faktinės padėties konstatavimo tvarka. Reikia manyti, kad iš visur suvažiavę atstovai, toliau stovį nuo aistrų ir ginčo objekto, galės ramiau ir šalčiau tas negeroves apspręsti ir nustatyti, kokiais keliais mums to-liau eiti, kad tų negerovių išvengtų. Jų gali būti padarytas tik paprastas rekomendacinis nutarimas. Pagaliau, jei tas tikrai opus klausimas jau iš anksto atrodytų Tarybos nariams ne įmanomas tinkama forma išspręsti, tai jų daugumos valia tas klausimas gali būti paliktas nesvarstytas. Bet ne Krašto V-bos valioj buvo tą klausimą nuslėpti ir nepasiūlyti jį aptarti Krašto Tarybos suvažiavi-me.

Jau baigiasi antri metai, kaip esu Krašto Valdybos narys. Per tą laiką gerai patyriau, kokie sunkumai ir malonumai lydi tą darbą. Tose pa-čiose sąlygose teks dirbti ir sekančios kadencijos Kr. Valdybai, ko-kiam mieste ji bebūtų, iš kokių asme-nų ji susidėtų. Ir ji kalnų nenuevers. Vieną reikėtų nepamiršti, kad visų mūsų bendruomenės idėjų įgyvendini-mas turi būti pavestas apylinkėms ir seniūnijoms. Toji sritis buvo ap-gailėtina apleista. Krašto Valdybos vyriausias tikslas jų darbą instruk-tuoti ir konsoliduoti, palaikyti ry-šius su kitų kraštų lietuvių bendruo-menėmis ir mūsų vadovaujančiais veiksniais, reprezentuoti bendruo-menę viešajame gyvenime. Turi būti gerai įsidėmėta, kad PLB-nė savo esme yra skirta kultūriniam reika-lams rūpinti. Tad "visi mūsų kultū-riniai laimėjimai turi būti visų su-tinkami lygiu entuziazmu, nekeliant partinio "savumo" klausimu. **Kas lie-tuviška, tuo pačiu yra ir savo**" (Juo-zas Alaušis. Kultūra ir politika, Ai-dai, Nr. 6(40), 1952). PLB-nės pir-masis gaires smaigstant buvo nuo-lat aiškinaama, kad kovoję su nutatė-jimu, atseit, lietuviškos išlaikymo darbe, jokio rivalizavimo tarp atski-rų grupių ar partijų negali būti. Jei mes tokiomis nuotakomis važiuosi-me į suvažiavimą, tai nereikės mus raginti surūdijusias šobles kišti į makštis, neteks kurstyti atsigabenti švytrius ir gerai išgalastus naujus kardus, nereikės skaityti naivių pa-mokymų, kaip nariai suvažiavime turės atsisėsti, kaip rankas sudėti ir kada pradėti prezidiumo stalą griau-ti. Meskime šalin svetimą arlekiniad-ą, o vadovaukimės savo sveika lie-tuviška nuovoka ir nuosirdumu. Ta-da jokie paragrafai bei dienotvarkės klausimai nebus mums baisūs, o ir daugiau atliksime savo kenčiančios tėvynės labui.

Leonardas Karvelis

nei vienoje pasaulio religijoje nebuvo si Naujiena, kuri paskelbė tautoms Dievo karalystę ir amžinąjį gyvenimą. Ji pa-skelbė visos žmonių giminės vienybę, visų žmonių prigimtą teisę ir lygybę; visų žmonių — Dievo kūrinų — parei-gas Kūrėjui ir Dievo — žmogaus atpir-kimo vaisius. Ji paskelbė visų žmonių: turtingų ir beturčių; mokytų ir nemo-kytų; valdovų ir pavaldinių lygybę prieš Dievą; paskelbė apie žmogaus as-mens didingumą, sielos kilnumą, sąži-nės neliečiamumą ir laisvą žmogaus va-lią — tą didžiausią Dievo Kūrėjo dova-ną savo kūriniiui — žmogui. Ji paskelbė ligi tol negirdėtą artimo meilės prin-cipą; paskelbė begalinį Dievo gailėstingu-mą, nuodėmių atleidimą, žmogaus kūno prisikėlimą ir amžiną laimę. Ji paskelbė atlyginimą už kančias, už persekiojimus. Ramiesiems pažadėta dangaus karalys-tė, verkiantiems — suraminimas; alk-santams — pasotinimas; nužemintiems išaukštinimas; jieškantiems — suradi-mas. Ji atnešė įsakymą mylėti savo arti-mą kaip patį save, atnešė nepamaino-mus teisinio, socialinio ir tautų bei žmonių tarpusavio sugyvenimo dėsnius. Pagaliau Betliejaus Tvirtelio Naujiena atnešė žmonijai visa tai, kas reikalinga jos gyvenimo persunkimui, kas reika-linga atidarymui amžinojo gyvenimo vartų, kas reikalinga žemės gyvenimo vargų ir prieštaravimų panaikinimui, kas reikalinga, kad žemėn ateitų Dievo karalystė ir būtų įgyvendintas tikrasis laisvės, lygybės ir brolybės idealas. Šia prasme ir kalbama apie nepaprastumą ir neparasikartojimą; apie žmonijos istorijos ašį; apie senojo pasaulio istorijos atbaigimą ir naujojo pradžia.

Kiekybės mitas.

Tačiau šiandien, po dviejų tūkstančių metų, ar norima gyventi didžiųjų teisin-gumo dėsnių akyvaizdoje, ar vedančių į taiką keliai eina pro Betliejų, ar su-randama laiko išžiūrėti į šventumą ir pavyzdį. To, kuris nuo prakartėlės ligi kryžiaus nežinojo aukštesnės pasiuti-nybės, kaip tik vykdyti Dangaus Tėvo valią, išlaisvinti pasaulį iš tamsos, klai-dos ir nuodėmės purvo, į kurį jis buvo neišbrendamai įklimpęs, ir pažadinti ja-me paklusnumą dieviškam įsakymui, teisingai minties normai, stipraus nusi-statymo atkintinui, sveikam ir sąžiningam veiklos saikiui? Pasakysime — Ne. Jei-gu Giovanni Papini tvirtina, kad kiekvie-na generacija turi savo mintis, rūpes-čius ir savo kvailystes, tai mūsų genera-cijos pagrindinis brožas — "Nėra dau-giau jokio Dievo mums (Carlyle, Past and Present, p. 131). Krikščioniškos kilmės žmogus, gudrių ir subtilių filo-sofijų, įmantrių koncepsijų pavėsyje pa-noro nebesuderinti laikinės ir antlaiki-nės paskirties. Pradžioje naujos prie-laidos nebuvo laikomos klaidomis ir ma-ža kas buvo pramatę būsimas pasėkas. Po kilnių šūkių priedanga, gabiai varto-dama savas priemones, naujoji moder-niškoji dvasia giliai paveikė net pačius krikščionis, kol buvo susigriebta tik prieš įvykusį faktą: pirmiausia atsivėrė persikyrimas, paskui pasidalinimas, o dar vėliau iškilio prieštaravimai tarp žmogaus ir Dievo, tarp Bažnyčios ir valstybės, tarp mokslo ir tikėjimo, tarp privataus ir viešo gyvenimo. Ir čia ne-truko prieiti prie to, kad iš viešo ir tau-tinio gyvenimo buvo pašalintas Dievo vardas. Laicizmo (žodžio, padariusio po-litinę karjerą) pretekstu ir priedanga, modernioji dvasia gimė laisvės lopšyje, kurios kilmė pasirodė ateizmas, o jos tikslas — nukrikščionijimas. Ir štai šito akyvaizdoje, nebereikalo krikščionys teisingai įspėjami: "Teduoda Dievas, kad neištikimybės žemėje krikščionys, kurie tariamai gerbia Dievą, nebūtų kalti **abejingumu**, nes geriau klausyti Kristaus priešų įžeidimų, negu tylos tų, kurie dedasi Jo draugais" (F. N. Krikščion. ir pol.).

Kuo šiandien gyvena ir gėrisi eilinis žmogus? Kuo pagrįstas jo buvimas ir kur nukreiptas pagrindinis kasdieninis rūpestis? Daniel Rops sako: "Šių laikų didvyrius, dvidešimto amžiaus didvyrio tipu yra didelis finansininkas — milio-nierius." Gilus mintytojas K. G. Ches-terton pastebėjo, kad toje vietoje, kurią dvyliklimate amžiuje užėmė kunigas, ke-turioliktame amžiuje užėmė kunigaikš-tis, devynioliktame amžiuje atsistojo džentelmenas, o mūsų laikotarpyje čia įsitaisė žmogus, uždirbantis dideles su-mas pinigų." Gi danų filosofas Kier-kegardas teisingai pridėjo: "Mes esame nei krikščionys, nei pagony, kuriems tačiau krikščionybės doktrina reikalin-ga skelbti nuo pradžios" (S.K. p.345). Šių žodžių teisingumą mes matome aplinkui save. Mūsų civilizacija yra

Redaguoja pskt. Alb. Pocius

ŠVENČIŲ SVEIKINIMAI

Artėjant šv. Kalėdų šventėms, P. LSS Australijos Rajono spaudos skrius linki visiems skautų skyre-lio Po svetimu Danguo skaityto-jams, linksmy šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų.

Kada Tyliają Naktį linksmai su-skambė Australijos bažnyčių varpai sklebdami Kristaus Gimimo šventę, raskime valandėlę laiko mintimis nu-skristi į mūsų brangiąją tėvynę Lie-tuvą. Ten tarp baltu sniegu nuklotų laukų, visose lietuviškose sodybose dar išlikę gyvi mūsų artimieji sėsis prie Kūčių stalo.

Nelinksimos ten Kalėdų šventės. Daug tuščių kėdžių bus prie stalo. Vieni šeimos nariai išėjo knygnešių pramintais keliais į Sibiro tremtį ar mirę partizanų kovose. Kiti dūsta kalėjimuose už tai, kad mylėjo tė-vynę. Daug ašarų nušluostys motina prisimindama savo vaikų nelaimes, tačiau jos akys sužibės kovos ir pasi-didžiavimo ugnimi, kai prisimins sū-nų ar dukrą turėjusius laimę pasi-traukti nuo raudonojo siaubo į va-karus.

Ir tėviškės sodyboje likusi motina ar nuo rūpesčių nelauku prazilęs tė-vas tikės, kad jo sūnus ar dukra vi-somis jėgomis kovoja už Lietuvos laisvę ir demaskuoja pasauliui Mask-vos skelbiamą melą.

Sesė ir broli, jeigu tu turėdamas Vakaruose saugų gyvenimą dirbi

(Tąsa 15 psl.)

kiaurai materialistinė. Ką šiandien gal-voja žmogus baigęs dienos darbą? Apie ką jis mąsto atitrūkęs nuo mečanisko fabriko arba kontoros darbo? Apie ką pirmoje vietoje rašo smulkūs ir stam-būs laikraščiai? Kas vyrauja grupiniuo-se žmonių pokalbiuose ir atski-ro žmo-gaus minties pasaulyje? Tai keturi svarbiausieji mitai: pinigas, sensacijos, veiksmas ir skubotumas. Max Pacard šituos keturis mitus populiariai sutrau-kia į vieną — ūžesį. Šiandien daug rašo-ma, piešiama ir spausdinama, ne tam, "kad atskleistų dieviškąją būties pras-mę, bet kad į sakytojo ar rašytojo pusę patrauktų naujųjų ištroškusių minią" (Maceina, S. G. p. 366). "Žmogus nebe-gyvena žodžiu ar žodyje. Žodis nebėra vieta, kur žmogus apsisprendžia už tiesą ir už meilę. Ūžesys dabar yra pats svarbiausias dalykas, o žmogus yra tik-tai vieta, kur ūžesys plinta: jis yra ūžesio erdvė". (Pacard, D. Welt d. Schweiz, p. 187).

Nepažįstamas.

Mūsų amžiaus istorikai Toynbee ir Grousset nurodo, kad šių dienų žmogus turi visko pakankamai, tačiau klai-kime jos būties labirinte pasigendame vieno vienintelio dalyko — **Kristaus**: gyvojo Kristaus ir jo gyvo pavyzdžio mūsų gyvenime. Tačiau, kada žmogų gaubia "neapsakomo tuštumo, dy-ano ir bet kokios būties niekingumo jaus-mas, pilnas pavargimo ir nieku nesido-mėjimo" (Ruesch, T. u. G. p. 55-56) jis negali prileisti, kad prieš du tūkstan-čius metų įvykęs istorinis atsitikimas, gali turėti įtakos jo gyvenimui, būčiai ir įprasminimui. "Dabarties žmogus ne-tiki į Kristaus atpirkimą" (Mac. S. G. p. 390). Žmogus negali ir nenori supras-ti, kad anas įvykis gali turėti lemiamos įtakos mūsų civilizacijai, kultūrai, kad Kristus yra nepamainomas mūsų pačių atgimimas, mūsų pačių atsinaujinimo, absoliutinio gyvenimo, vilties ir aukštes-nės dieviškos egzistencijos realus pa-grindas ir laidas. Kada į bažnyčias žiū-rima kaip į meno muziejus, kada šven-torius paverčiamas turgaviete, kada juodoje biržoje religija iškeičiama į "tolerancijos", "žmogiškumo", "kultū-ros" ir kitus "principus"; kada para-grafais apsiginklavę tautos atstovai posėdžiuose sueina spręsti reikalų bijo-dami savo kaktą paženklinti kryžiaus ženklų, tol pasaulis negali suprasti, jog Archimedo taškas yra Kristus. "Dieve, aš išsiginu Tavęs, ir savo išdidaus

Lietuvos labui, priklausai bent vie-nai lietuviškai organizacijai, leidi sa-vo vaikus į lietuvišką vargo mokykl-ą ir nesigaili kelių šilingų užsipre-numeruoti bent vienam lietuviškam, laikraščiu, žinok, kad neapyplei sa-vo tėvo ir motinos tėvynėje. Tu nu-šluostei nors vieną ašarą nuo jų vei-do šią šventąją naktį ir atlikai lietu-vio pareigą. Išaušus laisvės rytui tu nebijosi drąsiai pažvelgti į veidą sa-vo broliui partizanui.

Vargas toms motinoms, kurių vai-kai išėjo sūnus palaidūno keliu, ku-rie išsižadėjo Lietuvos vardo, kurie nebesijungia prie kovos už laisvę, kuriems nebeužtenka vieno šilingo lietuviškam laikraščiu ar knygai, nes pinigėliai pragyti smuklėse ar pralošti arklų ir šunų lenktynėse. Išaušus laisvės rytui, jie neturės nei vieno cento kelionei į Tėvynę ar su-teikti pagalbą maskolių sugriautam brolio ūkiui atstatyti. Kruvinomis ašaromis pravirktų močiutė sengal-vėlė sužinojus savo vaikų blogus darbus, o tėvas prakeiktų tą dieną, kurią tu gimai.

Sesės ir broliai! Kristaus Gimimo šventė tesustiprina mūsų jėgas ne-pailstamai dirbti Lietuvos laisvės la-bui. Tėbūnie ir mūsų tėvynėje Garbė Dievui Aukštybėje ir Ramybė Geros Valios Žmonėms.

sprando niekuomet nenulenksiu po Tavo-jungu" (J. Richepin). Ir štai žmogus, nesusiikalba su žmogumi, tautietis su tautiečiu, valstybė su valstybe. Bažny-čios dieną naktį atdaros, bet jos tuscios. Kalėjimai užrakinti ir prie vartų stovi sargai, bet jie visada pilni. Ateikite vi-si, kurie kenčiate — kviečia Kristus. Tačiau Jo šventnamis apytuštis, nes ap-link jį siaučia pilkas barbaras išspuo-šęs -izmų ir įmantriais šūkių plunks-nomis. Jis Kristaus nepažįsta. "Jis gy-vena dabartyje vienas. Bet jo dabartis nepaliaujamai tuštėja". (Jaspers, O. a. G. p.p. 111).

Laimingas ir turingas žmogaus gy-venimas neįmanomas be Kristaus ir Jo mokslo. Dostojevskis jautriai tai supra-to ir pabrėžė, kad pilnutinis žmogus ne-gali sūbrėti pasaulio demono akyvaiz-doje: "Mokytojas, kuris tyčiojasi su vaikais iš Dievo lopšio ir jų lopšio — yra mūsų; advokatas, kuris gina nusikaltė-lį, kaip nusikaltimo auką — yra mūsų; mokyklos jaunimas, kuris nužudo ūki-ninką sadizmui patenkinti yra mūsų. Mūsų yra nusikaltėliai, žmogžudžiai ir bedieviai. Tauta apsvaigusi, moterys girtos. Greit uždarykite bažnyčias, su-naikinkite tikėjimą ir imkite peilį ...

Pakelkui.

Po skaudžių praeities bandymų žmo-gus priverstas pasirinkti: būti Kristaus bendradarbiu ar nueiti tarnauti didžia-jam destruktoriumi — Inkvizitoriumi. Pir-muoju atvėju žmogus supras, kad De-šimtyje Dievo įsakymų yra daugiau pa-sakyta, negu garsiose žmonijos teisių chartose. Šiuo atvėju turės suprasti, kad Betliejaus Tvirtelio misterija yra tikras kelias ne tik buvusiam anuometiniam Romos pasauliui, bet kad šita misterija yra tikrasis išieties kelias ir dabarti-niam pasauliui į absoliučią egzistenciją, į pirmapradiškos kūrybos versmės, į žė-mės veido atnaujinimą ir dvasinį žmoni-jos atgimimą. Tačiau žmogus šito dar nenori suprasti. Jis dar per mažai iš-kentėjo. Jis jau klaidžioja savotiškoje tamsoje ir baimėje. Baimė yra dabarti-nio žmogaus buvimas. "... baimė, kad žmogus toje klaidžioje tamsoje nesu-šuktų: DIEVE! Taip, toj tamsoj Krem-lius įžiebė mažytį žiburėlį, nes ... At-mink mano žodžius: kai žmogus garsiai sušuks "DIEVE" — grius visi Kremliai! Nesibijok, šiandien dar nesušuks, dar per anksti!" (m. p. Ramonas, D. R. S. p. 117-118).

Bronius Zumeris

Iš Mr. Ilgaausio Kontoros

TRUMPOS AUSYS = ILGOS AUSYS?

Aną vakarą, kada redaktorius skaitė gautus laiškus, o aš jau renčiau snauti, staiga išgirdau tarp popierių braškėjimo redaktoriaus juoką, o kiek vėliau ir jo balsą:

— E, Ilgaausi, ar dar nemiegi?
— Ne, dar, atrodo, — atsiliepiu ir aš nukratydamas nuo savęs snaudulį.

— Yra laiškas, šiuokart specialiai tau, — pasakė redaktorius ir pastatė pakisdamas popierio lapą pridūrė: — Bet pirm negu pradėsi skaityti, paklausk, ką man tas pats laiško autorius rašo. — Ir pradėjo skaityti. Garsiai ir aiškiai, kad kiekvienas žodis krito tiesiog į mano ne trumpas ausis:

“Didžiai Gerbiamas Ponas Redaktoriau,

Šį mano draugišką laiškėlį mano prieteliui Mr. Ilgaausiui, labai prašau patalpinti sekančiam “Australijos Lietuvis” numery, Ilgaausio skyriuje, be jokių papildymų bei pataisų, nes kaip mokėjau taip ir parašiau.

Tamsta esi paskelbęs, kad savo leidžiamam demokratiškam laikraščiui galimybę ne vien išrinktųjų strapsniam, bet spausdinti ir paprastų sutvėrimų rašinėlius. Todėl iš anksto dėkuoju ir esu labai patenkintas, kad mano laiškas labai greit pasieks mano prietelį Ilgaausį.

Su didžia pagarba

Trumpaausis.

P.S. Jei jau Tamsta atsisakytumėi patalpinti šį mano laiškėlį, tai aš nors ir labai apgailėstaudamas turėsiu pajieškoti kitus demokratiškesnius laikraščius (turbūt “Pravdą”? Mr. Ilg.) negu “Australijos Lietuvis” ir per juos pasiųsti laiškutį mano sergančiam prieteliui Ilgaausiui.

Trumpaausis

Kai redaktorius baigė skaityti, aš postalėje nubraukiau asarą. Susi- graudinau, kad štai pagaliau pirmą kartą mano gyvenime atsirado tikras Ilgaausio draugas, nors ir su trumpomis ausimis, kuris redaktoriui net grąšinių pistoletą įrėmęs į smilkinį, vardan šv. demokratijos prašo perduoti man jo rašytą laišką. Argi reikia didesnio draugiškumo įrodymo?!

Priglaudžiau laišką prie širdies, ir tik po valandėlės, praėjus susijaudinimui, pradėjau skaityti:

Mano Prieteliau Mr. Ilgaausi,

Beskaitydamas Tavo kontoros žinias pastebėjau, kad mūsiškai kalbant, pats vis dažniau pradėdi nukrypti į bušus t. y. pradėdi rašinėti visokius niekus ir bjauroti ramius žmones.

Pats ilgai čia gyvendamas ir net kakabarišką kailėlių turėdamas, bet taip nusiklernetijai, kad net kakaburų gazietais neišskaitai ir versdamas lietuviškai tiek niekų pritaulyji, kad vėliau ir pats nesugadai ir kitus durnini.

O gal pavasaris bus patį paveikęs, gal besaiko rydamas žalias piktžoles ir bevaikydamas jaunas trušaites visai nusi- kamavai ir visiškai apleidai savo kontoros reikalus.

O gal įstojai į Ilgaausių-Trumpapročių Sąjungą, kurios tikslas yra kiršinti žmones, viską kritikuoti ir skleisti įvairius piktus gandus.

Kaipo Tavo geras prietelius esu labai Tavimi susirūpinęs kad nepakliūtum į Parkside, todėl širdingai patariu Tau, idėjos broli Ilgaausi, kol dar nevelu susitvarkyk ir nerašinėk to ko pats neišmanai, bet išsišukavęs kailiuką ir išsi- valęs savo ilgas ausis vėl grįšk į savo kontorą ir kaip anksčiau vėl mus džiugink savo gražiais ir pilnais sveiko ir nuoširdaus humoru laiškėliais.

Visad Tavo Trumpaausis

Baigiau skaityti, taip ir likau su- stingęs su laišku kojose. Iš mano

miego tą naktį nieko neišėjo — galvoju ir mažiau, o prisnūdus, sapnavau trumpas ausis, kurios, rodosi, augo, augo, kaip ta pasakos pupa, ir vėliau, rodos, liko tik vienos ausys, o redaktorius, rodos, paėmė didelės pirštines, įsuko jas į rašomąją mašinėlę ir didžiosiomis raidėmis užrašęs žodį “Demokratija”, užmo- vė jas ant tų jau ir taip neilgaausių- kai ilgų ausių.

Vos tik rytui prašvitus, sueiško- jau galą pieštuko ir parašiau tokį atsakymą:

Save prieteliuimi besivadinas Trumpaausi,

Tavo laišką gavau. Dėkoju. Nors demokratija grąšindamas ir uždrau- dei redaktoriui prie Tavo laiško pri- kišti savo plunksną ir bent kablelius vietoje sudėti, bet, kaip matai, aš — Mr. Ilgaausis esu nemažiau de- mokratiškas už redaktorių, nes aš ne tik visą laišką į savo skyrių įre- dagavau, bet net ir atsakymą šioki tokį, anot tavęs — kaip mokėjau, taip parašiau.

Pirmiausiai noriu pabrėžti, kad Tavo laiško mintys australiška plonke trenkia, nes nesamone vos sutelpa prie nesamone. Rašai, kad aš turis kukabūrišką kailėlių. Neuži- gaunu, nes išsiblaivęs ir Pats pa- matysi, kad kukabūros kailio neturi, taigi, iš nesamo kailio negali ir man kailinių siūdinti. Toliau kaltindamas mane, jog aš, būk tai, “bjauruju ra- mius žmones”, tuoj Pats sviedi vi- siškai girtus argumentus. Kiekvie- name zoologijos vadovėly, blaivus būdamas, galėsi rasti, kad nė vienas iš žvėrelių neryja piktžolių. Visoje žinduolių veislėje yra tik viena iš- imtis — žmogus, kuris valgo ne tik visokius krienus, garstyčias, bet vaistuose sugeria ir dar didesnes piktžoles, neišskiriant nė durnaropių.

Kas dėl triušaičių ... hm ... kas be ko, visai būdavo, nes ir aš jau- nu esu buvęs, tačiau pavasaris, ku- ris, sakai, bus mane paveikęs, jau seniai praėjo (matyt, Tau besiren- giant išsiųsti parašytą laišką), ir dabartiniuose vasaros karsčiuose gal jau ir Tau atrodo, kad ne aš durninu žmones, bet Pats bandai sudurninti Mr. Ilgaausį. Tokiu at- veju, reikia konstatuoti lūdną fak- tą — rezultate abu turėtume susi- tikti Parksideje. Tik to aš net sau pačiam nelinkiu.

Dėl to pervertimo iš kukaburų laikraščio ant lietuviško liežuvio (ligi šiol esu daręs tik vienintelį vertimą), jaučiuosi visiškai ramus. Tiesa, vertimas čjo sunkiai, bet re- zultate išėjo teisingas, o dėl žmonių durninimo prašau kaltinti ne mane, bet originalą — kukabūrišką gazieta arba tas asabas, kurios tą laikraštį informavo. O be to, jei aš vertime “niekų pritaulyjau”, būk toks peda- gogiškas — parodyk kur — raudonu pieštuku pabrauk, nes tūsčiais, ne- pagrįstais teigimais operuoja tik, kaip Pats vadini, nusiklernetiję žmonės. Argi Pats prie tokių pri- klausytum?

Dėkoju už visus higieniškus pata- rimus valyti kailiuką ir ausis, bet tas jau man yra įgimta — ir be patari- mų uoliai vykdau, taigi, patarimus, kaip man nenaudingus, gražinu atgal Pačiam, gal jie kartais labiau pravers.

Apie Ilgaausių — Trumpapročių Sąjungą nesu girdėjęs, nors, iš kitos pusės, smarkiai abejoju ar blaiivos akys tas ausis kitokiomis nepava-

dintų, nes ausys tai jau matymo rei- kalas — jeigu drumstelėjęs žmogus, sako, iš vieno du matas, tai trumpas ilgomis pamatyti dar greičiau gali. Kas link proto, neabejoju, nes šis dalykas jau ne matymu matuoja- mas. Tikiu, kad teisingai būsi para- šęs — trumpapročių, bet apie protus ir sąjungas palieku Pačiam spręsti, nes aš, turiu garbės prisistatyti, esu nepartinis demokratas.

Savo laiške bene skaudžiausiai būsi mane užgavęs pavadindamas idėjos broliu. Nemanyk, žinau ir aš tą pasakojimą, kad žmogus, norėda- mas krautuvėje mandresniais žo- džiais paprašyti tankių šukų, taip pasakė: “Subjekte, duok man ob- jektą idėjoms iš galvos išsukuoti”. Atsiprašau, Tamsta, nesu Tamstos galvos idėjų brolis, ir ... pagaliau kuo Tamsta mane laikai?!

Giliai pasipiktinęs

Mr. Ilgaausis

MR. ILGAAUSIS

ATSAKO Į KLAUSIMUS

Paskutiniu metu esu gavęs visą eilę laiškų. Kadangi jų autoriai neįreikalavo jų spaus- dinti ištaisai su visomis gra- matikos ir sintaksės klaido- mis, tikiu, neužsigaus, jei aš tik į kaikuriuos jų klausimus dabar atsakysiu.

Mr. Il- is

Klausimas. Gal gali Tamsta pa- aiškinti kur literatūroje ar gyveni- me buvo pavartotas sakiny: “Kvie- čiame visus lietuvius laikytis di- džiausio vieningumo ir drausmės?”

S. M.

Atsakymas. Kiek mano atmintis daneša, šis sakiny buvo vartojamas mūsų tautos kritiškiausiais momen- tais, kada valstybei grėsė pražūtis ir kraujo praliejimas. Pav., lenkų ultimatumo dienomis ir prieš Mel- bourno bendruomeninį suvažiavimą.

Kl. Prieš porą savaitių, man nu- savą automobilį bėpakinant vienoje sūninėje gatvelėje, tūlas piliētis (pavardę paskelbsiu esant reikalui), įvažiavo savo jutiličiu ir sulankstė mano mašinos priekinę skardą, nu- brūžindamas netik maliavą, bet su- maldamas ir kairiąją karo akį. Ka- dangi anglų kalboje nesu labai tvir- tas, prašau patarti ar šį reikalą ne- būtų galima sutvarkyti per lietuviš- kus ponus. Tuo labiau, kad ir aug- čiau minėtas nusikaltėlis ir aš pats esam pasyvūs ALB nariai.

John K- is

At. Matai, Gerbiamasis, čia reika- las atrodytų lyg ir neperdaug rim- tas kreiptis į Garbės Teismą, Apy- linkės Valdybą, ar panašias įstaigas. Geriausiai Tamsta padarysi šį rei- kalą pranešdamas sekančiu adresu: Box 4558, GPO., Sydney, ir papra- šydamas jį atskiru punktu (antruo- ju) įtraukti suvažiavimo darbotvar- kėn, nes lankstymo darbai, mano nuomone, yra ne mažiau svarbūs už skaldymo darbus.

Kl. Prašau Mr. Ilgaausį paaiškin- ti, ką turėtų reikšti žodžiai “progi- nės dvikovos”.

Parašas neišskaitomas iš Plunksnos Klubu, Sydney..

AT. Proginė dvikova įvyksta ta- da, kada kuria nors proga, gerai iš- metęs, paryčiu grįžti namo ir veid- rody pamatęs save puoli mušti. Čia gali būti du atvejai: 1. Kada puoli kumštėmis, tada lieki sužeistas, ir 2. Kada, neturėdamas drąsos artyn prieiti, veidrodin tik iš tolo paleidi tūsčią bonką, tada lieki nesužeistas.

Atsakymas p. Reg. L. Tamstos at- siųsta karikatūra, vaizduojanti Syd- nėjaus vištą svetimų bendruomenių šiukšlynuose bejieškančią susilėki- mo darbotvarkei punktu, yra vyku- si, bet dėl finansinių priežasčių. de- ja, negalės mano skyriuje įtilpti.

Kl. Kas yra ta “M. P.” Redakci- ja, kuri bendruomeniniame laikraš- ty pasiskelbė nespausdinsianti

PO SVETIMU DANGUM

(Taša iš 14 psl.)

MELBOURNO SKAUTŲ STOVYKLA

Melbourno lietuvių skautų stovyk- la prasideda gruodžio 28 d. ir tęsis iki sausio 9 d. Mokestis: dirban- tieji moka po £4.10.0 ir nedirban- tieji £4.0.0. Stovykla įvyks prie Morningtono. Stovyklos vadovas psktn. Alg. Karpavičius. Visais sto- vyklos reikalais kreiptis pas vadovą šiu adresu: 192 Leicester St., Carl- ton, Vic. arba sekmadieniais parapi- jos salėje.

Susirinkimo vieta: gruodžio 28 d. 9 val. ryto prie lietuvių R. Katalikų parapijos bažnyčios. Po pamaldų 10 val. išvykstame mašinomis į stovyk- lą.

KORP. “VYTIS” SEN. RINKIMAI

Lietuvių studentų skautų korp- racijos Vytis seniūno Australijai kadencijai pasibaigus, yra skelbiami naujo seniūno rinkimai. Jiems pra- vesti yra sudaryta rinkiminė komisi- ja iš pirm. senj. E. Pankevičiaus, sekret. senj. J. Mingailos ir nario senj. B. Dainučio.

Korporacijos “Vytis”, nariai ne- gavę iki gruodžio 7 d. rinkimų reika- lu komisijos pranešimo, prašomi kreiptis tiesioginiai į sekr. J. Mingai- la, 92 Powlett St., East Melbourne, Vic.

SENŪJŲ SKAUTŲ SAVAITĖ

Australų Skautų Sąjungos B. P. Senųjų Skautų Gildija, norėdama praplėsti savo narių skaičių, surengė propagandos savaitę. Savaitės proga buvo surengtas iškilmingas balius dalyvaujant Victorijos gubernato- riui Sir Dallas Brooks, kuris savo kalboje paminėjo ir Lietuvą.

Iš lietuvių skautų dalyvavo vyr. sktn. Ant. Krausas, vyr. sktn. B. Dai- nutis, psktn. E. Pankevičius ir ke- ltas jaunesnių skautų. Vyr. sktn. A. Krausas buvo atskirai pristatytas gubernatoriui.

“sis” reikalas, ir kodėl nespausdini- raštų “šiuo reikalu”? Kas yra tas straipsnis, pareiškimų ir kitokių mo terminas susietas su Krašto Ta- rybos suvažiavimu?

At. Ką reiškia raidės “M. P.” tą puikiai Tamstai išaiškins kiekvienas gyvenęs Vokietijoje amerikiečių zo- noje. Kodėl nustatytas terminas ir kas tas “sis” reikalas — geriau mums abiem į M. P. reikalus neski- kišti. Seno spekulianto intuicija ne- klysta, o vienas iš jų dar anais lage- riniais laikais taip yra išsireiškęs. O iš grąšinio nespausdinti straipsnių tragedijos nereikia daryti — Mr. Il- gaausis yra išsiuntęs bendruomeni- niam prašymą juos visus persiųti jam, o jis, pro ūsą peržiūrėjęs, galu- tinai nuspręs, kas gali pasitarnauti priešrinkiminei propagandai, ir kas ne.

Kl. Spauodoje prieš kiektaiko buvo galima dažnai užtikti žodį “Atolas”. Esu seniai išvažiavęs iš Lietuvos, gal galėtumėte, gerb. Mr. Ilgaausi, paaiškinti, ką tas žodis reiškia.

J. Zebras

At. Kada vienoje vietoje yra pasė- jami dobilai, tada toje pačioje vieto- je galima pianti pirmą derlių ir an- rą, vadinamą atolu. Jeigu bandoma pianti nepasėjus, tada jau ne atolas, bet tik paprastas šunų šėkas.

Mr. Ilgaausis

P.S. Praskeltalūpiui ir kitiems atsakysiu sekančiame Nr. O dabar visiems mano prieteliams ir neprie- teliams šaukiu — LINKSMŲ KALĖDŲ!

Lietuviai Australijoje

ADELAIDĖ

REPETUOJA "ZIVILĖ"

Po trumpų atostogų Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupė pradėjo darbą. Keptuojama Antano Skėmos 3 paveikslų dramatinė legenda "Zivilė".

Sis veikalas su dideliu pasisekimu, Jurgio Blekaičio režisūroje, buvo vaidintas Amerikos ir Kanados lietuviams.

Si legenda, originaliai parašyta jauno dramaturgo A. Skėmos, sukels susidomėjimą, be abejonės, ir Adelaidės lietuvių tarpe. Plačiau apie veikalą bus paskelbta spaudoje vėliau. Veikalas numatomas pastatyti ateinančių metų pradžioje.

S. m. lapkričio mėn. 6 dieną įvykusiam grupės pašnekėsyje — pobūvyje buvo diskutuojamas įdomus jauno lietuvių teatrologo, režisieriaus Jurgio Blekaičio "Aiduose" tilpęs straipsnis "Lietuvių Teatro problemos". Diskusijas pravedė grupės rež. Paulius Rūtenis.

Grupės nariai iškėlė daug įdomių nūčių savito tautinio teatro reikalu.

Didžiųjų lietuvių dramaturgų Krėvės ir Sruogos veikalai laukia lietuviško, Vakarų Kultūros dvasioje, susiformavusio aktorius ir režisieriaus. Jūsų pareigo, kaip lietuvių teatro mylėtojų, puoselėti ir skiepyti jaunimo tarpe meilę lietuviškam teatrui, lietuviškam žodžiui", kalbėjo diskusijų metu dail. A. Rūkštelė.

Sekantis pašnekėsyje įvyks gruodžio 11 d. Dail. A. Rūkštelė skaitys paskaitą "Lietuvių liaudies menas".

B. V.

TARPTAUTINIS KALĖDŲ EGLUČIŲ FESTIVALIS

Gruodžio 2-4 dienomis Adelaidėje, miesto salėje, įvyko tarptautinis Kalėdų eglučių festivalis. Šalia Amerikos, Vokietijos, Azijos, Australijos dalyvavo ir Lietuvos eglutė (vienintelė iš Pabaltijo). Speciali komisija pripažino Lietuvos eglutę pirmąją vietą.

Eglutę paruošė Adelaidės Lietuvių Moterų Sekcija. Meniška priežiūra dail. Marčiulionienės ir dail. Milaknio. Papuošalus iš šiaudelių gamino pp. Budrienė, Jucienė, V. Cepiauskas ir kiti.

Tai gražus lietuvių tautinio meno pademonstravimas tarptautiniu mastu. Padėka visiems, kurie nesigailėjo savo laiko nei sugebėjimų padaryti savo Tėvynei garbę.

Lankytojas

SYDNĖJUS

"DRAUGO" REDAKTORIUS

KUN. DR. J. PRUNSKIS SYDNEJUJE
Lapkričio 28 dieną, Sydnėjus lietuviams, minėdami Kariuomenės šventę, sulaukė brangaus svečio — Kun. Dr. J. Prunskio, kuris, keliaudamas po įvairias valstybes Azijoje, atvyko Australijon.

Kun. Dr. J. Prunskis ta proga atlikė šv. Mišias už žuvusius Lietuvos karius ir pasakė atitinkamą pamokslą.

Minėjimo salėje Kun. Dr. Prunskis pasakė gražią ir turiningą kalbą.

Meninėje minėjimo dalyje p. Gaižausko vadovaujamas kvartetas pagledojo Maldą už žuvusius ir Apsaugok Aukščiausias. Kvartete dalyvauja pp. Protai p-nia Kapocienė ir pats kvarteto vadovas p. Gaižauskas.

P-lė Vilnonytė pianinu paskambino keletą dalykelių, o p. Badauskas pamsukavo, gi poetas Jūragis paskaitė savo sukurta eilėraštį "Pasisakymas".

Kun. dr. J. Prunskiu išeiktas Sydnėjus miesto albumas lietuvių parapijos vardu. Albumą išeikė tautiniais rūbais pasipuošusi skautė draugininkė p-lė Osinaitė.

Sydnėjus lietuviams gausiai dalyvavo pamaldose ir minėjime ir yra nuoširdžiai dėkingi Kun. Dr. J. Prunskiu ir Apylinkės Valdybai už taip gražiai pavykusį minėjimą. VI. Miniotas

SPORTAS

FUTBOLAS

VYTIS — PEGASUS 1-1

Spalio 29 d. — šiose rungtynėse prieš silpnesnę australų komandą teisėjas Mr. Thompson nedavė Vyties žaidėjams pasireikšti pilnoj technikoje, duodamas baudą po baudos.

Vyties gynyba nelabai leido priešui įeiti su kamuoliu į baudos aikštelę, kadangi teisėjas Mr. Thomson visą laiką ieškojo vienuolikametrio baudinio, kad užtikrintų Pegasui laimėjimą.

Žaidimas vyko prieš pusėje beveik visą laiką, tik buvo ta nesekmė, kad teisėjas saugojo prieš vartus nuo Vyties įvarčių.

Pirmas puslaikis 1-0 Vyties naudai. Antram puslaikiui nelaimingas kamuolio iškritimas vartininkui iš rankų, kurį priešas įritino į Vyties vartus.

Nors ir dirbo Vyties žaidėjai ir priešą spaudė, bet rungtynės baigėsi 1-1.

Ivartis Jelenic.

Gerais sužaidė: Kitas, Gennari, Ciampi, Ciampbell.

S. R.

DĖMESIO JAUNUOLIAI!

Jaunuoli! Jei Tu turi noro "Vyties" jaunių komandoje žaisti futbolą užsiregistruok iki 1955 m. vasario mėn. 2 d. pas jaunių komandos vadovą šiuo adresu: St. Reivyti, 28 Edward St., Ottoway S. A. arba pas komandos kapitoną šiuo adresu: G. Kalvaitis, 33 Kent Tce., Kent Town, S. A.

"Vytis" Futbolo Sek V-ba.

Adelaidės L. S. K. "Vytis" Futbolo Sekcija rengia KALEDINIŲ — LINKSMŲ — SOKIŲ VAKARŲ,

kuris įvyks š.m. gruodžio mėn. 27 d., pirmadienį, 223 Flinders Str., Flinders Hall. Veiks bufetas. Gros gera kapela. Pradžią 8 val. vak. Visi kaip vienas į pasilinksminimą pas futbolininkus!

"Vytis" Futbolo Sek. Valdyba

Sekcijos pirm. J. Jaunutis įteikia jaunių komandos kapitoniui G. Kalvaičiui j. k. vadovo-seke. pirm. S. Reivyčio skirtą dovaną

(Iš kairės: J. Jaunutis, vidury: S. Reivyti, dešinėje G. Kalvaitis)

KREPSINIS

Taurus — Gleneig 53-28.

Lapkr. 25 d. — Vasaros turnyre Taurus, sulipdytas iš Vyties, puikiai sužaidė jau antras rungtynes. Pirmas kėlnys baigėsi 14 taškų persvara.

Antram kėlny žaidėjai buvo daugiau keičiami. Gurskis laikinai buvo pakeitęs Alkevičių centre, o jam pailsėjus, vėl sugrįžo į gynimą.

Taškus pelnė: Visockis 12, Gurskis, Jačiunskis ir Merūnas po 9, Alkevičius 8, Pyragius 4, Urmonas 1 2.

JAUNIAI VYTIS — COL. LIGHT GARDENS 56-19.

Mūsų jaunieji vasaros turnyre gražiai

INFORMACIJOS

AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ SUVAŽIAVIMUI RUOŠTI KOMISIJOS PRANESIMAS

Australijos Liet. Kat. Kapelionų, Organizacijų Atstovų ir Veikėjų suvažiavimas įvyksta 1954 m. gruodžio 27-28 d.d. šv. Jono (St. John's) parapijos patalpose, Victoria P-de ir Hoddle st. kampas, East Melbourne, Vic.

Suvažiavimo pradžia gruodžio 27 d. 4 val. p.p. Atstovams dienotvarkė išsiuntinėjama asmeniniam susipažinimui.

Atstovai, reikalingi nakvynės, prašomi pranešti Komisijai (Rev. J. Kungys, 456 Dryburgh str., Nth Melbourne, Vic.) atvykimo laiką ir priemones, kad būtų galima nurodyti nakvynes ir sutikti.

Suvažiavimo posėdžiuose svečiais gali dalyvauti katalikiškų organizacijų nariai ir katalikiškojo veikimo rėmėjai. Balsuoti ir diskusijose dalyvauti gali tik atstovai.

Suvažiavimo proga pamaldose gruodžio 28 d., 8.30 val. minėtoje bažnyčioje kviečiami gausiai dalyvauti ir visi Melbourne lietuvių katalikai. Pamaldų metu svečiai kunigai klausys išpažinčių. Suvažiavime dalyvaus atstovai iš visų didesniųjų vietovių ir beveik visi lietuvių kapelionai, dirbą tikinčiųjų pastoracijoje.

A. L. K. S. R. Komisija

MAŽ. LIETUVOS BIČIULIŲ D-JOS SUVAŽIAVIMAS

Maž. Liet. Bičiulių D-jos Centro V-ba gruodžio 31 d. Melbourne šaukia MLBD-jos skyrių atstovų suvažiavimą. Skyriams pranešimai jau išsiuntinėti. Į šį suvažiavimą svečio teisėmis su patariamuoju balsu yra kviečiami dalyvauti bendruomenių, lietuviškų organizacijų, parapijų ir lietuviškų laikraščių atstovai.

Suvažiavimas prasideda gruodžio 31 d. 9 val. ryto.

MLBD-jos Centro V-ba

PRANESIMAS SKAUTŲ STOVYKLOS REIKALU

Adelaidės skautų ir skaučių "Vilniaus" vietininkijos stovykla įvyks netoli Lobethallo. Stovykla prasidės gruodžio 27 d. pirmadienį ir pasibaigs sausio 3 d. Stovyklauti užsirašę prašomi stovyklos mokesčių, po 2 sv. nuo stovyklautojo, iki gruodžio 20 d. sumokėti skautų draugininkui p. Vytaičiui Opulskiu, arba skaučių draugininkei p. Stasiškienei. Apie išvykimo vietą ir laiką bus paskelbta vėliau.

Svečiai galės lankyti stovyklą visą stovyklavimo laiką, tačiau, pageidaujama, kad lankytųsi stovyklai baigiantis, nes stovyklai vykstant skautai dėl svečių nebus atleidžiami nuo stovyklos programinių užsiėmimų. Sausio 2 diena, sekmadienis, yra stovykloje skiriama svečiams priimti, todėl prašoma pasistengti atsilankyti tą dieną.

Sekmadienį, gruodžio 12 d., 3 val. p.p. bažnyčios salėje šaukiama visų į skautų stovyklą vykstančių stovyklautojų suėiga.

Sekmadienį, gruodžio 19 d., tuoj po pamaldų, bažnyčios salėje kviečiami susirinkti skautų tėvai. Bus duota smulkesnių informacijų stovyklos reikalu ir bus galima pasitarti įvairiais kitais rūpimais klausimais.

"Vilniaus" vietininkijos Vietininkas

sužaidė prieš stiprų priešą. Pirmam kėlny broliai Petruškos puikiais metimais greitai pakėlė Vyties rezultatą. Antram kėlny Lapšys ir Urmonas II puikiai pasirodė ir savo metimais pakėlė komandos rezultatą.

Taškus pelnė: Petruška I 18, Lapšys 16, Urmonas II 12, Petruška II 8, Andriušis 2.

DĖMESIO VISIEMS JAUNIAMS,

kurie nori pradėti žaisti krepšinį, šiuo metu yra labai gera proga, nes pereitų metų jaunieji turi treniruotes kas sekmadienį nuo 1-3 val. Forestville Basketball Stadium, kur jūs galėtumėt prisijungti. Vyties garsus krepšininkas p. K. Jačiunskis, kuris yra jaunių treneris, mielai sutiks ir jus patreniruoti, o krepšinį juk lietuviškas žaidimas. Tad nepraleiskite geros progos ir įsijunkite į savo draugų eiles. Moterys ir mergaitės taip pat galite atvykti į treniruotes, nes australės jau žaidžia.

P. VALASINAVIČIAUS LAIŠKAS suinteresuotiems asmenims

Pirmas klausimas, kodėl bankrutuota? Antras: ar bus galimybių grąžinti depozitus?

Pirma noriu duoti davinius dėl bankrutavimo. Šis klausimas iškyla ypač dėl to, kad statybininkui užmokėta tik £1510, o namas parduodamas už £4500. Kame dalykas? Žinoma, jeigu firma būtų stačiusi australams, tai viskas būtų išėję gerai, bet broliui lietuviui — palieka tik "niekšas". Žemiau duodu kainas, kiek tuo metu viskas kainavo, o taip pat ir valdžios nustatytas kainas. Atsimintina, kad tik pagal valdžios nustatytą kainą buvo duodama paskola.

Pav., namui pastatyti reikalinga būtinai 5.000 superfeet medžiagos. Valdžios kaina už 100 spft. £3. Bet už tokią kainą neįmanoma gauti ir reikėjo mokėti £4.10.0 už 100 spft. Žemiau duodu valdiškas kainas ir kiek faktinai mokėta. Galima buvo gauti ir valdiška kaina, bet, pav., plytų, cemento reikėjo laukti 3 metus.

Visam namui pastatyti reikia medžiagos tokie kiekiai:

	Valdž. kaina	Pirkimo
Med. medž. 5000 spft.	£ 150	£ 220
plytų 7.000	£ 84	£ 140
Fibro. plast. 550 kv. y.	£ 115	£ 220
Cementas 3 to.	£ 28	£ 72
Grindys, 3500 (4½")	£ 115	£ 175
Stogas, čerpių 2000	£ 68	£ 120
Langai, durys	£ 240	£ 380
Dažymas	£ 180	£ 240
Virt. įreng. ir vonios	£ 480	£ 650
Darbo jėga ir kt. įreng.	£ 520	£ 720
Viso	£ 1880	£ 2937

Koks bausis skirtumas! £1057! Bankas mokėjo tik už £1880 ir tik 90% ir reikalavo, kad kainų skirtumą išlygintų savininkai. Savininkai nė kalbėti nenorėjo.

Žinoma, statant 5 namus iškartoturėjo žūti keli tūkstančiai. Jeigu kas netikėtų mano duomenimis, gali nusistiegi ekspertą ir tegu patikrina. Daugiau medžiagos buvo vartota importuotos iš užsienio. Todėl bankrutuota, kad norėta greit pastatyti, ir medžiaga buvo perkama, kur tik buvo įmanoma gauti. Banko apskaičiavimu firma turi gauti iš savininkų iki £4000, bet tai neįmanoma, nes daugina lietuvių ir patrijotai.

Dabar antru klausimu. Ar yra galimybių grąžinti depozitus? Taip. Bet ne teismų ir advokatų pagalba. Teismas priteis mokėti kas savaitė. Alga nedaugiau kaip £12 savaitėi. Iš tų pinigų mokėsim tenka £1.5.0., lieka £10.15.0. Pragyvenimui £7.10.0 savaitėi. Lieka skoloms £3.5.0 savaitėi. Išmokėjimas tuo būdu užtruktų iki 15-20 metų. Bet be teismų ar advokatų pagalbos užtruktų 12-18 mėnesių. Dabartinio metu 6 mėnesius advokatai neieškojo, dėl to turėjau galimybės išmokėti depozitininkams £500. Žinoma, pirmia tiems, kurie yra daugiau nukentėję, ir svetimtaučiams. Ir jeigu ne per advokatus, tai visi, tvarkant privačiai, galėtų gauti per 12-18 mėnesių visus pinigus.

Prašau man rašyti šiuo reikalu per šio laikraščio redakciją, pranešant, kiek sutinkate laukti ir kokią sumą norite gauti.

Prašu siųsti laiškus šiuo adresu:

P. Valasinavičius
35 Cator St., Hindmarsh, S. A.
(Skelb.)

VIEŠA PADEKA

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba, nuoširdžiai dėkoja Ponui Jonui PYRAGIUI už dovanas, stalo papuošalą — tautinę ir šio krašto vėliavėles, o taip pat trijų Pabaltijo Kraštų vėliavėles skirtas Baltų Tarybai.

Prisidėjusiam darbu prie šių vėliavėlių pagaminimo nuoširdi padėka Ponui ALMINIAUSKUI.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje
Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.
Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniam skelbėjams žymi nuolaida.
Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus.
Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.
Adresas: Australijos Lietuvis
35 Cator St., Hindmarsh, S.A.
Tel. LU5827
The Australian-Lithuanian
The Lithuanian fortnightly in Australia.
Publisher: J. Glušauskas
Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.
Telephone: LU5827

BELL CHAMBERS
237 Victoria Sq. Tel. LA 5551

Moderniškiausia Adelaidėje radio ir elektros reikmenų parduotuvė. Didžiausias pasirinkimas šaldytuvų, skalbimo mašinų, elektros reikmenų. Pristatome nemokamai.

Naujausi visų modelių nešiojami ir staliniai radio aparatai, radiogramai ir koktailio spintelės. Taip pat didžiausi kontinentalinių radio plokštelių (lenkiškų, vokiškų, ukrainietiškių ir kt.) ištekliai.